

KONGELIG RESOLUSJON

Klima- og miljødepartementet
Statsråd: Andreas Bjelland Eriksen

Ref.nr.:
Saknr.: 24/1287
Dato: 21.6.2024

Fastsettelse av forskrifter om vern av 27 skogområder i fylkene Vestland, Agder, Telemark, Buskerud, Østfold, Akershus, Innlandet og Trøndelag.

1. Innledning

Etter naturmangfoldloven § 34 jf. § 37 kan Kongen i statsråd fastsette forskrift om vern av områder som naturreservater. Klima- og miljødepartementet (KLD) foreslår at det fastsettes forskrifter om vern for 27 skogområder.

1.2 Kort redegjørelse for saken

Forslaget om vern av 27 skogområder omfatter ca. 45 km² nytt verneareal og vil bidra til å oppfylle de nasjonale målene for naturmangfold som Stortinget sluttet seg til gjennom bl.a. behandlingen av Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet. Forslaget bidrar også til å nå Stortingets mål om vern av 10 prosent av skogarealet og til internasjonale mål og forpliktelser.

25 av områdene som foreslås vernet er privateide, og vern av disse skjer gjennom samarbeidsordningen for frivillig skogvern. To områder eies av Statskog SF.

Berørte grunneiere, rettighetshavere, kommuner, fylkeskommuner og andre instanser på fylkes- og regionnivå, samt aktuelle lokale og regionale organisasjoner har hatt forslagene på høring. Høringen er gjennomført av de aktuelle statsforvalterne.

7 områder ligger i reinbeitedistrikter og/ eller i områder med andre samiske interesser. Statsforvalterne har gjennomført konsultasjon med reinbeitedistrikter som har bedt om konsultasjon. KLD har forelagt utkast til foredrag og verneforskrifter for Sametinget. Det er enighet med Sametinget om justering av enkelte punkter om reindrift i verneforskriften.

Etter høring har statsforvalterne sendt sine vurderinger og forslag om vern etter naturmangfoldloven til Miljødirektoratet. Direktoratets vurderinger og tilråding er deretter oversendt KLD.

Det er i verneplanprosessen ikke avdekket vesentlige negative samfunnsmessige konsekvenser av verneforslagene. Verneforslagene er justert på visse punkter for å imøtekomme og hensynta ulike interesser. For departementets vurderinger av de ulike forslagene vises til bl.a. kap. 9 og 10.

2. Forslag

2.1. Generelt om forslaget

KLD tilrår opprettelse av 27 verneområder i skog i medhold av naturmangfoldloven. 19 områder er nye naturreservater, 8 områder er utvidelse av eksisterende naturreservater. De to områdene Bjønntjenn og Midtstrondbekken er eid av Statskog SF, øvrige områder inngår i ordningen med frivillig vern av privateid skog. Vernesaken omfatter ca. 45 km² nytt verneareal, hvorav ca. 34 km² er produktiv skog.

Følgende områder foreslås vernet etter naturmangfoldloven:

1. Svanøya naturreservat i Kinn kommune, Vestland
2. Vestreim naturreservat i Sogndal kommune, Vestland
3. Sporkland naturreservat i Sirdal kommune, Agder
4. Kleppsfjellet og Slettafjellet naturreservat i Hægebostad kommune, Agder
5. Nedre Timenes naturreservat (utvidelse) i Kristiansand kommune, Agder
6. Hisåsen naturreservat i Lillesand kommune, Agder
7. Vennevannslie naturreservat i Tvedestrand kommune, Agder
8. Barlindknuten naturreservat i Kragerø kommune, Telemark
9. Grønlifjellet naturreservat i Drangedal kommune, Telemark
10. Meheia og Tiurleikåsen naturreservat i Nome kommune, Telemark
11. Tårånli naturreservat (utvidelse) i Kviteseid kommune, Telemark
12. Bjønntjenn naturreservat (utvidelse) i Drangedal kommune, Telemark
13. Midtstrondbekken naturreservat (utvidelse) i Tinn kommune, Telemark
14. Hanakne naturreservat i Porsgrunn kommune, Telemark
15. Viersdalen naturreservat i Porsgrunn kommune, Telemark
16. Melåa naturreservat i Modum kommune, Buskerud
17. Gukilhøgda og Abortjernhøgda naturreservat (utvidelse) i Indre Østfold og Aurskog-Høland kommuner, Østfold og Akershus fylker
18. Høgsmåsan og Geitåsen naturreservat (utvidelse) i Lillestrøm og Gjerdrum kommuner, Akershus
19. Høgskog og Hansebakkerget naturreservat i Sør-Aurdal kommune, Innlandet
20. Oldøya naturreservat i Ørland kommune, Trøndelag
21. Hesthølmelan og Aunbekkdalen naturreservat i Stjørdal kommune, Trøndelag
22. Meådal naturreservat i Stjørdal kommune, Trøndelag
23. Mardalen naturreservat i Levanger kommune, Trøndelag
24. Aurstadklumpen naturreservat i Grong og Høylandet kommuner, Trøndelag
25. Finntjønnin naturreservat (utvidelse) i Overhalla kommune, Trøndelag
26. Holmdalen og Langfjelldalen naturreservat (utvidelse) i Høylandet og Nærøysund kommuner, Trøndelag
27. Merkesodden og Røstdalen naturreservat i Flatanger kommune, Trøndelag.

For området Vasstveitåsan i Tinn kommune foreslås vern utsatt, i påvente av at NGU vil gjennomføre ny kartlegging av mineralforekomsten som overlapper delvis med verneforslaget og rapportere om dette i løpet av 2024.

2.2. Begrunnelse for verneforslaget

Forslaget vil bidra til å oppfylle de nasjonale målene for naturmangfold som Stortinget sluttet seg til bl.a. gjennom behandlingen av Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet:

1. *Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.*
2. *Ingen arter og naturtyper skal utryddes som følge av menneskelig aktivitet, og utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres.*
3. *Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner.*

Meld. St. 14 (2015-2016) legger opp til videreføring av arbeidet med skogvern, i hovedsak ved vern av offentlig eid skog og ved frivillig vern av privateid skog. Forslaget bidrar også til å nå Stortingets mål om vern av 10 prosent av skogarealet og til internasjonale mål og forpliktelser, jf. bl.a. konvensjonen for biologisk mangfold artikkel 8.

Vern av områdene mot ulike typer inngrep bidrar til å bevare norsk naturmangfold, jf. naturmangfoldloven § 33, blant annet bokstavene a (*variasjonsbredden av naturtyper og landskap*), b (*arter og genetisk mangfold*), c (*truet natur og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter*), d (*større intakte økosystemer, også slik at de kan være tilgjengelige for enkelt friluftsliv*), e (*områder med særskilte naturhistoriske verdier*), g (*økologiske og landskapsmessige sammenhenger nasjonalt og internasjonalt*), h (*referanseområder for å følge utviklingen i naturen*).

Verneforslaget vil også bidra til å nå FNs bærekraftsmål nr. 15 Livet på land. Skogvern er vurdert som et effektivt virkemiddel for å sikre norsk naturmangfold, bl.a. ved å fange opp truede og nær truede naturtyper og leveområder for mange truede og nær truede arter.

2.3. Hjemmelsgrunnlag

Skogområdene foreslås vernet som naturreservat i medhold av naturmangfoldloven § 34, jf. § 37. For at et område skal kunne vernes som naturreservat må det etter § 37 enten inneholde truet, sjelden eller sårbar natur, representere en bestemt naturtype, på annen måte ha særlig betydning for biologisk mangfold, utgjøre en spesiell geologisk forekomst eller ha særskilt naturvitenskaplig verdi.

2.4. Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget

Områdene inkluderer viktige naturtyper og et stort antall truede og nær truede arter. Mange områder har innslag av ulike utforminger med edellauvskog, f.eks. lågurt-edellauvskog, alm-lindeskog og gammel edellauvskog. Tilrådingen omfatter også flere områder med gammel gran- og furuskog, lågurtgranskog, høgstaudegranskog og kalklågurtskog. Det inngår også områder med boreonemoral regnskog, boreal regnskog og sumpskoger.

Arealmessig er det variasjon mellom områdene. Felles for områdene er at de uavhengig av størrelse har viktige verneverdier ved at de omfatter sjeldne eller truede naturtyper med et høgt biologisk mangfold eller at de bidrar til å oppfylle mangler i skogvernet.

De viktigste påvirkningsfaktorene på verneverdiene i skogområdene som foreslås vernet, er hogst og ulike typer utbygginger, eksempelvis veibygging, hyttebygging og utbygging av vindkraft, vannkraft og kraftledninger. Vern av de foreslåtte områdene vil gjennom vernebestemmelsene sikre arealer med viktige vernekvaliteter og bidra til å dekke viktige mangler ved skogvernet. Områdene vil bidra til langsiktig og effektiv bevaring av levested for at stort antall truede arter, og dermed *redusere den samlede belastningen* på arter som har risiko for å dø ut. Verneforskriftene åpner for at flere pågående aktiviteter kan videreføres. Tiltak som isolert sett vurderes å ha liten betydning for verneformålet, kan i sum og

over tid medvirke til at verneverdiene forringes. For enkelte aktiviteter vil det derfor i tråd med prinsippene om *samlet belastning* være restriksjoner, slik at naturverdiene får en økt beskyttelse. Dette er også i tråd med prinsippene om *miljøforsvarlige teknikker og lokalisering*, samt *miljøforringer betaler* der hvor det ut fra hensynet til verneverdiene er fastsatt bestemmelser om blant annet ferdsel og infrastrukturtiltak. Ut fra dagens kunnskap om arter og naturtyper i områdene vil de aktivitetene som i henhold til verneforskriftene kan videreføres, med liten grad av sannsynlighet ha vesentlig negativ innvirkning på disse artene, naturtypene og landskapselementene. Vernebestemmelsene tillater likevel ikke vesentlige inngrep i områdene. KLD vurderer at vernet med stor grad av sannsynlighet vil føre til en positiv utvikling for artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5. KLD anser at *kunnskapsgrunnlaget* er i tråd med kravet i naturmangfoldloven § 8. Det er ut fra en *føre-var-tilnærming* i verneforslaget vektlagt muligheten for flere påvirkninger av samme slag, eller en kombinasjon av flere ulike påvirkningsfaktorer (*samlet belastning*). Det foreligger etter KLDs vurdering tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet, påvirkningsfaktorer og effekten av vernet. Føre-var-prinsippet tillegges derfor ikke ytterligere vekt i denne saken.

For nærmere beskrivelse av verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget, jf. naturmangfoldloven kapittel II, vises det til omtalen av det enkelte verneområde i kapittel 9, samt til Miljødirektoratets tilrådinger.

Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i forslaget er innhentet i ulike registreringer og kartlegginger som ledd i skogvernarbeidet, bl.a. dokumentasjon i "*Narin- Lokalitets-database for skogområder*" eller andre naturtypekartlegginger. Det inngår også områder som er kartlagt etter Miljødirektoratets nye kartleggingsmetodikk for skogvernområder. Viktige naturfaglige evalueringer som ligger til grunn for prioriteringene i skogvernarbeidet er bl.a. NINA-rapportene 535/2010 og 1352/2017.

KLD vurderer generelt at en kombinasjon av skogbrukets egne miljøtiltak sammen med et nettverk av verneområder er et effektivt bidrag til å sikre det biologiske mangfoldet i skog. Hvis områdene i denne saken ikke vernes er fortsatt skogbruk den mest aktuelle arealanvendelsen for mange av områdene. Det vil da være sektorlover og skogbrukets egen sertifiseringsordning som skal ivareta hensynene til biologisk mangfold.

2.5. Andre interesser

Historisk har skogene blitt utnyttet i ulik grad til bl.a. skogsdrift, beite, tradisjonell rein-drift, jakt og friluftsliv. Skogbruk skal ikke fortsette i områdene som vernes, men aktivitet som f.eks. utmarksbeite, jakt, fiske og friluftsliv kan i stor grad fortsette som tidligere. Det går veier inn i noen områder, primært gamle traktorveier.

Det er kraftledninger i nytt verneareal i de fire områdene Svanøya, Viersdalen, Hesthølmelan og Aunbekkdalen og Merkesodden og Røstdalen. Nytt verneareal i områdene Vestreim og Aurstadklumpen ligger nær kraftledning. Når kraftledninger ligger i eller inntil nytt verneareal er det i verneforskriftene tatt inn standardbestemmelser om bl.a. drift og vedlikehold av kraftledninger. For området Aurstadklumpen er det grenset ut et belte som omfatter eksisterende kraftledning med ryddbelte og i tillegg planlagt tilgrensende ny kraftledning med ryddebelte.

I området Sporkland grenser nytt verneareal til reguleringsmagasinet Sirdalsvatnet som brukes til kraftproduksjon. Vern vil ikke være til hinder for drift og vedlikehold av reguleringsmagasinet, eller for fornyelse, oppgraderings- og rehabiliteringstiltak av damanlegget forutsatt at det ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig. Området Merkesodden og Røstdalen grenser til vannkraftmagasinet Lauvsnesvatnet. Her tilrås å heve vernegrensen med 3,22 meter fra dagens nivå, da dette er mulig uten å miste viktige vernekvaliteter og vil ivareta regulantens krav til flomsikring.

Det er et digitalt kartlagt småkraftpotensial på 1,1 GWh i området Holmdalen og Langfjell-dalen, som vurderes av NVE som lite lønnsomt. KLD vurderer at naturverdiene i området tilsier at verdien av å etablere naturreservatet er større enn nytten av ev. utbygging.

Det er registrert ulike typer mineralforekomster i områdene Svanøy, Barlindknuten, Vasstveitåsan, Melåa, Oldøya, Hesthølmelan og Aunbekkdalen, Meådal og Aurstadklumpen. For sistnevnte fem områder gjelder dette grusforekomster og en kalkforekomst (Oldøya) som alle er vurdert å være av liten betydning. For området Vasstveitåsan foreslås vern utsatt i påvente av at NGU vil gjennomføre ny kartlegging av den aktuelle mineralforekomsten og rapportere om dette i løpet av 2024. Området Barlindknuten vil i liten grad overlappes med en stor kvartsforkomst på ca. 20 kvadratkilometer, og vil ikke overlappes med de rikeste mineralsonene i kartet. Arealet som overlapper er også redusert ved grensejustering av foreslått verneområde. For området Svanøya åpner forskriften bl.a. for sikring av gamle gruveåpninger. DMF er ikke kjent med at det er interesser knyttet til gruve drift i området. KLD vurderer at med de tilpasninger som er foretatt vil verneforslaget ikke båndlegge viktige kjente mineralforekomster, og at hensyn til viktige verneverdier i de aktuelle områdene tilsier vern av disse områdene som foreslått. For nærmere omtale av de enkelte mineralforekomstene og vurderinger av disse opp mot verneverdiene vises det til beskrivelsen av enkeltområder i kap. 9.

2.6. Planstatus

Arealene som foreslås vernet er i all hovedsak LNF-områder i respektive kommuneplaner. 7 områder ligger i reinbeitedistrikter og/ eller i områder med andre samiske interesser. Det vises til nærmere omtale i kap. 7.3.

3. Samfunnsnytte og konsekvenser av verneforslaget

3.1. Samfunnsnytte av verneforslaget

Gjennomføring av verneforslaget vil bidra til å oppfylle de nasjonale målene for naturmangfold, målet om vern av 10 % av skogarealet og internasjonale mål og forpliktelser. Det vises til nærmere omtale i kap. 2.2.

Verneområdene har i tillegg viktige opplevelseskvaliteter og kan bidra til verdiskaping lokalt og regionalt knyttet til naturbasert turisme. Naturmangfold har også en egenverdi. Vern som foreslått vil derfor ha positiv samfunnsmessig betydning, og bidra til å oppfylle Stortingets vedtak i stortingsmeldingen *Natur for livet* (Meld. St. 14 (2015-2016)).

3.2. Samfunnsmessige konsekvenser av verneforslaget

Vern av områder etter naturmangfoldloven er å anse som varige tiltak som kan påvirke ulike samfunnsområder. Områdene som foreslås vernet er gjennomgående små, noe som i utgangspunktet tilsier at konsekvensene for andre interesser er begrensede.

Alle områder som foreslås vernet har areal under 500 km² og omfattes ikke av kravene til utarbeidelse av konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven og tilhørende forskrift. Bruksinteresser i områdene er klarlagt ved høring av verneforslag og annen kontakt med berørte parter. I hovedsak er interessene knyttet til skogbruk, beite, tradisjonell reindrift, jakt og friluftsliv. Unntatt for skogbruk er dette aktiviteter som fortsatt kan foregå innenfor rammen av verneforskriftene.

For tradisjonell reindrift vil vern beskytte arealene langsiktig mot inngrep og nedbygging. Hensyn til reindriften ivaretas ved at tiltak plasseres under § 4 (generelle unntak fra vernebestemmelsene) så lenge de ikke vil være i strid med verneformålet, og for tiltak under § 7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser) vektlegges flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven. Dette for at tradisjonell reindrift i størst mulig grad kan foregå rasjonelt og uten unødvendige søknadsprosedyrer innenfor rammen som ivaretar verneformålet.

Hvis områdene ikke vernes, er fortsatt skogbruk mest aktuelle arealbruk. Det vil da i hovedsak være sektorlover og skogbrukets sertifiseringsordning som skal ivareta hensynene til naturmangfold på disse arealene. KLD vurderer at et nettverk av verneområder, kombinert med gode miljøtiltak i skogbruket samt andre aktuelle virkemidler, er en effektiv måte å sikre naturmangfoldet i skog.

Norsk landbruk og matproduksjon er basert på bruk av arter som planter, husdyr og skogstrær. Genmangfoldet, dvs. den genetiske variasjonen innen artene, er en forutsetning bl.a. for framtidig klimatilpasning og produksjon. Bevaringsverdige skogtrær og ville slektinger av kulturplanter bevares best i naturlige populasjoner i naturen, eksempelvis i egnede verneområder. Verneområdene kan følgelig ha verdi også i denne sammenheng.

Naturen leverer viktige økosystemtjenester, både i form av bruksverdier og ikke-bruksverdier, herunder eksistensverdien av naturmangfoldet både for dagens befolkning og for framtidige generasjoner. Gjennom økosystemtjenestene gir naturen essensielle bidrag til samfunnsøkonomiske verdier. Vern vil sikre at naturverdiene ivaretas på lang sikt. Norge har også forpliktet seg nasjonalt og internasjonalt til å ta vare på naturmangfoldet.

Vern vil begrense fremtidige muligheter for bl.a. skogbruk, mineralutvinning, vindkraftutbygging og regulering av vassdrag. Det er ikke konkrete planer om mineralutvinning eller kraftutbygging innenfor noen av de foreslåtte verneområdene i dag.

KLD viser til at det i verneprosessen ikke er avdekket vesentlige negative samfunns-messige konsekvenser av verneforslagene. Verneforslagene er videre justert på ulike punkter for å imøtekomme og hensynta andre interesser. KLD mener verneforslaget slik det nå foreligger har små negative konsekvenser. Samlet sett vurderer departementet at de samfunnsøkonomiske konsekvensene av vernet vil være positive på sikt. Forslaget vil sikre natur som har en positiv samfunnsnytte, selv om nytten vanskelig kan kvantifiseres. Forslaget vil samtidig bidra til oppfyllelse av nasjonale og internasjonale forpliktelser om å ivareta naturmangfoldet. Verneforslagene vil også sikre viktige områder for friluftsliv.

Etter avveininger mellom områdenes verneverdier og andre interesser er det underveis i verneprosessen foretatt endringer i verneforskrifter og avgrensning for foreslåtte verneområder. Det vises for øvrig til omtale av de enkelte verneområdene i kapittel 9.

4. Viktige endringer i verneprosessen

Navn: Det er under høringene kommet innspill som foreslår endring av navn for noen av områdene. Svanøy endres til *Svanøya*. Holmdalen-Langfjelldalen endres til *Holmdalen og Langfjelldalen*. Mardalen og Kvildalen endres til *Mardalen*.

Grenser: Grensene er endret for flere av områdene etter høring. Stort sett er dette snakk om mindre tilpasninger til eiendomsgrenser eller for å grense ut eksisterende infrastruktur og anlegg. Størst endring er gjort for området Vestreim hvor 810 dekar er grenset ut for å utelate eksisterende kraftledning og korridor for bygging av ny parallell ledning. I området Mardalen tas ut ca. 500 dekar av hensyn til vernekvalitetene. I området Høgsmåsan og Geitåsen er 218 dekar grenset ut av verneforslaget, dette arealet blir imidlertid stående igjen i eksisterende verneforskrift for Høgsmåsan naturreservat. KLD har for området Aurstadklumpen tatt ut et belte som omfatter eksisterende kraftledning med ryddbelte og planlagt tilgrensende ny kraftledning med ryddebelte, totalt 52 dekar er tatt ut.

Verneforskrifter: Det er etter høringen foretatt noen mindre endringer i forslagene til verneforskrifter. Dette skyldes dels tilpasning til nyeste vernevedtak for naturreservater, dels kommentarer i innkomne høringsuttalelser og et generelt ønske om at forskriftene blir mest mulig like for forhold som gjelder samme tema. KLD vurderer at endringene ikke har betydning for avtalene om frivillig vern der det er inngått avtaler med grunneiere.

5. Oppheving og endring av tidligere vernevedtak

Følgende eksisterende vernevedtak foreslås opphevet som følge av den nye verneplanen:

1. Forskrift 2. september 2005 nr. 997 om Verneplan for skog, vedlegg 26, Bjønntjenn naturreservat, Drangedal kommune, Telemark.
2. Forskrift 26. juni 2009 nr. 900 om verneplan for skog. Vedlegg 17. Fredning av Midtstrondbekken naturreservat, Tinn kommune, Telemark.
3. Forskrift 14.02.2014 nr. 152 om vern av Gukilhøgda naturreservat, Trøgstad og Aurskog-Høland kommuner, Østfold og Akershus.
4. Forskrift 16.12.2011 nr. 1291 om vern av Finntjønnin naturreservat, Overhalla kommune, Nord-Trøndelag.
5. Forskrift 26.09.2008 nr. 1056 om verneplan for skog. Vedlegg 1. Holmdalen naturreservat, Nærøy kommune, Nord-Trøndelag.
6. Forskrift 17.12.2010 nr 1620 om vern av Langfjelldalen-Holmdalen naturreservat, Høylandet kommune, Nord-Trøndelag.

Følgende eksisterende vernevedtak foreslås endret som følge av den nye verneplanen:

1. Forskrift 25.11.2016 nr. 1399 om vern av Nedre Timenes naturreservat, Kristiansand kommune, Agder.
2. Forskrift 20.06.2023 nr. 1040 om vern av Tårånli naturreservat, Kviteseid kommune, Vestfold og Telemark.
3. Forskrift 04.09.1981 nr. 4777 om fredning for Høgsmåsan naturreservat, Gjerdrum og Skedsmo kommuner, Akershus.

6. Forvaltning av verneområdene

Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte område, jf. naturmangfoldloven § 62. Naturresevatene er små verneområder, som det er lagt til grunn skal forvaltes av de kommunene som ønsker det. Det stilles noen krav til slik delegering, blant annet at hele verneområdet er innenfor en kommune og at kommunen har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse. Dersom aktuelle kommuner ikke ønsker slik myndighet, vil forvaltningsmyndigheten ligge hos statsforvalteren. For eksisterende verneområder som nå utvides, endres forvaltningsmyndigheten ikke.

Klima- og miljødepartement vurderer det som hensiktsmessig at fastsetting av forvaltningsmyndighet for skogvernområder framover så langt det er mulig bør skje i forbindelse med verneprosessene. For kommuner som frivillig har valgt å overta forvaltningsmyndigheten vil dette da kunne framgå av vedtatt verneforskrift. Den vedtatte verneforskriften vil likevel fortsatt gi Miljødirektoratet myndighet til å delegerer myndigheten etter forskriften til et annet organ senere.

KLD har bedt Miljødirektoratet fase inn en praksis i skogvernarbeidet hvor forvaltningsmyndighet for foreslåtte verneområder i størst mulig grad avklares i forbindelse med formelle verneprosesser. En slik avklaring må gjøres av Statsforvalterne i forbindelse med høring av verneforslagene. Alle områdene i denne verneplanen ble sendt på høring før dette ble innfaset som del av høringsprosessen. I noen tilfeller er henvendelse formidlet til kommunene i ettertid, men det er usikkert når Statsforvalteren får svar fra kommunene på henvendelsene. Det vil også variere hvor raskt kommunene tar stilling til spørsmålet om forvaltningsmyndighet i forbindelse med høringen. Det kan derfor være behov for at Miljødirektoratet formidler kommunenes tilbakemelding til KLD i etterkant av at direktoratet har sendt sin tilråding. KLD legger da inn i verneforskriftene § 11 navn på kommuner som har takket ja til å være forvaltningsmyndighet for aktuelle verneområder.

I tradisjonelle samiske områder skal samiske interesser ivaretas i den forvaltningsordningen som etableres.

7. Saksbehandling

7.1. Generell bakgrunn

Vern av skog har i lang tid vært en viktig del av verneplanarbeidet i Norge. Det systematiske arbeidet med vern av barskog ble påbegynt i 1988. Grunnlaget for skogvernarbeidet har vært bl.a. St.meld. nr. 68 (1980-81) *Vern av norsk natur*, St.meld. nr. 46 (1988-89) *Miljø og utvikling* og St.meld. nr. 40 (1994-95) *Opptopping av barskogvernet fram mot år 2000*. Et viktig grunnlag for dagens arbeid for økt skogvern er bl.a. St.meld. nr. 25 (2002-2003) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*, hvor det ble lagt fram en strategi for økt skogvern. Meld. St. 14 (2015-2016) *Natur for livet* legger opp til en videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, herunder økt frivillig skogvern. Stortinget ba ved behandlingen av meldingen regjeringen sette et mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 prosent av skogarealet. Viktige naturfaglige evalueringer som ligger til grunn for prioriteringene i skogvernarbeidet er NINA rapportene 54/2002, 535/2010 og 1352/2017.

7.2. Frivillig skogvern på privateid grunn

Vern av privateid skog gjennomføres i all hovedsak som frivillig skogvern. Ved frivillig skogvern tilbyr skogeierne skogareal for vern. Tilbud om vern sendes til vedkommende statsforvalter. Det foretas naturfaglige registreringer og utarbeides skogtakster for områder der det er behov for det. Hvis området kvalifiserer for vern, utarbeider Statsforvalteren på grunnlag av tilbudet og de naturfaglige registreringene forslag til avgrensning av verneområdet. Ut fra tilbud og standard verneforskrift utarbeider Statsforvalteren forslag til verneforskrift som oversendes grunneier for kommentarer. Det avholdes møter og/eller befaringer der forslaget diskuteres nærmere. Miljødirektoratet oppnevner skogsakkyndig med mandat å forhandle med grunneierne og/eller grunneiernes representant. Ved enighet inngås avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensning av verneområdet blir avklart. Fra avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjelder en vederlagsordning. Utbetaling av avtalt erstatningsbeløp skjer når vernevedtak er fattet. Områdene i denne saken har ulik historikk. Det vises til tilrådinger fra Miljødirektoratet og statsforvalterne for utdypende informasjon om saksgangen.

7.3. Konsultasjoner og dialog med samisk reindrift og Sametinget

Generelt er reindriften positiv til at skogvern beskytter arealene mot utbygging og inngrep som er negative for reindriften. Man ser det også generelt som positivt at vern sikrer bl.a. gammel skog med hengelav som er viktig reinbeite mot hogstingrep fra skogbruk. Samtidig ønsker reindriften generelt et lavt restriksjonsnivå for reindriften og andre samiske interesser i verneområdene.

Følgende 7 områder ligger i reinbeitedistrikt: Hesthølmælan og Aunbekkdalen, Holmdalen og Langfjelldalen (utvidelse), Meådal, Mardalen, Aurstadklumpen, Finntjønnin (utvidelse) og Merkesodden og Røstdalen.

Protokoll fra konsultasjon mellom Statsforvalteren og berørte reinbeitedistrikt, for de tilfellene hvor det har vært krevd konsultasjon, følger som vedlegg til tilrådingen fra Miljødirektoratet til KLD.

Det vises til detaljert beskrivelse nedenfor under omtalen fra Statsforvalteren i Trøndelag om samiske interesser. Det er i konsultasjonene ikke full enighet om punkter i forskriftene som er lagt til § 7 og må omsøkes. Statsforvalteren har i konsultasjonen lagt til grunn at vern ikke skal være til hinder for en rasjonell reindrift og at reindrift skal kunne foregå som tidligere, bl.a. ved at det framgår i forskriftene at det for reindriften kan gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplanen i henhold til reindriftsloven.

KLD vurderer at Statsforvalterens konsultasjon har ivaretatt konsultasjonsplikten overfor tradisjonell samisk reindrift. KLD vurderer at generelt er representanter for reinbeitedistriktene nærmest de aktuelle problemstillingene og kjenner godt til de enkelte områdene og den samiske reindriften bruk av disse områdene.

KLD viser til at det underveis i verneprosessen er gjort endringer av hensyn til reindrift og samiske interesser. Videre viser KLD til at formålsbestemmelsen i verneforskriftene er utformet i samsvar med bestemmelsene i naturmangfoldloven hvor det framgår at formålet med vern av områder også kan være å ivareta det samiske naturgrunnlaget. I

kap. 3.2. foran er det beskrevet at for tradisjonell reindrift vil vern beskytte arealene langsiktig mot inngrep og nedbygging. Hensyn til reindriften ivaretas ved at tiltak plasseres under § 4 (generelle unntak fra vernebestemmelsene) så lenge de ikke vil være i strid med verneformålet, og for tiltak under § 7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser) vektlegges flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftenloven. Dette for at tradisjonell reindrift i størst mulig grad kan foregå rasjonelt og uten unødvendige søknadsprosedyrer innenfor rammen som ivaretar verneformålet. I kap. 6 framgår at i tradisjonelle samiske områder skal samiske interesser ivaretas i den forvaltningsordningen som etableres for verneområdene. For KLDs omtale av spesielle tema, som rydding av reindriften flyttleier, vises til kap. 8.2.

Nedenfor er generell omtale av samiske interesser i områder i Trøndelag. For ytterligere detaljer om enkeltområder med samiske interesser vises det til kap. 9.

KLD har forelagt utkast til foredrag og verneforskrifter for Sametinget. Det er enighet med Sametinget om å justere følgende punkter i verneforskriftene:

- Formuleringen «*oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter i forbindelse med reindrift*» tas inn i § 7 i verneforskriftene også for de to områdene Meådal og Hesthølmelan og Aunbekkdalen.
- Formuleringen «*etablering av nye flyttleier i området*» som ligger forskriftene for 5 områder er derimot uheldig, og kan skape misforståelser. Det er ikke etablering av flyttleiene som det er behov for å regulere i verneforskriftene, derimot kan det være behov for å regulere rydding av skog/vegetasjon. Dette rettes opp ved i stedet å ta inn følgende formulering i forskriftens § 7 for de 7 aktuelle områdene: «*rydding av ny flyttleie i reindriften. Trevirke av gran og furu som må ryddes skal forbli i verneområdet*».

Sametinget har ikke bedt om ytterligere konsultasjon om verneforslaget.

Omtale fra Statsforvalteren i Trøndelag om samiske interesser

Sametinget skriver til oppstart at det ikke må konsulteres på dette stadium i prosessen. De vil vurdere behov for konsultasjoner senere. Følgende forhold er av avgjørende betydning for Sametinget for at det kan gis tilslutning til verneforslagene i samiske områder:

- Formålet med vernet må også være å sikre grunnlaget for samisk kultur, herunder reindrift i reindriftenområder.
- Generelt unntak for bruk av beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med utøvelse av reindrift.
- Generelt unntak for skjæring av skohøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji/tradisjonell samisk husflid.
- Generelt unntak for reindriften nødvendige uttak for brensel og for vedlikehold av lovlige oppsatte reingjerder og annet reindriftenutstyr
- Flerårige dispensasjonstillatelser for terrengkjøretøy på barmark og helikopter ved utøvelse av reindrift
- Bestemmelser om at samiske interesser skal ivaretas ved etablering av forvaltningsordninger.

Sametinget vil komme med detaljerte innspill i forbindelse med høring, og nevner at det er avklart at det skal være mulig å ta ut rilkuler fra bjørk i skogverneområder. Sametinget ber

om at Statsforvalteren i Trøndelag bør avklare med berørte reinbeitedistrikt og evt. andre berørte samiske interesseorganisasjoner om behovet for konsultasjoner.

I sin endelige uttalelse skriver Sametinget at det nå begynner å bli mange skogvernområder og andre verneområder i Trøndelag. Det understrekes viktigheten av en god og smidig forvaltning som ivaretar de samiske interessene på en god måte, og som gjør at reindriften, som er kulturbærer i det sørsamiske området, kan gjennomføres uten hindringer. Sametinget ber ikke om konsultasjon med Statsforvalter eller Miljødirektoratet, men vil vurdere konsultasjon med Klima- og miljødepartementet når den tid kommer.

Konsultasjoner med reinbeitedistrikt – Oppsummering

Konsultasjonene med reindrift omfattet flere områder enn de forslag som tilrås i denne omgang. Derfor er det generelle kommentarer, samt spesielle kommentarer angående de nåværende aktuelle områder, som er nevnt her.

Statsforvalteren har hatt konsultasjon med Gasken Laante sijte i 2021 og 2022 (Områdene Hesthølmælan og Aunbekkdalen, Meådal, Mardalen).

Gaske Laante sijte uttaler i konsultasjon at vern av skog er viktig for ivaretagelse av gammel skog med hengelav, som er viktig vinterbeite når beitene er «låst».

Verneområdene må ikke være til hinder for å utøve reindrifta. Vern hindrer også inngrep som veger, hyttebygging, snøskuterløyper og vindkraftverk. Distriktet mener det allerede er for mye hytter og veger i reinbeiteområdet. På generell basis må det tillates uttak av tørre trær og kvister til eget bruk. Distriktet bruker mye tørrgran. Distriktet mener at de ikke skal trenge å søke på egen virksomhet, f.eks. barmarkskjøring, da det her alltid har vært samisk reindriftsområde.

Tjåehkere sijte (området Finntjønnin (utvidelse)) uttaler at gammel skog er viktig for reindriften, som reservebeite på vinter. Tjåehkere er uenig i at funksjoner i deres tradisjonelle virksomhet (næring og kultur) skal omsøkes, og at alle unntakspunkt skulle vært direkte unntak, med henvisning til internasjonale konvensjoner. Reindriften må forholde seg til reinen der reinen er, uavhengig av leier. Iblant må vegetasjon ryddes der og da i en praktisk situasjon, spesielt i ungskog. I gammel skog trekker reinen mer gjennom som skogen er, og ryddebehov for stående, gamle trær er begrenset. Men vindfall må iblant flyttes. Distriktet mener punktet om legitimasjon for leiekjørere er stigmatisering av reindrift, og at samme regler for dokumentasjon burde gjelder utenfor og innen naturreservat. Reindriftskart er generelt ikke oppdatert, og brukssituasjon er mer mangfoldig enn hva som kommer frem på kart. I utgangspunktet er alt areal sør for Namsen, ut til Namsenfjorden og Fv 17 vinterbeite («Trekanten» Grong-Namsos-Steinkjer). Og er minimumsområde/nøkkel-område for reindriften. Finntjønnin er en del av dette vinterbeitet, samt er «venteområde/ samlingsområde» i forbindelse med flytting fra vinterbeite til kalvingsland. Dølelva er knyttet til vinterbeite, men har ikke vært benyttet de senere år. Gammel skog er viktig for reindrift. Når beite på fjell er forhindret, bl.a. av nedising, sprer reinen seg i skogen og beiter på blant annet hengelav. Tjåehkere sijte er ikke enig i alle forskriftspunkt.

Åarjel Njaarke sijte (områdene Holmdalen og Langfjelldalen (utvidelse), Aurstadklumpen) peker på at de er presset av mange inngrep, og at vern i så måte er en ivaretagelse av ressursgrunlaget. På den andre siden påpeker distriktet sine retter i henhold til ILO-

konvensjonen og FN's urfolksdeklarasjon. Vern skal ikke begrense de samiske rettigheter, men være et vern mot kommersiell utnyttelse. Samisk reindrift skal utøves fritt. Distriktet er uenig i noen av de forslåtte punkter. Holmdalen omfatter vinter- og vår/tidligsommerbeite, samt høstområder, og rein trekker gjennom området. Aurstadklumpen er høst/vinterområder og benyttes hyppig.

Fovsen Njaarke sijte (området Merkesodden og Røstdalen) anfører at reindriften er presset fra mange kanter, med ulike inngrep og rovdyr, organisert friluftsliv mv. Mange verneområder med ulike forskrifter i distriktet kompliserer, og verneområder burde ha felles forskrift. Merkesodden-Røstdalen er temmelig utilgjengelig for reindrift. Distriktet påpeker punkter med uenighet, og at alle unntakspunkt burde være direkte unntak. Plukking av reinlav burde vært unntak på linje med rilkuler og husflidsprodukter, i og med at tilgang av reinlav fra Østerdalen er avstengt.

Statsforvalterens kommentar

Reindriften er en vesentlig bruksinteresse og rettighetshaver i mange skogvernområder. Sametinget ber om smidig og god forvaltning med hensyn til samiske interesser, og påpeker problematikken med mange og forskjellige forskrifter, herunder ønske om samordning av forskrifter. Det samme er også jevnlig påpekt av ulike samiske distrikt. Statsforvalteren legger til grunn og forutsetter generelt at opprettelse og forvaltning av aktuelle skogvernområdene ikke skal gi reindriften reduserte forutsetninger for rasjonell reindrift i sine distrikt og ikke skal være til hinder for at reindrift skal kunne utøves som tidligere, også bekreftet i foredrag til statsråd desember 2015. Dette innebærer en forvaltning innenfor verneforskriftene i tråd med dette. Reindrift er en del av samisk kultur og foregår i praksis ute hele året, med en rekke praktiske driftsvurderinger som må tas der og da. Det er mange verneområder, store og små, i samiske driftsområder. Spørsmålet da er å etablere en struktur (areal, forskrift m/foredrag, samt forvaltningsplan) som på den ene siden ivaretar sårbar biologi og samtidig ivaretar reindriften med forutsigelige forvaltningsrammer. Et vernevedtak består av areal (grense) og forskrift, samtidig som foredraget til statsråd legger føringer for forvaltningen. Forvaltningsplan skal utdype hvordan området skal forvaltes og gi forutsigbarhet for brukerne. Statsforvalteren mener at oppbygging av forskrift jf. tilrådingen, sammen med forvaltningsplan kombinert med reindriften beskrivelser i distriktsplan og bruksregler, legger grunnlag for dette.

Samiske interesser er ut fra tidligere drøftinger og prosess tatt inn i høringsutkastet hva angår § 1 formålsparagrafen, § 4 om uttak til samisk sløyd mv, § 6 om motorisert ferdsel på snødekt mark, § 7 vedrørende div. forhold. Forholdet mellom unntak plassert i § 4 (direkte unntak) og i § 7 (etter søknad), kan være noe forskjellig ut fra størrelse og sårbarhet i områder, gitt at større områder har robusthet i forhold til ordinær samisk virksomhet.

Uttak av virke

Ved- og virkesretten er beskrevet i reindriftenloven som bl.a. uttak av bjørk, busker, einer, vidjer, selvtørrede bartrær (m.v.). For større områder er samisk uttak av ved, samt materiell for vedlikehold av lovlig oppsatte gjerder, generelt lagt til § 4 som direkte unntak jf. uttalelse fra Sametinget. Statsforvalteren understreker at dette gjelder uttak av brensel for bruk på stedet, ikke vedhogst for å frakte vekk fra området, samt at virke ikke skal tas i kjerneområder, vist i forvaltningsplan. Kjerneområder er konkrete områder med spesielle verdier, avgrenset i høringsrapporter, og registreres som naturtypeområder i naturbase.

Dette er dermed kjent kunnskap. Det betyr at uttak av ved, utenom situasjonsbetingede bål, stort sett har aktualitet der reindriften har gjeterhytter.

Størrelsen på de tilrådde områder varierer. Områder har derfor ulik robusthet i forhold til uttak av ved og virke. Statsforvalteren har gjennom flere år gjennomført omfattende befaringer i kandidatområder for vern, og har god oversikt over situasjonen i områdene på vernetidspunktet. Reingjerder finnes så å si ikke og helt sporadisk i få områder. Behov for ved og virke til vedlikehold av anlegg er ikke stort. Med områder av noen størrelse, og hvor disse forholdene er vurdert konkret, anser Statsforvalteren det lite problematisk å ha dette punktet i § 4, med henvisning til forvaltningsplan. Statsforvalteren vurderer fortsatt dette som det praktisk fornuftige, både for forvaltningen og for reindriften i området. Sametinget har bedt om at unntaket gjelder alle områder. Statsforvalteren kan ikke anbefale åpning for generell vedhogst i områder som er små. Statsforvalteren antar også, at når områder er små, så er virke for vedhogst lett tilgjengelig nært det aktuelle område.

Midlertidige gjerder

Med hensyn til midlertidige gjerder, så hender det at reindriftstøverne på vinterføre setter opp midlertidige gjerder basert på medbrakt materiell. Statsforvalteren vurderer generelt at slike gjerder faller utenfor forskriften og ikke trengs å omsøkes. Et distrikt har i konsultasjon påpekt at det hender at midlertidig gjerde spontant må settes opp også på barmark, og at dette er situasjoner det ikke kan konkret søkes om i forkant.

Barmarkskjøring

Når det gjelder barmarkskjøring, så kan og vil dette sette vesentlige terrengspor. Mange befaringer gjennomført av Statsforvalteren indikerer imidlertid at dette ikke er noe omfattende problem i skogverneområdene i Trøndelag i forbindelse med reindrift, men spor forekommer (både av reindrift og storvilttransport). Vesentlige spor finnes i disse områdene først og fremst på faste ferdselsleier til og fra boplasser og samlingsplasser. I annen forbindelse (trolig elgjakt), er det observert områder med omfattende spor. Potensialet for spor og terrengskader ved barmarkskjøring er generelt sett betydelig. Enkelte steder er geonett prøvd for å etablere fast underlag, med en viss - men ulik suksess. Omfanget av barmarkskjøring i reindrift begrenser seg også, på grunn av tidsbruk, omkostninger og variert/kupert terreng.

Barmarkskjøringen skal beskrives i distriktsplanen/m bruksregler, jf. reindrifftslovens § 62. Videre skal motorferdsel på barmark etter reindrifftslovens § 23 begrenses mest mulig, og fortrinnsvis foregå etter faste traseer, samt at § 23 også henviser til forskrifter i verneområder. Reindriften er for øvrig ikke statisk, og motorisert transport må foretas i forhold til hvor reinen oppholder seg, og det kan variere ut fra ulike forhold, vær-situasjon, beitesituasjon, forstyrrelser mv.

Statsforvalteren forholder seg til at barmarkskjøring bør være innenfor regulering, dvs. § 7, men på en slik måte at dette kan håndteres på flerårsbasis ut fra beskrivelser i distriktsplanen/bruksregler, jf. reindrifftslovens krav. Hvis en distriktsplan da gjenspeiler kravene i reindrifftsloven i beskrivelse av barmarkskjøring, så kan den legges til grunn også for verneområdeforvaltningen, via forvaltningsplan. Det kan være forskjell på områder med hensyn til sårbarhet for kjøring, men ut fra rasjonalitet vil nok kjøring overveiende legges til område med bærekraft. Det betyr at distriktsplanen direkte kan legges til grunn for forvaltning av barmarkskjøringen, og et grunnlag for at verneområder kan behandles mest mulig samlet.

Flyttleier

På reindriftskart er det registrert flyttleier i Mardalen og trekkleier knyttet til Finntjønnin. Reindriftskart kan imidlertid være unøyaktige, og rein kan også trekke/bevege seg utenom områder markert i kart. Reindriften er videre ikke statisk, og det hender at reindriftsutøvere må ta beslutninger der og da, f.eks. å fjerne litt vegetasjon i en kjøre- eller driftstrase, enten det gjelder vindfall som sperrer i en trase, eller at man tar opp øksa og rydder noen kvister eller småvirke. Enkelte steder kan det være ryddet (eksisterende) gater i vegetasjon, men det forekommer i veldig liten utstrekning, og ofte trekker reinen gjennom glissen tresatt mark. Ryddebehovet kan derfor også omfatte f.eks. forefallende fjerning av litt vegetasjon. Generelt egner dette temaet seg i større områder best å håndtere gjennom § 4 og nærmere beskrivelse i forvaltningsplan, mens når det gjelder vindfall legges det i § 4, som i siste vedtak, for alle områder. Når det gjelder små mengder kvist/småvirke så kan det uansett vurderes å gå under terskel for forskrift.

Droner

Bruk av droner er generelt påpekt fra flere distrikt. Dronebruk i reindriften er konkretisert i «Foredrag til statsråd 16.12.2022». Bruk av droner i reindriften er tillatt, så fremt det ikke er forbud mot det. I de aktuelle områdene er det ikke dokumentert interesser som tilsier forbud mot droner i reindriften.

Dokumentasjon av leiekjører i reindriften

Tjåehkere sjette mener at dokumentasjonskrav for leiekjører, er stigmatiserende, gitt at krav i forhold til motorferdselsloven er det samme både innenfor og utenfor naturreservat. De viser til Statsforvalterens tilrådning av august 2021, s. 27, med forslag om følgende generelle punkt under §7 erstatter nåværende leiekjørepunkt: «For kjøring etter dispensasjon og leiekjøring medbringes dokumentasjon», som en generell henvisning, i stedet for å henviser til reindriften spesielt.

Forvaltningsplan

For verneforslag som ligger i reinbeitedistrikt skal det, i hvert fall for områder av litt størrelse, etter § 10 lages forvaltningsplan. Dette er et viktig instrument i forholdet mellom reindriften og verneforvaltningen. Forvaltningsplanen vil også være et instrument for smidig forvaltning, som Sametinget etterlyser. Videre er kopling til reindriftenssamenes distriktsplan viktig.

Forvaltningsmyndighet

I de to siste vernevedtaker så er formuleringen om at samiske interesser skal ivaretas i forvaltningsordningen, tatt bort fra § 11 i forskrift til Foredraget til statsråd. Statsforvalteren tar denne justeringen til etterretning.

Oppsummering

Reindriften presses av en rekke arealinngrep og forstyrrelser (hytter, hogst, vindkraft og skogsveger). Urørt beiteland, uforstyrret beiting og gammelskog er viktig for reindriften. Vern vil sikre arealgrunnlaget for reindriften i de områder som vernes. Flere reinbeitedistrikt nevner at arealvern også er et vern av deres ressursgrunnlag, og er derfor positiv til vern.

På den andre siden så mener distriktene at all reindriftsvirksomhet i medhold av reindrifftsloven og ILO-konvensjon bør ha direkte unntak i forskriftene.

Statsforvalteren legger til grunn at reindriften skal kunne foregå rasjonelt på vanlig måte i de aktuelle områder, og distriktsplaner/bruksregler i utgangspunktet kan være en basis i forhold til barmarkferdsel.

Et vern ut fra slike forutsetninger vil ikke redusere, men styrke og sikre arealgrunnlaget for reindrift. Statsforvalteren tilrår verneforslaget, med noe justering av forskriften.

Det er ikke full enighet med reinbeitedistrikt om enkelte unntakspunkter som er lagt til § 7.

7.4. Forholdet til utredningsinstruksen, forvaltningsloven og saksbehandlingsreglene i naturmangfoldloven

Verneforslagene er utarbeidet i henhold til Utredningsinstruksen. I kapittel 1 til 3 begrunnes verneforslagene på overordnet nivå, og sammenhengen med nasjonale og internasjonale mål om å ta vare på et utvalg av norsk natur belyses. Videre omtales kort hva som eventuelt skjer med verneverdiene hvis vernet ikke gjennomføres og hvilke virkemidler som eventuelt kan være relevante. I kapittel 3 vurderes samfunnsnyttene og konsekvensene av verneforslaget, hvem som berøres og hvilke tiltak som anbefales. I kapittel 8 og 9 omtales og vurderes generelle kommentarer og konkrete merknader til verneforslag for de enkelte områder fra berørte parter, myndigheter og interessegrupper. Økonomiske og administrative konsekvenser omtales i kapittel 10.

Gjennomføringen i henhold til rundskriv T-2/15 om saksbehandlingsregler ved områdevern etter naturmangfoldloven, forvaltningsloven og utredningsinstruksen har medført inkluderende verneprosesser. Aktuelle kommuner kan etter et vernevedtak søke om å få forvaltningsmyndighet i tråd med gjeldene politikk på området.

Gjennom verneprosessen er det foretatt en avveining mellom verneinteresser og andre bruker- og samfunnsinteresser. Verneforslaget er også i størst mulig grad tilpasset de ulike brukerinteressene i området. Kravene i naturmangfoldloven § 14 er således oppfylt.

7.5. Høring av verneforslagene

Berørte grunneiere, rettighetshavere, kommuner, fylkeskommuner og andre instanser på fylkes- og regionnivå, samt aktuelle lokale og regionale organisasjoner har hatt verneforslagene på høring. Hovedsynspunkter fra høringsinstansene er tatt inn i kap. 9.

8. Generelle merknader til verneforslagene

Høringsuttalelsene er oppsummert i kap. 9 under omtalen av hvert område. I dette kapitlet redegjøres for Miljødirektoratets og KLDs merknader til generelle forhold i saken.

8.1. Miljødirektoratets generelle merknader

Forskriftenes innhold

Miljødirektoratet understreker betydningen av at en både ved utforming av verneforskrifter og forvaltning av områdene, herunder dispensasjonspraksis, legger til grunn et langsiktig perspektiv. Tiltak som isolert sett vurderes å ha liten betydning for verneformålet, kan i sum og over tid medvirke til at naturkvalitetene forvitrer. Det er også viktig at økosystemtilnærmingen som er lagt til grunn i skogvernet reflekteres.

Verneforskriftene innebærer vern av all vegetasjon og alt dyreliv. Dyreliv omfatter alle former for levende organismer, både virveldyr og virvelløse dyr. Det er likevel åpnet for jakt, fiske og sanking av bær og matsopp. Ulike tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Dette innbefatter anlegg av ulike slag, midlertidige eller faste, men også tiltak som

for eksempel drenering, kalking og gjødsling. For enkelte områder er det i verneforskriften åpnet for visse typer anlegg etter søknad. Verneforskriftene innebærer et generelt hogstforbud, men det kan etter søknad gis tillatelse til hogst av etablerte plantefelt. I tilfeller der det ikke er aktuelt å ta ut plantede trær på kort sikt, kan det etter søknad gis tillatelse til en begrenset skjøtsel.

Motorferdsel er forbudt, men forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til nødvendig motorferdsel i forbindelse med spesielt nevnte formål. Det understrekes at regelen om «nødvendig motorferdsel» skal håndheves strengt. Motorferdsel i tilknytning til militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, og gjennomføring av skjøtels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten er tillatt. Dette gjelder ikke for øvingsvirksomhet i tilknytning til slike formål. Det er gjort en vurdering for hvilke områder det er aktuelt med en egen dispensasjonshjemmel for øvingsvirksomhet. Utgangspunktet har vært at det ikke er aktuelt å åpne for dette i små verneområder og verneområder som på grunn av topografi (bratte områder) er lite egnet til slike aktiviteter.

Vedlikehold av eksisterende veger og anlegg, herunder bygninger og eventuelt andre installasjoner som er i bruk på vernetidspunktet, er tillatt. Med vedlikehold menes opprettholdelse av den standard vegen, bygningen, anlegget o.a. hadde på vernetidspunktet.

Vedlikehold omfatter ikke nybygging, oppgradering eller utvidelse. Vedlikehold av for eksempel veg omfatter dermed tiltak eller arbeid for å holde vegen ved like eller opprettholde samme standard som på vernetidspunktet, uten at den endrer karakter.

Miljødirektoratet vil ikke tilrå at verneforskriften henviser til vegklasser, da slike standarder kan endres over tid, men tilrår å opprettholde formuleringen om standard på vernetidspunktet. Tiltak som påføring av nytt grusdekke, grøfterensk, skifte av stikkrenner og lignende anses som vedlikehold. Motorferdsel i forbindelse med vedlikehold kan tillates etter søknad, og skal fortrinnsvis skje på snødekt mark.

Miljødirektoratet vil påpeke at restriksjonsnivået ikke er særlig forskjellig mellom de ulike områdene som her foreslås vernet, men da verneforskriftene for områdene er framkommet gjennom forhandlinger mellom de respektive Statsforvalterne og grunneierne, vil det måtte aksepteres at det blir enkelte forskjeller i utformingen av forskriftene. For de områdene der eksisterende verneområder inngår i verneforslagene, vil ny verneforskrift omfatte hele området. For disse arealene vil det kunne medføre større endringer i forhold til eksisterende verneforskrift. For noen områder med mindre utvidelser, opprettholdes eksisterende bestemmelser, som også vil gjelde for utvidelsesarealet.

Miljødirektoratet vurderer at mal for verneforskrifter for naturreservater ivaretar avveiningen mellom brukergruppene og de overordnede vernehensyn på en god måte.

Navn

Kartverket forutsetter at vernemyndigheten melder inn navnet på nye naturreservat til Kartverket for registrering i Sentralt stedsnavnregister (SSR) når vernevedtak er gjort, jf. § 15 i lov om stadnamn. Kartverket forutsetter dessuten at kart over verneområdene produseres i samsvar med Miljødirektoratets produktspesifikasjon. Språkrådet viser til at offentlige instanser er bundet til skrivemåten i sentralt stedsnavnsregister. For å kunne bruke annet navn, er det behov for å reise formell navnesak.

Miljødirektoratet viser til at endelige vernekart vil de bli produsert i tråd med gjeldende praksis. Når det gjelder innmelding av navn på nye verneområder i SSR vises til kommentarene fra Klima- og miljødepartementet i foredrag til kgl.res. i desember 2015. Departementet viser til "at Kartverket gjøres kjent med nye vernevedtak gjennom brev fra Klima- og miljødepartementet for å tinglyse vernevedtakene på berørte eiendommer. Da Kartverket også er ansvarlig for Sentralt stedsnavnregister, må det forutsettes at Kartverket samtidig sørger for innmelding til Sentralt stedsnavnregister."

Motorferdsel

Generelt skal motorferdsel i verneområder vurderes etter søknad.

Det er åpnet for uttransport av felt elg og hjort i verneforskriften § 6. I områder hvor det er aktuelt er det også åpnet for uttransport av villsvin. Miljødirektoratet vil understreke at motorisert uttransport av elg, hjort og villsvin i utgangspunktet enten skal foregå manuelt eller ved bruk av lett beltekjøretøy hjemlet i § 6. Med lett beltekjøretøy i denne sammenheng menes mindre beltekjøretøy som f.eks. elgtrekk, jernhest og beltegående ATV. Det er i noen tilfeller åpnet for at uttransport kan skje med ATV eller traktor på eksisterende traktorveger. Unntaket for uttransport av felt elg, hjort og villsvin er i tråd med motorferdsellovens bestemmelser. Det er i noen områder tilrådd å åpne for uttransport også av bjørn og ulv. Miljødirektoratet har tatt inn utvidet unntak der dette er foreslått av statsforvalterne, men har ikke foreslått noen generell endring av denne bestemmelsen. Miljødirektoratet mener det er hensiktsmessig at det foretas en generell gjennomgang av denne unntaksbestemmelsen der også forholdet til motorferdsellovens unntaksbestemmelser må vurderes. Det samme gjelder bestemmelsen om uttransport av syke og skadde bufe.

En eventuell tillatelse til bruk av annet motorkjøretøy enn nevnt over, hjemlet i § 7, skal vurderes nøye. Det reelle behovet, samt mulige påvirkninger på naturmiljøet skal vurderes. Forvaltningsmyndigheten kan i sin søknadsbehandling knytte tillatelsen til bestemte traséer. Dette vil særlig være aktuelt for uttransport av elg og hjort fra bakenforliggende områder. Det kan også innvilges flerårige dispensasjoner.

I områder med hytter er hovedregelen at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til transport av ved, materialer og utstyr på snødekket mark etter § 7. Slike tillatelser bør normalt styres til fastlagte traseer. Fastsetting av trasé bør gjøres ved søknadsbehandling eller som en del av utarbeidelse av forvaltningsplan. Motorisert transport i forbindelse med vedlikehold bør skje på snødekt mark med bruk av snøskuter. I unntakstilfeller kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til barmarkskjøring for transport av materialer til vedlikehold. Dette bør normalt være vedlikeholdsbehov av akutt karakter. Når det gjelder vedlikehold av stier, foreslås det ikke åpning for motorferdsel i forbindelse med dette. Dersom det som del av nødvendig vedlikehold er behov for å ta ned større trær, bør disse som hovedregel bli liggende i naturreservatet. Miljødirektoratet har tatt ut bestemmelser som åpner for motorferdsel for vedlikehold av eksisterende stier der dette er foreslått i forskriftene.

I verneforskriftens § 7 er det åpnet for at det etter søknad kan gis dispensasjon til motorferdsel knyttet til ulike formål. Der hvor bestemmelsene ikke spesifiserer om slik transport skal skje med beltekjøretøy på snødekt mark, med lufttransport eller på barmark, skal det ved vurderingen av den enkelte dispensasjonssøknad legges til grunn at transporten fortrinnsvis bør skje med beltekjøretøy på snødekt mark eller med lufttransport. Transport på barmark er kun aktuelt når transport med beltekjøretøy på snødekt mark eller lufttransport er vanskelig gjennomførbart og for øvrig når det er spesielle forhold som tilsier det, og forutsetter at slik transport er vurdert å kunne gjennomføres uten skader på viktige verneverdier, naturtyper eller leveområder for arter.

Kraftledninger

I områder med eksisterende energi- og kraftanlegg er utgangspunktet at anleggene skal kunne drives og vedlikeholdes på en sikkerhetsmessig og økonomisk forsvarlig måte. Forskriftsmalene har standardbestemmelser som åpner for drift og vedlikehold av anlegg, og motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på kraftledninger. Forskriftsmalen fastsetter søknadsplikt for motorferdsel utover dette. Bakgrunnen for dette er at forvaltningsmyndigheten blant annet skal ha mulighet til å kunne styre hvilke typer kjøretøy som benyttes og til hvilken tid eller etter hvilken trasé kjøringen skal skje. Det forutsettes at man primært søker å legge motorisert ferdsel utenfor verneområdene.

Foruten drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, og nødvendig istandsetting ved akutt utfall, åpnes det for oppgradering/fornyelse av eksisterende kraftanlegg og kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linetverrsnitt dersom tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.

Miljødirektoratet forholder seg til enighet på departementsnivå om bestemmelsene om drift og vedlikehold av kraftanlegg, og har justert forskriftene i tråd med formuleringer i nyeste vernevedtak. I noen av områdene med kraftlinjer inntil verneområdet, men utenfor vernegrensen, er det tatt inn bestemmelser om drift og vedlikehold slik at nødvendige tiltak kan gjøres innenfor vernegrensen. Det er i disse tilfellene også tatt inn unntak for motorferdsel i forbindelse med drift, vedlikehold eller akutt utfall.

Ved senere skogvernvedtak er det i noen konkrete tilfeller gitt generelt unntak til Statnett SF for at det i forbindelse med drift og vedlikehold på kraftledninger kan kjøres på etablerte traséer. En forutsetning for dette er at det finnes oversikt over slike traséer, og at kjøringen er vurdert å ikke føre til nevneverdig skade på verneverdiene. Traséene skal da markeres på vernekartet. Statnett er i slike tilfeller selv ansvarlig for å levere trasékart.

Leting etter mineralske ressurser

Naturmangfoldloven § 41 sier at det som ledd i saksbehandlingen skal innhentes kunnskap om andre mulige verdier i området. Dette vil i hovedsak være å samle kunnskap som allerede er kjent, herunder informasjon om pågående næringer eller aktiviteter.

Dersom ny kunnskap i framtiden viser at det finnes viktige forekomster av mineralske ressurser i verneområdene, må eventuell utvinning av disse forekomstene vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle ut fra den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48. Denne lyder: "Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig."

Den viktigste måten å få fram interessene knyttet til potensiell og planlagt utnyttelse av mineralressurser på, er høringene som gjennomføres for det enkelte verneforslaget. I de fleste sakene finnes det fram til gode løsninger gjennom grensdragning og/eller tilpasning i forskriften. I de sakene der målet om økt skogvern, og grunneiernes ønske om frivillig vern, må veies opp mot potensiell eller planlagt utnyttelse av mineralressurser, vil man forsøke å finne omforente løsninger på direktoratsnivå. I tilfeller hvor dette ikke er mulig vil dette være avveininger som må avklares mellom departementene etter at Miljødirektoratet har avgitt sin tilråding til Klima- og miljødepartementet.

Start og landing med luftfartøy

Miljødirektoratet vurderer at landing og start med luftfartøy er uønsket i naturreservater, og at dette bør tydeliggjøres og synliggjøres ved å ta inn et forbud i verneforskriften.

Gjennom forskrifter vedtatt ved kgl.res. 12.12.2014 ble Forsvarsbyggs ønske om at landing og start med forvarets luftfartøy gis automatisk unntak, tatt inn i forskriftene for skogvern områder. Miljødirektoratet har derfor lagt dette inn i alle forskriftene i denne tilrådingen. De aktuelle verneforslagene omfatter skog- og andre utmarksområder. En antar at landing og start eventuelt vil bli (meget) sjeldne foreteelser og ikke utgjøre noen trussel mot områdene som sådan.

Når det gjelder militær operativ virksomhet i lufta viser Miljødirektoratet til NOU 2001:15 Forsvarets områder for lavtflyging punkt 5.5.6.1 Unntaket for militær operativ virksomhet i verneområder hvor det fremgår hva som anses som operativ virksomhet. Miljødirektoratet legger denne tolkningen av begrepet militær operativ virksomhet til grunn.

Beiting

Miljødirektoratet viser til at det i noen områder kan være behov for regulering av

beitetrykk mv., og det er foreslått særskilte unntaksbestemmelser som skal ivareta dette i de områder det er aktuelt. I disse områdene tilrår Miljødirektoratet at det tas inn en unntaksbestemmelse som åpner for skånsom beiting. I mange områder er det ikke ønskelig med andre typer beitedyr enn det som er vanlig på vernetidspunktet, og det er viktig at en unntaksbestemmelse fanger opp behovet for regulering.

For de områdene der beiting er aktuelt, er det gjort en vurdering av om forskriften skal åpne for utsetting av saltsteiner. For de fleste områdene er det vurdert at dette er et tiltak som i liten grad berører verneverdiene i særlig grad, og det er derfor tatt inn en unntaksbestemmelse om mulighet for utsetting av saltsteiner. For noen områder vurderes dette tiltaket å ha betydning i forhold til verneverdiene, og for disse områdene kan det ligge noen begrensninger. Det samme gjelder oppsetting av gjerder; for de områdene der dette vurderes som aktuelt, er det tatt inn som spesifisert unntak i § 7. Enkelte av områdene i verneplanen er uten veger og stier, og har en topografi som tilsier at motorferdsel i forbindelse med utsetting av saltstein eller i forbindelse med gjerdning ikke er relevant.

Sykling og større arrangementer

Hovedregelen i friluftsløven er at det i skogområder er tillatt med sykling på veg eller sti når det skjer hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet.

I tråd med føringene i friluftsmeldingen og tidligere vedtatte kgl.res. for skogvern tilrår Miljødirektoratet at sykling (samt riding og bruk av hest) tillates på eksisterende stier og veger, dersom det ikke er særskilte naturfaglige hensyn som tilsier et forbud på bestemte stier eller i bestemte områder.

I områder hvor det ikke finnes veger og stier gjelder et generelt forbud mot sykling og bruk av hest. Det går fram av beskrivelsen av det enkelte område dersom det ikke finnes veger eller stier i området.

Når det gjelder el-sykler rammes dette av forbudet mot motorferdsel i verneforskriftene. Det er foreløpig ikke gjort endringer i regelverket som gjelder el-sykler i friluftsløven eller i malen for verneforskrifter.

Forbudet mot arrangementer omfatter større arrangementer. Det er ikke fastsatt noen absolutt grense for hvor store arrangementer som faller inn under forbudet. Forvaltningsmyndigheten må gjøre en konkret vurdering av om planlagte arrangementer omfattes av forbudet. Det er åpnet for å gi tillatelse til arrangementer etter søknad. Det er også mulig å gi åpning for bestemte arrangement i verneforskriften, men det skal da skje etter en konkret vurdering opp mot ivaretagelse av verneformålet for det enkelte området.

Når det gjelder orientering så er det ikke noe generelt forbud mot orienteringsvirksomhet, men orienteringsløp som faller inn under forbudt mot større arrangement må omsøkes.

Henvisninger til forvaltningsplan

Miljødirektoratet viser til at henvisning til «etter retningslinjer i forvaltningsplan» er tatt ut fra verneforskriftene der dette var foreslått. Verneforskriftene skal i så stor grad som mulig gi presise unntak fra forbud i verneområdene, og selv om en forvaltningsplan kan gi retningslinjer, skal forbudene gå fram av vernebestemmelsene. I noen tilfeller vil det likevel være behov for å vise områder eller stier/traséer på kart, men da fortrinnsvis på vernekart eventuelt på kart i forvaltningsplan. I forskriftene er det kun i områder med samiske interesser hvor det gjøres unntak for tillatt uttak av bjørk og småvirke i kjerneområder at forskriften viser til at kjerneområdene vises i forvaltningsplan. I disse områdene er bestemmelsen om utarbeidelse av forvaltningsplan endret fra *bør-* til *skal*.

Annet

Miljødirektoratet tilrår for de fleste områder enkelte endringer i forslag til verneforskrift uten at dette endrer restriksjonsnivået.

8.2. Klima- og miljødepartementets generelle merknader

Kraftledninger

Drift og vedlikehold av kraftledninger

KLD viser til at bestemmelsene åpner for drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg. Vedlikehold omfatter blant annet utskifting av komponenter knyttet til kraftledninger (liner, isolatorer, master, traverser m.v.) i samsvar med anleggets tillatte egenskaper i tråd med konsesjon etter energiloven. Oppsetting av master med annen utforming enn eksisterende anlegg, omfattes normalt ikke av bestemmelsene på dette punkt. Ved utskifting av master eller andre komponenter, skal master og komponenter som er mest mulig lik eksisterende benyttes, med mindre overgang til andre typer master og komponenter vil redusere anleggets innvirkning på verneverdiene uten urimelige kostnader eller ulemper for anleggseieren, jf. energiforskriften § 3-4.

Nødvendig skogrydding i kraftledningstraseer ansees som en del av ordinært vedlikehold av kraftledninger, som kan skje uten søknad. Dette omfatter også nødvendig sikringshogst av enkelttrær og mindre flater langs kraftledningstraseen, hvor det forutsettes at hogde trær forblir i skogreservatet av hensyn til arter som er avhengige av død ved. Det følger av formuleringen "i og inntil verneområdet" i forskriften § 4 at netteier også kan gjennomføre nødvendig sikringshogst innenfor verneområder i de tilfeller hvor kraftledningen ligger utenfor selve verneområdet og ledningstraséen/kanten av skogryddebeltet følger vernegrensen.

Der hvor grenser for verneområder ligger nær eksisterende kraftledninger forutsettes det at verneområdet ikke er til hinder for drift og vedlikehold av kraftledningene.

Istandsetting ved akutt utfall

Ved akutt utfall, samt ved umiddelbar fare for akutt utfall, på eksisterende energi- og kraftanlegg er det behov for rask istandsetting slik at kunder får strøm og viktige samfunnsfunksjoner kan opprettholdes. I henholdsvis § 4 og § 6 er det derfor tatt inn bestemmelse om at istandsetting, og motorferdsel i den forbindelse, kan gjennomføres uten søknad. I § 6 er det tatt inn bestemmelse om at det i ettertid skal gis melding til forvaltningsmyndigheten om motorferdselen. Unntaket for motorferdsel i § 6 gjelder bare ved akutt utfall og fare for akutt utfall, ikke for ordinær drift og vedlikehold.

Oppgradering og fornyelse av kraftledninger

Verneforskriftene har i § 4 unntak for oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linetverrsnitt når dette ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig. Eksempel på tiltak som har liten påvirkning på verneverdiene, og som er tillatt etter dette unntaket, er endring av driftsspenning eller linetykkelse. En forutsetning for dette er at heller ikke anleggsarbeidene skader verneverdiene nevneverdig. Oppgraderinger som innebærer bruk av større eller endrede master kan også omfattes dersom det ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig. Vurderingen av om oppgraderingen eller fornyelsen skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig, vil være en konkret vurdering av tiltakets effekter på det naturmangfoldet som er oppgitt i verneformålet. Jo mer presis og spesifisert formålsbestemmelsen er, desto lettere vil det være å fastslå om vilkåret er oppfylt eller ikke. Eksempel på tiltak som kan skade verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig, er økning av spenningsnivå eller endrede master som medfører behov for å øke

ryddebeltets bredde langs kraftledningen. Et annet eksempel er der man i anleggsfasen har behov for motorferdsel på barmark for å komme inn til mastepunktene med anleggsmaskiner, og slik ferdsel ikke kan skje i eksisterende ryddebelte. Slike tiltak vil kreve søknadsbehandling etter § 7.

Søknadspliktig oppgradering eller fornying av kraftledninger (§ 7)

Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4, og som er nødvendig for å holde anlegget i tilfredsstillende driftssikker stand, skal behandles etter søknad. Dette gjelder først og fremst tiltak som har potensial til å skade verneverdiene nevneverdig. Vurderingen blir dermed en avveining mellom tiltakets samfunnsmessige betydning og hensynet til verneverdiene. Hensikten med konkret søknad er å etablere en kontakt mellom tiltakshaver og forvaltningsmyndigheten for verneområdet med sikte på å drøfte avbøtende tiltak, slik at mulige negative konsekvenser for verneverdiene i størst mulig grad reduseres og dermed synliggjøres allerede i søknaden. Hensikten er ikke å diskutere nedleggelse eller dramatiske omlegginger av det eksisterende anlegget, men derimot en mest mulig skånsom utforming og mindre justeringer av anlegget. Departementet legger derfor til grunn at det i de fleste tilfeller vil være mulig å komme frem til løsninger som ivaretar behovet for nødvendig oppgradering eller fornyelse. Opprettholdelse av luftledning i det samme området skal normalt aksepteres. Oppgradering og fornying kan i noen tilfeller innebære bygging parallelt med eksisterende kraftledning, hvis eksisterende ledning må være i drift under arbeidet før den deretter rives. Ved vurderingen skal det legges vekt på netteiers plikter etter energiloven til å sørge for å holde anlegget i tilfredsstillende driftssikker stand, herunder sørge for vedlikehold og modernisering som sikrer en tilfredsstillende leveringskvalitet. Ved vurderingen skal det også legges vekt på plikten til ved planlegging, utførelse og drift av elektriske anlegg å sørge for at allmennheten påføres minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper i den grad det kan skje uten urimelige kostnader eller ulemper for konsesjonæren. På bakgrunn av dette mener Klima- og miljødepartementet at vernet er forenelig med energiforsyningen som berører områdene. Det vises for øvrig til omtalen av områdene i kap. 9.

Spesielt om motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av kraftledninger

I mange tilfeller benytter netteier etablerte traseer, for eksempel traktorveier eller andre kjørespor, til motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av kraftledninger. Departementet mener at man bør vurdere generelle unntak i verneforskrifter for kjøring der det finnes slike traseer, og der kjøringen ikke vurderes å ville medføre nevneverdig skade på verneverdiene. Hvis det skal gis generelle unntak i verneforskrifter for slik motorferdsel må kjøretraseer som kan benyttes være inntegnet på vernekartet. Dersom det ikke er aktuelt med generelle unntak i etablerte traseer, bør forvaltningsmyndigheten ved behandling av dispensasjonssøknader så langt råd er vurdere flerårige tillatelser til motorferdsel i forbindelse med ordinær drift og vedlikehold av kraftledninger. Bl.a. bør flerårige tillatelser vurderes hvis det er hensiktsmessig både for forvaltningsmyndigheten for verneområdet og for søker, og under forutsetning om at verneverdiene kan ivaretas tilfredsstillende eksempelvis ved at motorferdselen begrenses til fastlagte traseer eller at det benyttes miljøforsvarlige transportformer. Tillatelser hvor dette er avklart i lang tid vil redusere netteiers administrasjon knyttet til verneområder. I utgangspunktet står tiltakshaver rimelig fritt til å utforme en søknad om tillatelse til nødvendig motorferdsel i forbindelse med ordinær drift og vedlikehold av kraftledninger. For å redusere netteiers

administrasjonskostnader ved å måtte søke mange ganger i samme områder, kan slike søknader utformes som transportplaner eller tilsvarende som beskriver netteiers langsiktige behov for motorferdsel knyttet til ordinær drift og vedlikehold av kraftledningen i området. I så fall vil det, dersom verneverdiene blir tilstrekkelig ivaretatt, kunne gis tillatelser med virkning over lang tid. Forvaltningsmyndigheten har alminnelig veiledningsplikt i slike saker og det oppfordres til dialog mellom forvaltningsmyndighet og netteier om hvordan transportbehov og verneverdier kan ivaretas. De vesentligste delene av en transportplan bør fremgå som vilkår i tillatelsen. Det legges til grunn at forvaltningsmyndigheten vil forlenge gitte tillatelser dersom forutsetningene ikke er endret.

Nødvendig motorferdsel i forbindelse med oppgradering og fornying av eksisterende kraftledninger gjelder andre typer tiltak enn ordinær drift og vedlikehold, og vil fortsatt måtte omsøkes etter verneforskriftens § 7 som tidligere.

Eventuell drift av fremtidige funn av mineralforekomster

Verneforskriftene har forbud mot blant annet mineralutvinning. Regjeringen er opptatt av å legge til rette for fremtidig vekst i mineralnæringen. Områdene som forslås vernet kan inneholde mineralforekomster som kan gi grunnlag for fremtidig verdiskaping og næringsutvikling. Det kan være fornuftig å gjennomføre kartlegging, målinger eller undersøkelser i et verneområde for å få informasjon om ressurser og geologi for vurdering av mulig utvinning utenfor verneområdene, eller utvinning innenfor verneområdene som ikke vil være i strid med vernet. Naturmangfoldloven gjør det mulig å søke om dispensasjon fra forbudene mot mineralvirksomhet. Vilklårene for å gi dispensasjon følger av naturmangfoldloven § 48 første ledd: *"Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig."*

Selv om vilklårene for å gi dispensasjon er svært strenge, er ikke mineralutvinning helt utelukket. Det er tre alternative vilkår for å gi dispensasjon, og to av dem kan gi grunnlag for dispensasjon til utvinning av mineral. Det første vilkåret er dersom mineralutvinning *"ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig"*. Regjeringen har i senere vedtak om vern av skog signalisert at underjordisk drift med åpning for uttak utenfor verneområdet kan etableres på en måte som oppfyller dette vilkåret. Dagdrift innenfor verneområdet er derimot neppe aktuelt etter dette alternativet. Dersom underjordsdrift med uttak utenfor verneområdet ikke er mulig, for eksempel på grunn av lang avstand mellom vernegrense og påvist funn, vil eventuell utvinning i dagbrudd måtte vurderes etter alternativet *"hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig"*. Unntaket for vesentlige samfunnsinteresser omfatter bare tungtveiende nasjonale hensyn. Departementet kan ikke utelukke at mineralressurser med et betydelig verdiskapingspotensial i enkelte tilfelle vil være en slik nasjonal interesse. Det skal imidlertid mye til. Samtidig er det også et vilkår at den nasjonale interessen må gjøre inngrep i verneområdet *"nødvendig"*. Dette betyr at man må vurdere om det er mulig å ivareta den nasjonale interessen på en annen måte, som ikke medfører inngrep i verneområdet, f.eks. bruk av underjordsdrift. Hensynet til verneverdiene vil være et tungtveiende argument for å finne andre løsninger.

Dersom forvaltningsmyndigheten kommer til at ett av vilklårene for gi dispensasjon er oppfylt, beror det på forvaltningens skjønn om dispensasjon skal gis. Vurderingen skjer innenfor rammen av alminnelige forvaltningsrettslige regler og retningslinjer og instruksjer

fra overordnet myndighet, som for eksempel naturmangfoldloven kapittel II. Omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av de tiltak som det søkes dispensasjon for, vil ha betydning i vurderingen. Tilsvarende vil de hensyn som taler positivt for omsøkte tiltak, slik som blant annet verdiskapingspotensialet knyttet til tiltaket inngå i vurderingen. Forvaltningsmyndigheten bør også vurdere om det vil stride mot verneverdiene om tilsvarende dispensasjonssøknader blir innvilget i fremtiden. Det gjelder særskilte retningslinje for skjønnsutøvelse dersom vilkåret "vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig" anvendes. Disse følger direkte av naturmangfoldloven § 48 annet ledd.

Hogst av ved til hytter i verneområder

I enkelte tilfeller er det under § 7 i forskriftene åpnet for søknad om hogst av ved til eksisterende hytter i verneområdet. I skogreservater er det generelt et mål at skogen skal få utvikle seg mest mulig urørt av menneskelig aktivitet, også vedhogst. Derfor legges det primært til grunn at ved bør hogges utenfor verneområdet og kjøres inn til eksisterende hytter, men at det må gjøres en vurdering i hvert enkelt tilfelle om belastningen på verneområdet blir mindre om det tillates vedhogst rundt hyttene i verneområdet enn at veden blir transportert inn til hyttene gjennom verneområdet. Dersom det gis dispensasjon for hogst av ved til eksisterende hytter må det settes vilkår bl.a. om lokalisering og gjennomføring av hogsten, hogstmengde samt hvilke treslag som kan hogges, slik at verneverdiene i området ikke reduseres. Hogst skal uansett ikke skje i registrerte kjerneområder.

Motorferdsel på barmark

Det er i enkelte tilfeller i verneforskriftens § 7 åpnet for at det etter søknad kan gis dispensasjon til bruk av motorferdsel for ulike formål. Der hvor bestemmelsene ikke spesifiserer om slik transport skal skje med beltekjøretøy på snødekt mark, med lufttransport eller på barmark, skal det ved vurderingen av den enkelte dispensasjonssøknad legges til grunn at transporten fortrinnsvis bør skje med beltekjøretøy på snødekt mark eller med lufttransport. Transport på barmark er kun aktuelt når transport med beltekjøretøy på snødekt mark eller lufttransport er vanskelig gjennomførbart, og forutsetter at slik transport er vurdert å kunne gjennomføres uten skader på viktige verneverdier, naturtyper eller leveområder for arter.

Nødvendig transport av ved, materialer og utstyr til hytter

Enkelte verneforskrifter kan i § 7 ha bestemmelser som åpner for nødvendig transport av ved, materialer og utstyr til hytter. Det legges til grunn at slik transport fortrinnsvis bør skje på veier, eller alternativt med beltekjøretøy på snødekt mark, bl.a. fordi det her ofte er snakk om betydelig vekt som skal transporteres og betydelig potensiale for sporskader. Transport på barmark utenfor veier er aktuelt kun i enkelte spesielle tilfeller hvor transport med beltekjøretøy på snødekt mark ikke er mulig eller praktisk gjennomførbart, og dersom slik transport er vurdert å kunne gjennomføres uten skader på viktige verneverdier, naturtyper eller leveområder for arter. Dette må vurderes konkret i det enkelte tilfellet.

Beiting

Vedrørende beiting mener departementet det er uheldig hvis det i noen av unntakene i § 4 er et krav at tiltakene ikke skal skade verneverdiene, mens andre unntak ikke tar dette forbeholdet. Dette kan skape tolkningstvil. Det ligger uansett som en forutsetning i regelverket at aktiviteter eller inngrep i verneområdet ikke skal skade verneverdiene, jf.

forskriften § 3 første ledd. Departementet ser imidlertid at bestemmelsene også skal gi praktisk informasjon til grunneiere og andre om at det av hensyn til verneverdiene er behov for særskilte hensyn, og at det er derfor i visse tilfeller hensiktsmessig at dette fremgår av unntaksbestemmelsene. Det kan for eksempel være verneområder som er særlig sårbare for enkelte typer påvirkninger, for eksempel høyt beitetrykk i raviner og sumpskog og sårbare vegetasjonstyper. Departementet foreslår derfor at det i disse tilfellene bare gis unntak for "skånsom beiting".

Utsetting av saltstein og oppsetting av gjerder

Hvis det oppstår behov i framtida som ikke er regulert i den enkelte forskrift, kan slike tiltak vurderes etter forskriftens generelle dispensasjonsbestemmelse i § 8. Departementet legger imidlertid til grunn at selv om nåværende grunneier ikke har sett behov for utsetting av saltstein eller oppsetting av gjerder kan behovet endre seg i framtida, og det kan da være hensiktsmessig at dette er omtalt i forskriftene. Forutsetningen er at tiltakene kan gjennomføres uten å skade verneverdiene. Saltsteiner tiltrekker seg både husdyr og hjortevilt og kan lokalt føre til betydelig tråkkslitasje og gjødselpåvirkning omkring saltsteinene. Også gjerder kan føre til tråkkslitasje. For enkeltområdene i denne vernesaken legges følgende til grunn for å ivareta natur som er sårbar for slitasje og tråkk som kan følge av utsetting av saltstein og oppsetting av gjerder:

- For områder vurdert som relativt robuste mht. slitasje og tråkk og samtidig av en viss størrelse tas inn et punkt i forskriften om utsetting av saltstein under § 4, og under § 7 et punkt om oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting samt et punkt om nødvendig motorferdsel i forbindelse med utsetting av saltstein og oppsetting av gjerder.
- For enkelte områder som har innslag av sårbar natur mht. slitasje og tråkk er punktet om utsetting av saltstein plassert under § 7 (slik at det krever søknad), da man må kunne sikre bl.a. at plassering av saltstein ikke skjer i sårbare områder.
- For små områder som er sårbare for slitasje og tråkk er nevnte punkter ikke tatt inn i forskriften. Her kan også saltstein og gjerder oftest plasseres utenfor områdene.
- Det er også lagt vekt på om beiting er aktuelt, eksempelvis i svært bratt terreng.

Omtale av det samiske naturgrunlaget i formålsbestemmelsen

Departementet viser til at formålsbestemmelsen i verneforskriftene er utformet i samsvar med bestemmelsene i naturmangfoldloven hvor det framgår at formålet med vern av områder også kan være å ivareta det samiske naturgrunlaget.

Rydding av flyttleier i reindriften

Uavhengig av om rydding skjer med hjemmel i § 4 (uten søknad) eller § 7 (etter søknad) skal rydding ikke skade verneverdiene. Hvorvidt departementet har foreslått søknadsplikt eller ikke beror på en konkret vurdering av det aktuelle området. Større områder vil generelt være mindre sårbare og vil i større grad egne seg for direkte unntak i § 4. I mindre eller særlig sårbare områder er det nødvendig med søknadsplikt. Reindriften flyttleier har et særskilt vern. Hensikten med søknad er ikke å nekte rydding av flyttleier, men å etablere en kontakt mellom reindriften og forvaltningsmyndigheten for verneområdet for å sikre at mulige negative konsekvenser for verneverdiene i størst mulig grad reduseres og synliggjøres allerede i søknaden. Søknadsprosessen skal sørge for at nødvendig rydding skjer på måte som ivaretar verneverdiene. Departementet legger derfor til grunn at det vil være mulig å komme frem til løsninger som ivaretar både verneverdiene og behovet for nødvendig rydding, slik at flyttleiene ikke skal stenges, men opprettholder sin funksjon.

Vindfall som må ryddes for ikke å hindre flytting krever ikke søknad. Det forutsettes da at veden fra vindfallene forblir i verneområdet, som også er utgangspunktet ved rydding i verneområder generelt, jf. § 3 andre ledd bokstav a.

For aktuelle områder i verneforslaget foreslås formuleringer som f.eks. «*rydding av etablert flyttlei i reindriften. Trevirke som må ryddes skal forbli i verneområdet*» eller tilsvarende. Eventuell kartfesting av ulike tiltak og hensyn bør generelt skje i vernekartet i størst mulig grad, i stedet for å henvises til kart i en framtidig forvaltningsplan, men samtidig må verneverdier i områdene ivaretas. Formuleringen er ikke til hinder for at flyttleier kan kartfestes i forvaltningsplan, hvis det vurderes å være hensiktsmessig. Dette vil imidlertid ikke ha samme rettslige betydning som når trase er markert i vernekart fastsatt samtidig med forskriften.

Bruk av droner i reindriften

Bruk av droner i reindriften er tillatt dersom verneforskriften ikke inneholder et forbud mot droner. I de fleste naturreservatene med verneformål knyttet til skog er det ikke behov for å innføre forbud mot å bruke droner. I noen få områder vil det likevel være nødvendig med restriksjoner på bruk av droner, f.eks. av hensyn til hekkende fugl.

Kulturminner og kulturmiljøer

Det forutsettes et tett samarbeid mellom kulturmiljømyndighetene og naturforvaltningsmyndighetene i enkeltsaker om kulturminner og kulturmiljøer innenfor de foreslåtte verneområdene. Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av både fredete og ikke-fredete kulturminner skal skje på en slik måte at både natur- og kulturmiljøverdier ivaretas på best mulig måte. Slike tiltak avklares derfor med forvaltningsmyndigheten for verneområdene, slik at verneverdiene ikke forringes. Forskriftenes punkter om kulturminner og kulturmiljøer er kun en presisering av kulturminnelovens bestemmelser, som også gjelder innenfor de foreslåtte verneområdene. Klima- og miljødepartementet vil understreke at inngrep i, istandsetting og skjøtsel av kulturminner og kulturmiljøer som er fredet i medhold av kulturminneloven, bare kan skje etter tillatelse fra kulturmiljømyndighetene.

Forholdet til matloven

I de spesielle tilfeller hvor det er behov for å sette inn tiltak etter lov av 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) vil dette kunne dispenseres for etter de generelle dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften. En eventuell dispensasjon skal iverksettes uten opphold i henhold til de tiltak loven krever.

Skogbrann, insektangrep o.l.

I de spesielle tilfeller hvor det er behov for å sette inn tiltak for å forhindre skader på skog i verneområdet og omkringliggende skog som følge av skogbrann, insektangrep o.l. vil det kunne dispenseres for dette etter de generelle dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften. Ved brannslokking skal det gis melding parallelt til ansvarlig oppsyn for verneområdet.

Sykling på veier og stier

Det er generelt åpnet for sykling på eksisterende veier og stier, unntatt hvis verneverdiene i området er vurdert som sårbare for slik påvirkning. Dette i samsvar med Meld. St. 18 2015-2016 *Friluftsliv*. I områder uten stier eller veier er sykling følgelig ikke tillatt.

Unntak for militær operativ virksomhet

Reglene om ferdsel i verneforskriftene er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet. Militær operativ virksomhet omfatter normalt ikke øvingsvirksomhet. I praksis gjelder det likevel et unntak fra dette ved såkalt "utrykningsøvelser med militære styrker". Klima- og miljødepartementet legger til grunn at "Beredskapstiltak, herunder utrykningsøvelser med militære styrker" er en del av militær operativ virksomhet, slik det fremgår av St. meld. 62 (1991-92), s. 47. Med utrykningsøvelser skal forstås øvelser som har til hensikt å trene/øve Forsvarets beredskap. Dette i motsetning til annen øvingsvirksomhet med øvingsmål som ikke er direkte knyttet til beredskapstiltak. Det er å bemerke at både planlegging, forberedelse og gjennomføring av aktiviteten er omfattet av unntaket. På grunn av hastepreget i denne type aktivitet kan det være mer krevende å planlegge og hensynta restriksjonsområder som f.eks. verneområder.

KLD legger for øvrig til grunn at forvaltningsmyndigheten og Forsvaret oppretter dialog om planlagt aktivitet som vil kunne berøre verneområdene.

Forvaltningsmyndigheten skal vurdere om det er behov for å søke tillatelse eller ikke avhengig av hvordan verneforskriften er utformet. KLD viser til brev 3.4.2019 til verneområdestyrer og statsforvaltere om forståelsen av begrepet militær operativ virksomhet.

Annet

Utover KLDs merknader nevnt over har departementet foretatt mindre justeringer i forskriftene, i hovedsak av teknisk art. KLD slutter seg for øvrig til Miljødirektoratets vurderinger i kap. 8.

9. Merknader til det enkelte område

Nedenfor er gjengitt sentrale opplysninger om saksbehandlingen for enkeltområdene, viktige høringsinstansers hovedsynspunkter og hovedinnholdet i vurdering og tilråding fra statsforvalterne, Miljødirektoratet og KLD. For detaljert omtale av de samme tema samt lister over høringsinstanser vises til Miljødirektoratets tilrådingen samt til aktuelle tilrådingen fra statsforvalterne. Verneverdiene i enkeltområder er beskrevet i tilrådingen fra Miljødirektoratet. Under "Inngrep" oppgis tekniske inngrep der det finnes slike, og i tillegg større forekomster av f.eks. fremmede arter. Der det ikke er gjengitt høringsuttalelser er det ikke kommet uttalelser av vesentlig betydning for vedtaket i saken. Når det gjelder områder med samiske interesser vises det til omtale om konsultasjoner og dialog i kap. 7.3.

1. Svanøya naturreservat i Kinn kommune, Vestland

Areal ca. 5217 dekar hvorav ca. 3900 dekar produktiv skog.

Inngrep: En 11 kV kraftledning. På Storåsen er det en mobilmast. Spor av gammel gruvevirksomhet. Spredning av fremmede treslag.

Planstatus: Deler av Austneset og sørlig del av Kvalstadvfjellet er foreslått til «LNF spredt», pluss at det ligger inne et mindre område som idrettsanlegg. I vedtak for kommunens behandling av verneforslaget står: «*Når framlegget er endeleg vedteke må Kinn kommune samkøyre vernekartet med kommuneplanen sin arealdel. Arealet i dette verneforslaget vil såleis bli avsett som LNFR-område i Kinn kommune sin arealplan når den er ferdig revidert.*»

Hovedsynspunkter i høringen

Statnett sendte innspill til oppstartsmeldingen og har ingen merknader

Statens vegvesen har ingen merknader.

Landbruksdirektoratet har generelle innspill om traktorveger og ferdselsveger og merking/rydding av slike, støler/seterområder, beiting og reindrift. Landbruks- og reindriftsfaglige interesser bes hensyntatt, og at det blir redegjort for interesser i området. Språkrådet tilrår at øynavnet Svanøya blir lagt til grunn for navnet på verneområdet og at navnet bør være Svanøya naturreservat.

En privatperson skriver at det vil føles feil å kalle naturreservatet Svanøya naturreservat. Hytteieier på gnr. 113 bnr. 19 informerer om at han har hatt rett til å hogge ved til hytta siden han kjøpte hyttetomta, på gnr. 113 bnr. 5. Dette er en av eiendommene som tilrås for vern. Han har hogd litt ulike treslag, bortsett fra kristtorn, i form av plukkhogst og utført slik at det har vært minst mulig synlige spor etter aktiviteten.

NVE vurderte oppstartsmeldingen og oppfordret Linja AS om å uttale seg i saken. NVE er positiv til at nesten alle standardformuleringene for nettanlegg er inkludert slik at drift, vedlikehold og oppgradering kan bli gjennomført. NVE peker på at det mangler en dispensasjonsregel i § 7 som åpner for oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4, og ber om at denne blir inkludert. Til høringa uttaler NVE at det er positivt at alle standardformuleringer for drift, vedlikehold og oppgradering av linjenett er ivaretatt i forslaget til verneforskrift.

Linja AS skriver at de har områdekonsesjonen og har ei 11 kV luftlinje i området. Linja AS har ikke planer om nye nettanlegg som vil komme i konflikt med verneområdet, men det er viktig at drift, vedlikehold og oppgradering kan bli gjennomført på eksisterende anlegg. Linja AS ber om at standardformuleringer som åpner for oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke kommer under § 4, blir lagt inn under § 7.

Svanøy grendalag skriver om dugnadsinnsatsen i fm. vedlikehold av gamle stier og ferdselsruter på Svanøya, og at det ble gjort et større arbeid da EU-prosjektet Nordsjøløypa ble etablert på 90-tallet. Grendalaget er tilfreds med verneforskriften og at det på noen stier er åpnet for riding og sykling, mens andre likevel kan holdes åpne og ved like selv om de ikke er markert på vernekartet. En av stiene som er markert på vernekartet er likevel for bratt til å kunne ri og sykle uten omfattende oppgradering, og det anbefales å enten ta den ut eller velge en annen trasé. Grendalaget ønsker et samarbeid med grunneiere og Statsforvalteren. Den nye 5G-masta på Storåsen (Kvalstadfjellet) med tilhørende infrastruktur må hensyntas i verneprosessen. Kart over stier er vedlagt innspillet.

Kinn kommune er positiv til oppretting av naturreservat på Svanøy. Kommunen støtter grunneiernes ønske om navn på naturreservatet (Svanøy naturreservat). Ved opprettelse av et naturreservat, vil kommunen samkjøre vernekartet med kommuneplanens arealdel. Dersom det skal utvinnes mineral i Storåsen, må verneforskriften vurderes på nytt. Det må opprettes et besøkssenter i tilknytning til opprettelsen av naturreservatet.

Kommunedirektørens merknader til forskrift: Det bør vises til naturmangfaldloven § 49 under forskriftens § 3 andre ledd bokstav b for å sterkere vise til tiltak utenfor vernegrensa som kan påvirke verneverdiene innenfor vernegrensa. Videre er det kunstig å vise til felling av rovdyr i forskriften fordi det ikke er rovdyr på Svanøy, og det er heller ingen definisjon av hva som er et «stort» rovdyr. Felling av mink og andre fremmede arter bør inn på lista dersom de ikke allerede er dekt av forskrifta § 4 første ledd bokstav b om jakt og fangst etter gjeldende lovverk. Kommunen stiller også spørsmålsteget ved at uttransport av felt vilt inkluderer elg, da det ikke er elg på Svanøy.

DMF hadde flere innspill til oppstartsmeldingen. Ettersom området omfatter gamle gruveåpninger fra tida med gruvevirksomhet på Svanøy, bør disse kartlegges da det kan være gruveåpninger som ikke er registrert i DMFs aktsomhetskart. Dersom det er gruveåpninger o.l. innenfor verneområdet som kan utgjøre risiko for mennesker eller husdyr, må det åpnes for nødvendige sikringstiltak. Det kan også være nødvendig med miljøoppfølgingstiltak knyttet til gamle gruver. DMF er ikke kjent med at det er aktuelt i dette området, men Statsforvalteren bør undersøke om dette er en aktuell problemstilling. Forskriften kan tilpasses slik at nødvendig miljøoppfølging er mulig.

DMF påpeker også at det foreslåtte verneområdet kan berøre en forekomst av kobber, og at forekomsten ikke er verdivurdert av NGU. Statsforvalteren må hente inn informasjon og sørge for at det blir gjort en vurdering av verdien til denne. DMF skriver at verneprosessen må vurdere evt. hensyn til mineralressursen, for eksempel ved å åpne for dispensasjon for å kunne undersøke forekomsten. Dersom hensynet til mineralressursen ikke blir tilstrekkelig vurdert, vil DMF fraråde vern av Svanøy.

Til høringen presiserer DMF at vern av kjente mineralforekomster i seg selv ikke er problematisk så lenge man kan dokumentere at ressursene ikke er av betydning og heller ikke er aktuelle for uttak. DMF er ikke kjent med at det er interesser knyttet til gruvedrift i området på nåværende tidspunkt, og mener at Statsforvalteren har tatt hensyn til innspillet om behov for sikring og miljøoppfølging av gamle gruveåpninger.

Forum for natur og friluftsliv Sogn og Fjordane skriver at de støtter Statsforvalterens arbeid med frivillig skogvern i fylket, og de grunneierne som sitter på viktige skogverdier og som ønsker å verne disse. FNF Sogn og Fjordane mener at Svanøy er et spesielt viktig område å verne, og at selv om naturkrisa er global er det på lokalt og kommunalt nivå at arbeidet må gjennomføres. Det er viktig å verne større, sammenhengende natur og naturtyper for å unngå fragmentering slik at man kan bevare funksjonelle økosystem.

Statsforvalterens kommentarer:

De generelle innspill fra Landbruksdirektoratet er ivaretatt gjennom forskriften som er utarbeidet i dialog med grunneierne. Brukerinteressene er utredet i tilrådingen. Det er ikke støler eller seterområder i området. Traktor- eller skogsbilveger er holdt utenfor grensen. I oppstartsmeldingen, og etter dialog med grunneierne, ble navnet Svanøy naturreservat benyttet. Statsforvalteren mottok innspill til oppstartsmeldingen fra Språkrådet om å heller benytte navnet Svanøya naturreservat. Statsforvalteren la innspillet til grunn i det videre arbeidet og endret så navnet til Svanøya naturreservat da området ble sendt på høring. Under høringen kom det innspill fra både Kinn kommune, Svanøy grendalag og en privatperson om at man skulle gå tilbake til å bruke opprinnelig navn Svanøy naturreservat, i tråd med dagligtale og ønske fra grunneierne. Historisk har Svanøy en sterk bokmålspåvirkning på grunn av posisjonen øya hadde som bispesete, senere fogdesete, og det at øya var underlagt dansk kongen som krongods som haugianerne brukte som hovedkvarter. De fleste som har tilknytning til øya i dag benytter navnet i ubestemt form, f.eks. Svanøy Stiftelse, Svanøy Røykeri, Svanøy hovedgård. Statsforvalteren tilrår derfor navnet Svanøy naturreservat i den videre prosessen. Navnet vil være i tråd med det som blir brukt i dagligtale og signalene er tydelige fra høringsinteressene.

Norskog undersøkte vedrettigheter knyttet til hyttetomt skilt ut fra en landbrukseiendom, og fant ut at retten til å ta ut ved er gyldig i 25 år, jf. servituttløven av 29.11.1968 § 12, 1. ledd. Retten Asheim har hatt til å ta ut ved, har gått ut på dato og er derfor ikke relevant for den videre skogvernprosessen.

Statsforvalteren har etterkommet NVEs innspill. Linja AS fikk tilsendt oppstartmeldingen og sendte innspill. Statsforvalteren har inkludert standardformuleringen i § 7 bokstav o) *oppgradering og fornying av kraftleidninger som ikke fell inn under § 4.*

Statsforvalteren ønsker dialog med grendalaget den videre prosessen med forvaltning av området. Statsforvalteren ser at det ikke vil være logisk å verken ri eller sykle på den markerte stien på Vågsfjellet fordi det er for bratt. De ønsker likevel å la den stipla linja stå, og kan ikke tilrå et strengere vern enn det som har vært på høring uten å legge opp til en ny høring. Etablerte stier kan holdes åpne og man kan søke om merking og rydding av nye stier dersom det er behov for det og det ikke er i strid med formålet med vernet.

Statsforvalteren ser at Svanøy er et populært turmål, og at naturopplevelser også er viktig i formidling og forståinga av vernet. Mobilmasten på Storåsen (Kvalstadfjellet) med tilhørende infrastruktur blir hensyntatt gjennom bestemmelser i forskriften.

Statsforvalteren tar innspillet fra Kinn kommune om å endre navnet til Svanøy naturreservat til etterretning. Dersom det skal utvinnes mineral på Storåsen må verneforskriften vurderes på nytt. Statsforvalteren påpeker at mineralforvaltning ikke er en aktivitet i tråd med formålet med vernet og vernegrensen i så fall må endres slik at Storåsen grenses ut av verneforslaget. Gruvedrift vil imidlertid være vanskelig å kombinere med merkevarebygging, reiseliv og et naturinformasjonssenter dersom det blir et åpent dagbrudd med tilhørende utskipingskai. Statsforvalteren vil derfor heller ikke åpne for prøvetaking av mineral i naturreservatet, da det er et mål å ta vare på verneverdiene i mest mulig urørt tilstand. For de enkelte merknadene til verneforskriften viser Statsforvalteren til at malen for verneforskrifter inneholder standardformuleringer. Når det gjelder forholdet som verneforskrifta har til naturmangfoldloven § 49 (om tiltak utenfor vernegrensa kan påvirke forhold innafor vernegrensa) vil det avhenge av det enkelte tiltak. I utgangspunktet er det grensa som gjelder, så vil forvaltningsmyndigheten måtte ta stilling til, gjennom naturmangfoldlovens § 49 om eventuell aktivitet utenfor vernegrensa som eventuelt kan påvirke verneverdiene. Fangst og jakt av mink (uten jakttid) og andre arter med jakttid blir regulert av forskriftens § 4 om jakt og fangst. Etablering av et naturinformasjonssenter for skog vil Statsforvalteren være positive til å støtte opp om dersom det blir prioritert midler til et slikt senter gjennom forhandlinger på Stortinget

Etter innspillene fra DMF i forbindelse med oppstart er verneforskriften tilpasset slik at man kan søke om å sikre gruveåpninger dersom de vurderes som farlige for dyr og mennesker. Det ble også tilføyd en dispensasjonshjemmel for miljøoppfølging (sikring av eventuell forurensning ol.) dersom det viser seg å være behov for dette. Statsforvalteren har etterspurt ytterligere informasjon fra DMF om forekomsten av kobber, og hvorvidt det var en reell verdi på registreringen på Storåsen, men har ikke fått noen innspill på dette. DMF skriver i høringsuttalelsen en registrering av kobber ikke trenger å være problematisk i et verneområde så lenge en kan dokumentere at den ikke er interessant for utvinning.

Statsforvalteren vurderer at det ikke er sannsynliggjort at det er nasjonale mineralinteresser på Storåsen, og det er ikke lagt inn dispensasjonshjemmel i verneforskriften for å åpne for prøvetaking av mineralressurser eller utvinning. Til oppstartsmeldingen formulerte DMF seg tydelig på å ville ha åpning for prøvetaking av mineral i naturreservatet. DMF har ikke opprettholdt dette i høringsuttalelsen. Statsforvalteren etterspurte kunnskap om det kunne være teoretiske muligheter for eventuell underjordisk drift gjennom eksisterende eller nye gruveåpninger utenfor vernegrensa, men har ikke fått innspill på dette. Statsforvalteren har ikke selv ressurser eller kompetanse til å vurdere registreringen av kobber på Storåsen, og med svært mangelfull informasjon tilgjengelig i offentlige databaser og uten flere innspill på forekomsten i løpet av høringen, tilrås samme vernegrense som i høringen.

Statsforvalteren tilrår å endre navnet til *Svanøy* naturreservat og at området blir vernet som naturreservat med verneforskrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Miljødirektoratet støtter i hovedsak Statsforvalterens vurdering av avgrensning av verneområdet, men tilrår en mindre justering av vernegrensa mot kraftledning og veg øst for Midtvatnet. Her er foreslått vernegrense lagt slik at den akkurat omfatter vestgående kraftledning med ryddegate. Vi tilrår å grense ut ca. 1,6 dekar her for å la vernegrensen følge grense mot ryddegate.

Miljødirektoratet tilrår enkelte endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

Etter at Statsforvalteren sendte sin tilråding til Miljødirektoratet, mottok Miljødirektoratet en henvendelse fra Kartverket angående navnet på reservatet. Kartverket viser til *lov om stadnamn* og at primærnavnet i denne saken er øynavnet Svanøya (med -a) som godkjent og prioritert skrivemåte i Sentralt stadnamnregister (SSR). Kartverket skriver videre at dersom Statsforvalteren mener at en annen skrivemåte likevel bør brukes, kan de be om navnesak. Navnet på reservatet kan da i ettertid omgjøres i tråd med et eventuelt slikt vedtak. Med bakgrunn i dette, og i samsvar med § 4 tredje ledd i *lov om stadnamn* og § 14 siste ledd i forskrift om stadnamn, tilrår Miljødirektoratet navnet Svanøya naturreservat. En eventuell endring av dette navnet i samsvar med innspill fra Statsforvalteren må skje i forbindelse med en navnesak for stedsnavnet.

Miljødirektoratet slutter seg for øvrig til Statsforvalteren og tilrår vern av Svanøya naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Svanøya naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

2. Vestreim naturreservat i Sogndal kommune, Vestland

Areal ca. 2338 dekar hvorav ca. 1922 dekar produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen

Statnett og Statens Vegvesen har ingen merknader.

Forsvarsbygg registrer at generelle unntak inkluderer hensyn til militær operativ virksomhet, i tillegg til landing og start med Forsvarets luftfartøy, og har ikke merknader. NVE informerer om at det er kartlagt et digitalt småkraftpotensial nær foreslåtte verneområde, med et potensial 1,11 GWh/år og en spesifikk utbyggingskostnad på 6,9 NOK/kWh (2021-priser). NVE ba om at grunneier ble informert om vannkraftpotensialet. Norsk Orientering ber om at det skal være tillatt med orientering i verneområdet. De har erfart at verneforskriftene ofte er til hinder for gjennomføring av turorientering og mindre orienteringsløp i verneområde, til tross for at arrangementene ikke forringer verneverdiene. I tillegg peker de på at eventuelle vedtak om restriksjoner og avgrensning av aktivitet ofte mangler faglig begrunnelse. Sammen med bl.a. Norsk Friluftsliv, har Norsk Orientering kommet med forslag til endringer i forskriftsmalen for naturreservat.

Sygnir AS er eier av kraftledningen nord for stølsvollen i Svartedalen, som ligger like utenfor foreslått vernegrense. Etter oppstartsmeldingen informerte Sygnir AS om at det kan bli aktuelt å oppgradere kraftledningen og at det i framtiden kan bli aktuelt å etablere ei 132 kV-linje mellom Årøy og Kaupanger. I høringsuttalelsen skriver Sygnir at det kun er to aktuelle trasé-alternativer: Det ene alternativet er å legge den nye kraftledningen parallelt med eksisterende kraftledning og gjennom det foreslåtte naturreservatet. Det andre

alternativet er å legge den nye kraftledningen vest for det foreslåtte naturreservatet. Sygnir mener det beste alternativet, både for naturverdiene og kraftledningsplanene, er å legge en ny 132 kV-ledning i samme. Dette begrunnes behovet for skogrydding og etablering av nye anleggsveger vil være mindre enn den ville blitt for den andre traseen. I tillegg vil ledningstraseen her være mer driftssikker (mer skjermet for vær og vind) og mindre synlig i terrenget trasé. Sygnir AS har derfor bedt om at det settes av en 100 meter bred korridor langs den eksisterende kraftledningen slik at en framtidig 132 kV-linje til Kaupanger kan etableres i denne korridoren. NVE støtter Sygnir AS i sin høringsuttalelse. Sygnir AS har i senere dialog med Statsforvalteren poengtert at den nye kraftlinja må gå i et parallelt løp sør/vest for den eksisterende kraftlinja, og at denne vil båndlegge en 70 meter bred trasé på sørsida av eksisterende kraftlinje.

Statsforvalteren tar uttalelsen fra NVE til etterretning, og har informert AT Skog om kraftpotensialet i området.

Statsforvalteren er kjent med at Norsk Orientering er i dialog med Miljødirektoratet om bruk av standardiserte verneforskrifter og regulering av arrangement som orienteringsløp i naturreservat. Fram til det eventuelt kjem nye føringer fra Miljødirektoratet retter Statsforvalteren seg etter den gjeldende forskriftsmalen for naturreservat. Det er ikke noen sammenhengende merka og registrerte tur- og friluftsruter i området og Statsforvalteren vurderer at det er mindre aktuelt med orienteringsvirksomhet her. Statsforvalteren viser ellers til verneforskriften § 7 bokstav a, der forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til avgrenset bruk av naturreservatet til større arrangement.

Når det gjelder innspillet fra Sygnir AS så kan ikke verneforskriften åpne for etablering av helt nye kraftledninger innenfor vernegrensa. Om det skal bygges en ny 132 kv ledning, kan ikke traseen ligge innenfor naturreservatet. Statsforvalteren mener at man i dette tilfellet kan derfor kan legge til rette for bygging av ny kraftlinje i det alternativet som Sygnir AS mener er den beste traseen, enten ved å grense ut en korridor for kraftledningen, men som vil dele verneområdet i to, eller ved å trekke nordlig vernegrense sør for eksisterende kraftlinjetrase. Naturkvalitetene området er hovedsakelig knyttet til skogen som ligger sørvest for eksisterende kraftledning. I området nordøst for kraftledningen består skogen av høgereliggende og uproduktiv skog, som ikke er prioriterte kvaliteter i skogvernet i dag. Det er heller ikke registrert naturtypelokaliteter eller rødlistede arter her. Delområdet nordaust for kraftlinja har, etter Statsforvalterens vurderinger, ikke store nok naturkvaliteter til at det kan vernes dersom det ikke henger sammen med den produktive skogen i sør. Å grense ut en korridor som deler verneområdet i to er derfor ikke et godt og naturfaglig grunnlagt alternativ. Samlet sett mener Statsforvalteren at å justere foreslått vernegrense slik at den går 80 meter sør for eksisterende kraftledning er den beste løsningen for å sikre muligheten til å bygge ny kraftledning mellom Årøy og Kaupanger. Verneområdets areal reduseres da med ca. 810 dekar. Statsforvalteren vurderer at en slik grenseendring ikke krever ny høring ettersom området som var på høring var mer omfattende enn forslaget vil være etter grensejusteringen.

Statsforvalteren tilrår at for å sikre muligheten for å bygge ny kraftledning, tilrår Statsforvalteren at vernegrensen flyttes 80 meter sør for eksisterende kraftledning og at naturreservatets areal dermed reduseres med ca. 810 dekar.

Som følge av redusert areal, tilrår Statsforvalteren følgende endringer:

- I § 4 e er ordlyden endret fra drift og vedlikehold av energi- og kraftanlegg *inntil* verneområdet, til energi- og kraftanlegg *i eller inntil* verneområdet.

- § 4 f og § 7 j i verneforskriften som ble sendt på høring, omhandlet oppgradering eller fornying av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linetverrsnittet. Disse er fjernet fordi det ikke er kraftlinjer å oppgradere eller fornye innenfor vernegrensene.
- I det som nå er § 7 j er ordlyden endret slik at forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon både til nødvendig motorferdsel i forbindelse med etablering av nye kraftlinjer og i forbindelse med oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftledning.
- I § 4 d er «traktorvegar» fjernet.
- § 6 e som omhandlet nødvendig motorferdsel på traktorveg er fjernet
- § 5 b er endret fra «*Utanom eksisterande traktorvegar og stiar, avmerkt på vernekartet, er bruk av sykkel, hest og kjerre, samt riding forbode*» til «*Bruk av sykkel, hest og kjerre, og riding er forbode.*», fordi den ikke lenger relevant

Etter oppstartsmeldingen fikk Statsforvalteren informasjon om at det foreligger en avtale mellom eier av gnr. 94 bnr. 1 og eier av gnr. 94 bnr. 26 om rett til utkjøring av tømmer over deler av tilbudsområdet. Derfor er det lagt til en bestemmelse i § 7 om at forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til:

- 1. *naudsynt motorferdsle på frosen eller snødekt mark til næraste traktorveg i samband med utkøyring av tømmer felt på eigedom 94/26*

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endringer i verneforskrift og vernekart som beskrevet.

Miljødirektoratet støtter Statsforvalterens vurdering av avgrensning av verneområdet.

NVE viser til et digitalt kartlagt småkraftpotensial i nærheten av verneforslaget.

Statsforvalteren har ikke kommentert dette videre, men ut fra Miljødirektoratets vurdering vil ikke verneforslaget komme i konflikt med en ev. utbygging her. Miljødirektoratet slutter seg for øvrig til Statsforvalteren og tilrår vern av Vestreim naturreservat.

Klima- og miljødepartementet er enig med Miljødirektoratet om at verneforslaget ikke berører det nevnte digitalt kartlagte småkraftpotensialet. KLD slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Vestreim naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

3. Sporkland naturreservat i Sirdal kommune, Agder

Areal ca. 1963 dekar hvorav ca. 1260 dekar produktiv skog.

Inngrep: En traktorveg i nordre del av området.

Hovedsynspunkter i høringen

Norsk orienteringsforbund er positiv til vern, men anmoder om at orientering tillates.

Forum for natur og friluftsliv Agder (FNF Agder) mener at vern av skog kan være et godt virkemiddel for å sikre biologisk mangfold, og ønsker vern. Naturreservat er strengeste form for områdevern i Norge, det kan gi både positive og negative konsekvenser for friluftsliv. FNF Agder vurderer at foreslåtte vernebestemmelser ivaretar både biomangfold og det tradisjonelle friluftslivet, og er positiv bestemmelsene som er foreslått.

NVE presiserer at det er viktig å inkludere alle berørte parter i adresselisten, og ber om at bl.a. Sira Kvina Kraftselskap inkluderes i adresselisten. Det foreslåtte verneområdet grenser til reguleringsmagasinet Sirdalsvatnet som blir brukt i forbindelse med

kraftproduksjon av vannkraftverket Åna-Sira. Sira Kvina Kraftselskap, som er tiltakshaver av vannkraftverket, bør få mulighet til å uttale som om hvorvidt foreslått verneområde kommer i konflikt med drift av reguleringsmagasin, konsesjonsbestemmelser, om erstatninger gitt tidligere til grunneiere og vurdere hvorvidt det er aktuelt med heving av høyeste regulerte vannstand (HRV) i fremtiden. NVE skriver videre at det allerede ligger et verneområde som går ned til HRV til Sirdalsvatnet og at det ligger mye infrastruktur langs Sirdalsvatnet. NVE vurderer derfor økningen av HRV som lite sannsynlig.

Statsforvalteren tilrår verneforskrift som i høringsforslaget, men med følgende tillegg i § 4 j.: *Oppsetting av midlertidige mobile jaktårn*
Statsforvalteren tilrår at området vernes som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet viser til at Sirdalsvatnet er et regulert vassdrag. NVE har uttalt seg til oppstartsmeldingen og vurderer at øking av HRV er lite sannsynlig. Sira Kvina kraftselskap har fått tilsendt høringsdokumentene, men har ikke uttalt seg. Miljødirektoratet vurderer at det uansett ikke vil være aktuelt med heving av HRV av hensyn til bebyggelsen på Tonstad og i Sira.

Midt i området er det et areal som ikke omfatter forslag til verneområde. Området er delt i to og avgrenset av traktorveg etter ønske fra grunneiere. Miljødirektoratet støtter Statsforvalterens vurdering av avgrensning av verneområdet, og tilrår å legge vernegrensen slik at den følger HRV.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Sporkland naturreservat.

Klima- og miljødepartementet viser til at Sira- og Kvinareguleringene i 2023 fikk nye reviderte vilkår. NVE anbefalte i sin innstilling at HRV for Sirdalsvatn oppheves. Energidepartementet vurderer at spørsmålet om denne endringen krevde ytterligere saksbehandling, og at vurderingen av eventuelle endringer av HRV derfor bør behandles som en egen sak.

KLD vurderer at hvis det blir aktuelt vil det være akseptabelt for verneverdiene i det foreslåtte verneområdet med mindre eller midlertidige hevinger av vannstanden utover dagens HRV, gitt at dette kan tilsvare vannstandshevinger ved naturlige flommer i innsjøen og forutsatt at dette ikke skader verneverdiene nevneverdig. KLD har derfor tatt inn følgende i forskriften § 7: «Mindre eller midlertidig heving av vannstanden i reguleringsmagasinet Sirdalsvatnet utover dagens HRV (høyeste regulerte vannstand), som følge av fornyelse, oppgraderings- eller rehabiliteringstiltak av damanlegg, forutsatt at dette ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig».

KLD slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Sporkland naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

4. Kleppsfjellet og Slettafjellet naturreservat i Hægebostad kommune, Agder

Areal ca. 205 dekar hvorav ca. 172 dekar produktiv skog.

Inngrep: Traktorveger

Planstatus: Deler av verneforslaget (ca. 106 daa) er omfattet av en eldre disposisjonsplan for hytter på Kleppe. I disposisjonsplanen er arealet som inngår i foreslått verneområde i sin helhet regulert til jord- og skogbruk.

Hovedsynspunkter i høringen

Hægebostad kommune er positiv til forslaget. Saken er godt belyst og naturverdiene taler for å opprette naturreservat. Kommunen vurderer området til å være marginalt viktig i skogbrukssammenheng. De viser til at deler av området inngår i en eldre disposisjonsplan for hytter på Kleppe, og at tilsvarende deler av foreslått naturreservat derfor også er satt av til byggeområde i kommuneplanen. Kommunen mener at så lenge det er inngått avtaler om frivillig vern med grunneierne, ønsker også kommunen å være positiv til verneforslaget. Norges Jeger og fiskerforening Vest-Agder stiller seg positiv til frivillig skogvern så sant det ikke er til hinder for utøvelse av jakt, fiske og friluftsliv.

Agder fylkeskommune er generelt positive til opprettelse av naturreservat gjennom ordningen med frivillig vern av skog. Fylkeskommunen fremhever at vern av skog bidrar til å oppfylle flere av FN sine bærekraftsmål, spesielt mål nr. 15 som er å beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold. FNs bærekraftsmål er også lagt til grunn for Regionplan Agder 2030 – hvorav et mål er verdiskaping basert på bærekraftig bruk av naturressurser hvor hensyn til landskap, naturmangfold, friluftsområder, landbruksområder og kulturmiljø skal ivaretas. Opprettelse av naturreservatet vil etter fylkeskommunens vurdering bidra til å styrke alle hensyn nevnt over. NVE hadde innspill til oppstartmeldingen at då langt å langt NVE kjenner til er det ingen energi- og vassdragsinteresser i det foreslåtte verneområdet. NVE gjør oppmerksom på at Glitre Nett AS har områdekonsesjon i det foreslåtte verneområdet. Det er viktig at områdekonsesjonær vurderer om verneforslaget kommer i konflikt med deres eksisterende og fremtidige planer. De kan ikke se at Glitre Nett AS er inkludert i adresselisten og ber Statsforvalter om å inkludere dem. De ber også Glitre Nett AS om å uttale seg, også i tilfeller uten konflikt. NVE er positive til at Statnett SF er inkludert i adresselisten. Statnett SF opplyser at de ikke har transmisjonsnettanlegg eller planer som blir berørt av verneplanarbeidet. De har derfor ingen merknader til verneforslaget. Glitre Nett AS opplyser at de ikke har ledningsnett eller noen konflikter i foreslått område. DMF uttalte seg til oppstartmeldingen, og hadde ingen merknader.

Statsforvalteren viser til at verneforslaget ikke vil komme i konflikt med areal avsatt til oppføring av hytter i disposisjonsplanen. Statsforvalteren legger til grunn av kommunen, i sitt positive høringsinnspill, har gjort en avveining av verneinteressene opp mot eventuelle fremtidige utbyggingsinteresser i det aktuelle området som fremmes for vern.

Statsforvalteren mener at det ikke kan legges avgjørende vekt på at områdene ikke er utnyttet i tråd med gjeldende kommuneplan når dette ikke er realisert i tråd med planen på tilnærmet 25 år. Ved neste kommuneplanrullering vil Statsforvalteren anbefale at arealet avsettes til LNFR-område med hensynssone bevaring naturmangfold.

Det stemmer at Glitre Nett AS ikke var kommet med på adresselista da verneplanen ble sendt på høring. Glitre Nett AS ble satt som kopimottaker på uttalelse fra NVE, og har derfor på eget initiativ vurdert sine interesser og har sendt inn et hørings svar etter at fristen var gått ut. Statsforvalteren mener derfor at det ikke har vært nødvendig å ta noe ytterligere kontakt med Glitre Nett AS.

Vernebestemmelsene for området legger ikke opp til noen ytterligere innstramning av dagens bruk av området til jakt, fiske og friluftsliv. Det vil fremdeles være mulig å bruke området som tidligere til disse aktivitetene.

Statsforvalteren tilrår at området vernes som naturreservat i samsvar med høringsforslaget.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Kleppsfjellet og Slettafjellet naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Kleppsfjellet og Slettafjellet naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

5. Nedre Timenes naturreservat (utvidelse) i Kristiansand kommune, Agder

Utvidelse ca. 23 dekar hvor alt areal er produktiv skog. Nytt totalareal ca. 2264 dekar.

Hovedsynspunkter i høringen

Kristiansand kommune er positiv til forslaget da det vil bidra til å nå det nasjonale målet om økt vern av natur. Kristiansand kommune eier et eksisterende vann- og avløpsanlegg som går i tunnel i fjellet gjennom foreslått utvidelse og eksisterende naturreservat. Det er planer om å utvide dette anlegget. Tunnelportalen ligger vest i det foreslåtte utvidelsesområdet, og her er det foretatt terrenginngrep i form av sprengning. Kommunen ber derfor om at Statsforvalteren tar ut selve tunnelåpningen av verneforslaget, og at vernegrensen justeres i tråd med kart vedlagt høringsinnspillet. Kommunen legger videre til grunn at utvidelsen av verneområdet ikke er til hinder for vedlikehold av kommunal vann- og spillvannsledning med tilhørende anlegg som ligger i verneområdet, og ber derfor om at gjeldende vernebestemmelser også skal gjelde for utvidelsesdelen av reservatet.

NVE kjenner ikke til energi- og vassdragsinteresser innenfor forslaget. NVE kan ikke se at Statnett SF og Glitre Nett AS har fått verneplanen på høring, og ber om at de også får mulighet til å komme med innspill. De viser videre til at det er Glitre Nett AS som har områdekonsesjon i det foreslåtte verneområdet, og ber om at de uttaler seg om hvorvidt et vern som foreslått vil være i konflikt med eksisterende eller fremtidige prosjekter.

Statnett SF falt dessverre ut av adresselista da verneforslaget for utvidelse av Nedre Timenes naturreservat ble sendt på høring. Statsforvalteren ba imidlertid om innspill i etterkant av høringen, jf. e-post til Statnett av 7.11.2023. Statnett har nå gått gjennom verneforslaget for utvidelse av naturreservatet, og har ingen merknader til dette.

Statens Vegvesen bemerker at utvidelsesdelen av Nedre Timenes naturreservat ligger nær E18 hvor det pågår utbedringsarbeid. Utbedringene skjer på E18 og i krysset mot Sørlandsparken, og omfatter etablering av lenger rampe og justering av løsning for kollektivtransport samt gang- og sykkelveg. Statens Vegvesen presiserer imidlertid at nevnte arbeider skjer på vegarealet og derfor ikke direkte berører forslag til utvidelse av reservatet. Statens Vegvesen har ingen vesentlige merknader til høringen.

Statsforvalteren mener kommunens innspill er fornuftig med hensyn til forenkling av fremtidig forvaltning av naturreservatet. Det legges også vekt på at foreslått utvidelse kun reduseres med om lag et dekar, og at det ikke er verneverdier av betydning innenfor det aktuelle arealet, da det fra før er gjennomført sprengningsarbeider her. Statsforvalteren bekrefter at den foreslåtte utvidelsen av verneområdet ikke vil medføre endring i restriksjonsnivå i forbindelse med vedlikehold av den eksisterende kommunale vann- og spillvannsledningen som går gjennom verneområdet. Statsforvalteren fremmer kun en endringsforskrift for Nedre Timenes naturreservat. Dette innebærer at eksisterende bestemmelser forblir gjeldende også for utvidelsesområdet, og at det kun er verneområdets areal som justeres i tråd med ny avgrensning.

Det stemmer at Glitre Nett AS ikke var kommet med på adresselista da verneplanen ble sendt på høring. Statsforvalteren har ettersendt høringsdokumentene til Glitre Nett AS i

forbindelse med tilrådingen. På bakgrunn av mottatt kopi av NVEs innspill har Glitre Nett AS vurdert forslaget, og har ingen merknader til det.

Statsforvalteren tilrår at området vernes som naturreservat med verneforskrift i samsvar med høringsforslaget og endring av vernekart som beskrevet.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår utvidelse av Nedre Timenes naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Nedre Timenes naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

6. Hisåsen naturreservat i Lillesand kommune, Agder

Areal ca. 693 dekar hvorav ca. 552 dekar produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen

Norsk orienteringsforbund er positive til vernet, men anmoder om at orientering tillates.

FNF Agder har tilsvarende innspill som for området Sporkland foran.

Agder Fylkeskommune er positive til at Statsforvalteren vurdere å lage forvaltningsplan og besøksstrategi for området og minner om at Hisåsen er kartlagt som viktig nærturområde i Lillesand kommune. Videre påpekes det at det innenfor forslaget til Hisåsen naturreservat finnes flere automatisk fredede kulturminner, i form av gravhauger, klebersteinsbrudd og en heller. Det er viktig at det kommer frem i verneforskriftene at i forbindelse med ev. skjøtsel, vedlikehold og istandsetting av fredete kulturminner i naturreservatene, må fylkeskommunen kontaktes, jf. verneforskriftenes § 7 bokstav b) eller a). I § 2 andre ledd i forskrift om vern av Hisåsen naturreservat står det at avgrensingen for naturreservatet skal avmerkes i marka ved knekkpunktene. Det nordligste knekkpunktet på kommunegrensen mellom Lillesand og Grimstad ligger midt i en automatisk fredet gravrøys (ID 53038-1). En alternativ markering i marka må avklares med fylkeskommunen på forhånd i henhold til dette knekkpunktet.

Naturvernforbundet i Lillesand støtter forslag til opprettelse av naturreservat i Hisåsen. De skulle gjerne ha sett at forslaget omfattet en større del av Hisåsen. Det hadde vært naturlig å la hele åsen og hovedstien som fører opp mot toppen fra vestsida være del av reservatet. Naturvernforbundet håper derfor at opprettelsen av naturreservatet vil gjøre det enklere å utvide området senere. FNs naturavtale oppfordrer nå kommunene til å øke verneområdene betydelig. Naturvernforbundet utfordrer Lillesand kommune og berørte grunneiere til å gripe den muligheten som ligger i å åpne for en utvidelse av naturreservatet på Hisåsen. Det anbefales at det utarbeides en forvaltningsplan så snart naturreservatet er vedtatt. Det er viktig å bygge på den erfaringen man har fra f.eks. Olashei naturreservat. Det gjelder både informasjon om naturverdiene og vernebestemmelser om ferdsel og bruk av området.

Statsforvalteren vurderer at skjøtsel, vedlikehold og istandsettelse av fredete kulturminner et ivaretatt gjennom verneforskriftenes § 7. Det skal ikke settes vernegrensemerke i den automatisk freda gravrøysa på toppen av Hisåsen.

Området er kommet frem gjennom frivillig vern av skog fra grunneiere i området og Statsforvalteren har ikke anledning til å utvide på areal som ikke er tilbudt. Statsforvalteren ønsker å utarbeide en forvaltningsplan og en besøksstrategi for området, når det er kapasitet til dette arbeidet.

Etter høring og tilråding til Miljødirektoratet, ble Statsforvalteren gjort oppmerksom på at noen av grunneierne på Grimstadsiden ikke ønsker å gå videre med vern på sine

eiendommer per nå. Arealet i Grimstad kommune er derfor grenset ut, noe som tilsvarer en reduksjon av arealet på 293 dekar. Statsforvalteren vurderer området likevel til å ha tilstrekkelig kvaliteter for å kunne vernes, da de største kvalitetene samlet sett ligger i Lillesand. Kommunenavn og areal endres tilsvarende i forskriften. Statsforvalteren tilrår endring i avgrensning slik som beskrevet, og arealet på 293 dekar i Grimstad kommune grenses ut av forslaget.

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet støtter Statsforvalterens vurdering av avgrensning av verneområdet. Når det gjelder fylkeskommunens innspill om at de må kontaktes i forbindelse med skjøtsel, vedlikehold og istandsetting av fredete kulturminner i naturreservatet, så er dette noe som eventuelt kan omtales i en forvaltningsplan. Forvaltningsmyndighetens rolle ved vurdering av en søknad som gjelder kulturminner, er hensynet til verneverdiene. Det vil i mange tilfeller være nødvendig for forvaltningsmyndigheten å søke kompetanse på andre fagområder som blir berørt, deriblant på kulturminnefeltet.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Hisåsen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Hisåsen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

7. Vennevannslie naturreservat i Tvedestrand kommune, Agder

Areal ca. 344 dekar hvorav ca. 318 dekar produktiv skog.

Inngrep: Traktorveg.

Hovedsynspunkter i høringen

FNF Agder har tilsvarende innspill som for området Sporkland foran.

Nye Veier påpeker at grensen mellom Vennevannslie naturreservat og E18 bør være i regulert byggegrense, dette begrunnes med hensynet til drift og vedlikehold av stikkrenner og, men i vesentlig grad, viltgjerdet langs motorvegen. Grensen er per dags dato satt i eiendomsgrensen og denne ligger 3-4 meter fra viltgjerdet. Dette betyr at trær kan falle inn i viltgjerdet og ødelegge gjerdet. I området hvor E18 ligger i fylling er eiendomsgrensen midt i fyllingen og det er da ikke mulig å ta seg inn langs gjerdet med lette kjøretøyer eller lignende. Nye Veier har behov for å kunne drifte og vedlikeholde vegens utstyr, også langsgående viltgjerde som er et viktig trafikksikkerhetstiltak. Viltgjerdet kan potensielt bli ødelagt, hvis plantevernet i reservatet forhindrer Nye Veier i at fjerne veltede trær eller hugge trær, som risikerer å velte og ødelegge viltgjerdet.

På en strekning på ca. 170 m ligger motorvegen i fjellskjæring inn mot det foreslåtte naturreservat. Her vil det være vanskelig å vedlikeholde viltgjerdet fra vegsiden, derfor anser Nye Veier det som hensiktsmessig, at eventuelt større vedlikehold kan skje fra gnr. 27 bnr. 2. Et forbud mot all motorisert ferdsel innenfor byggegrensen, vil derfor betyr at det må stenges et felt på motorvegen, som igjen vil betyr tapt nytte for trafikanter, men kan også være trafikkfarlig. Alternativt foreslås det at vernebestemmelsene justeres med følgende formuleringer:

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

h. På gnr./bnr. 26/1, 26/2, 27/2 vil plukkhogst og fjerning av døde treer være tillatt innenfor byggegrensen, for å opprettholde viltgjerdets integritet.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

d. Motorferdsel med lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget kan benyttes innenfor byggegrensen til nødvendig vedlikehold av veiens utstyr lang E18.

Statsforvalteren har vært i dialog med Nye Veier og de har blitt enige om å ta inn bestemmelser i verneforskriften som åpner for at trær som faller over viltgjerdet kan fjernes uten søknad, men at dette meldes inn i etterkant, jf. § 4 punkt h. I tillegg tas det inn et punkt d i § 6 punkt, om at det tillates nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt ødeleggelse på eksisterende viltgjerde:

§ 4 nytt punkt h: *Drift og vedlikehold av eksisterende viltgjerde når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneforskriften nevneverdig.*

§ 6, nytt punkt d: *Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt ødeleggelse på eksisterende viltgjerde. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten*

Etter grunneiers ønske har Statsforvalteren tatt inn følgende bestemmelser:

§ 4 nytt punkt i: *Forsiktig rydding av småbusker og kvist i siktgate på jaktposter i forbindelse med storviltjakt*

§ 4 nytt punkt j: *Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn*

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med vernekart i samsvar med høringsforslaget og endringer i verneforskrift som beskrevet.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Vennevannsliene naturreservat.

Klima- og miljødepartementet har lagt til følgende presisering i § 4 i punktet om vedlikehold av viltgjerde: «Eventuelle trær som er falt fra naturreservatet over viltgjerdet og som ryddes unna skal etterlates i naturreservatet.» KLD slutter seg for øvrig til Miljødirektoratet og tilrår vern av Vennevassliene naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

8. Barlindknuten naturreservat i Kragerø kommune, Telemark

Areal ca. 401 dekar hvorav ca. 394 dekar produktiv skog.

Inngrep: En skogsbilveg.

Hovedsynspunkter i høringen

BaneNor SF, Forsvarsbygg og Statnett SF har gitt uttalelse og har ikke merknader.

NVE kjenner ikke til at det er energi- eller vassdragsinteresser knyttet til området.

Lede AS skriver at de eier, drifter og utvikler strømmnett i regionen. De har ikke nettanlegg i området, og har heller ikke planer om nye nettanlegg innenfor området.

DMF skriver at kvarts med særdeles høy renhet er identifisert av NGU som en av de kritiske mineralene som skal inngå i det grønne skiftet. Ekstremt ren kvarts er et nødvendig råstoff for blant annet solcelleproduksjonen og halvlederindustri, og behovet for silisium var i 2019 forventet å nær tredobles innen 2030. I dialog med NGU har DMF sett på forslag til verneområde, og bekrefter at foreslått område kommer i konflikt med mineralske interesser av minimum regional betydning som industrimineral, mest sannsynlig nasjonal betydning. DMF henviser til NGUs registreringer i området, oppsummert i rapport merket 2005.0552 og 2006.0623, som ligger til grunn for ressursregistreringene i området.

Konkret er det foreslått vern som går inntil 25 meter inn i den dokumenterte forekomsten, og verneområdet trekkes innenfor buffersonen for videre undersøkelser - området for prospekt i NGUs databaser. Denne sonen er under 100 m bred, og fremkommer på bakgrunn av NGUs vurdering av områder som ikke bør gjøres utilgjengelig, både av hensyn til fremtidige undersøkelser og for å sikre nødvendig areal rundt området der det er en kjent forekomst.

Området ved Kilsfjorden er forholdsmessig godt undersøkt. De mest kommersielle interessante kvartsittforekomstene i området er blitt registrert som forekomster i NGU sin malm-, industrimineral- og natursteinsdatabase. Åren med den mest interessante kvartsitten er påvist i 25-50 meter brede soner som løper i fra sør-sørvest til nord-nordøst. Rapporten fra 2005 tilsier at kvartsen i Barlindknuten-området bør ansees å ha samme verdi som produksjonsområdet ved Snekkevik. I rapport 2005.005 står følgende om forekomstene som ble kartlagt: *Det er påvist 25-50 m brede soner av god kvartsitt i en avstand av 1-5 km fra dagens utskipningsanlegg. Disse sonene har dels lang utstrekning og disse nye lokalitetene med god kvartsitt befinner seg primært innenfor områder som er skjernet for innsyn fra sjøen og eksisterende bebyggelse, og vil således kunne være tilgjengelig for mulige fremtidige uttaksalternativer.* Grunnet den begrensede mektigheten av åren med god kvartsitt som drives ved Snekkevik, gjør at det er sannsynlig at området ved Barlindknuten kan komme i drift innen anskuelig fremtid.

Statsforvalteren har i sin merknadsvurdering av DMF sin uttalelse skrevet: *Når det gjelder uttalelsen fra DMF har Statsforvalteren merket seg at det er dokumentert potensiale for funn av kvartsitt innenfor verneforslaget. DMF fremhever at det ikke på nåværende tidspunkt er klart om det vil bli fremtidig drift knyttet til dette området. Basert på at området må undersøkes mer grundig med tanke på kvartsittforekomsten, velger Statsforvalteren å høre på det opprinnelige tilbudsarealet.*

DMF mener dette er argumentasjon som ikke kan bygge på kunnskapsgrunnlaget som DMF peker til i sine uttalelser, og som må legges til grunn ved vurdering av grunnlaget for vern. På denne bakgrunnen fraråder DMF vern av området hvor verneområder overlapper av provins og prospekt for kvartsitt. Hvis området fortsatt vurderes å underlegges vern, må det tas inn unntak i vernebestemmelsene eller spesifiseres at det kan gis dispensasjon fra vernebestemmelsene som åpner for å drive ytterligere undersøkelser i området, og bestemmelser som sikrer tilgang til områdene dersom det gjøres ytterligere funn.

Statsforvalteren viser til at DMF fraråder vern av den delen av området som overlapper med provins og prospekt for kvartsitt. DMF viser videre til at dersom disse arealene tas med i verneområdet må det tas inn unntak i vernebestemmelsene slik at det kan gis dispensasjon som åpner for ytterligere undersøkelser i området og bestemmelser som sikrer tilgang til området dersom det gjøres ytterligere funn. Statsforvalteren har oversendt uttalelsen til grunneier for kommentarer, og grunneiers oppfatning er at kvartsittforekomstene ligger ganske mye lenger unna det tilbudte arealet enn det NGUs kart viser og at vernegrensa således er uproblematisk. Vernegrensa er etter høringen justert og lagt på innsiden av traktorveg som går langs den markerte kvartsittforekomsten, og er dermed trukket noe lenger unna forekomsten. Statsforvalteren ser ikke anledning til å åpne opp for DMF sine foreslåtte bestemmelser i verneforskriften, da nevnte tiltak kan gå ut over verneverdiene. Miljødirektoratet må derfor i samråd med DMF vurdere hva som er den beste løsningen. Statsforvalterens vurdering er at det foreligger særlige årsaker til å båndlegge det foreslåtte vernearealet. De største naturverdiene i området ligger i de

sørøstlige lisidene og ytterligere redusering av arealet her er derfor særlig uheldig. Kartlegging av skogen viser at det innehar nasjonale naturverdier, med en av de rikeste edellauvskogene innenfor grunnfjellsområdet på Sørlandet og med flere rødlista naturtyper og arter. På grunnlag av ovenstående vurderer Statsforvalteren at det tilbudte arealet bør opprettes som naturreservat. De mener også at grunneiers ønske om prosess mot vern på egen eiendom bør vektlegges i saken. Det er foretatt mindre grenseendringer etter grunneiers ønske. Det er gjort for å holde en traktorveg utenfor området samt for å ta ut noen lommer med kulturskog. Det er også gjort noe justering mot bilveg. Justeringen bidrar også til at vernegrensa trekkes noe vestover fra kjente kvartsittforekomster. Endringene medfører en reduksjon med ca. 25 dekar. I verneforskriften er foreslått forbud mot bålpyring tatt ut og erstattet med standardbestemmelse om bålrensing i naturreservat jf. § 4 j. Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endringer verneforskrift og vernekart som beskrevet.

Miljødirektoratet støtter Statsforvalterens vurdering av avgrensning av verneområdet. Unntak for kjøring på eksisterende skogsbilveg manglet i forslaget til verneforskrift. Miljødirektoratet tilrår å legge inn et slikt unntak.

I NGUs kart dekker denne kvartsittforekomsten et areal på ca. 20 kvadratkilometer i den sørlige delen av Kragerø, og delvis inn i Risør kommune. Verneforslaget for Barlindknuten vil i liten grad overlape med NGU sitt kart, og det vil ikke overlape med det som er registrert som de rikeste sonene i kartet. De viktigste verdiene i verneforslaget for Barlindknuten ligger i de rike edellauvskogene i den nedre delen av lia, og dermed også i det arealet som grenser inn mot den registrerte kvartsittforekomsten. Det vil ikke være tilrådelig å grense ut arealene med de viktigste verneverdiene, både av hensyn til verneverdiene i seg selv, som er svært høye, men også av hensyn til framtidige kanteffekter mot et potensielt driftsområde for mineraluttak. Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalterens tilråding og tilrår vern av Barlindknuten som naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Barlindknuten naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

9. Grønlifjellet naturreservat i Drangedal kommune, Telemark

Areal ca. 2323 dekar hvorav ca. 2157 dekar produktiv skog.

Inngrep: En traktorveg.

Hovedsynspunkter i høringen

Bane NOR, DMF og Forsvarsbygg har gitt uttalelse, men har ikke merknader.

Landbruksdirektoratet har gitt en generell uttalelse.

En grunneier uttaler seg på vegne av eierne av eiendommen gnr. 32 bnr. 2 som grenser til det foreslåtte verneområdet i nord. Man viser til kartlegging på egen eiendom, og mener dette i tillegg til områdets beliggenhet verner skogen mot hogst og inngrep. Solberg er bekymret for at frivillig vern ordningen verner for store areal utover det som trengs av vern og viser til at de løser miljøutfordringen innenfor skogbrukets ordninger i stedet for frivillig vern ordningen. Man mener arealer i området har liten verneverdi og anbefaler at

området ikke vernes evt. sterkt avgrenses. Det vises til jordskiftesaker, en bruksordnings-sak knyttet til Jystervegen som ligger innenfor verneområdet og en makeskiftesak. NVE kjenner ikke til energi- og vassdragsinteresser i området. Telemark Energi AS, DE Nett AS og Vest-Telemark Kraftlag Nett AS har områdekonsesjon i de ulike områdene som er sendt på høring, og de oppfordrer nettselskapene til å uttale seg da NVE har ikke detaljert kjennskap til planer knyttet til distribusjonsnett. NVE ber om at alle aktuelle nettselskap inkluderes på høringslista. Som følge av lovkrav har flere av nettselskapene endret navn. Det er viktig at riktig selskap med riktig navn blir inkludert i høringslista. NVE påpeker også at Statnett SF har uttalt seg i forbindelse med oppstartmeldingen, og at de ikke har transmisjonsnettanlegg som blir berørt av planene.

Statsforvalteren bemerker at området ikke har støl/seterområder, men at verneforskriften tar høyde for at det kan bli aktuelt med beitedyr i området.

Statsforvalteren har sørget for at alle aktuelle nettkonsesjonærer har mottatt høringsforslaget.

Uttalelsen fra en grunneier betrakter Statsforvalteren å være av privat karakter som ikke påvirker verneprosessen. Statsforvalteren påpeker at verneverdier som ivaretas gjennom utforming av MiS-figurer ikke nødvendigvis gir den samme beskyttelsen som et formelt vern med vernebestemmelser gir.

Statsforvalteren tilrår en mindre grensejustering ved Gryting, for å tilpasse vernegrense mot eiendomsgrense og veg.

Etter høring og etter innspill fra grunneier er det gjort følgende endringer:

Nytt punkt i § 7:

h. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltetekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd b.

Følgende tillegg i § 6 b:

(..). og med traktor og ATV på traktorvei avmerket på vernekartet

Nytt punkt § 6 d:

Nødvendig motorferdsel på eksisterende traktorvei inntegnet på vernekartet, for drift av bakenforliggende skogareal på gnr./bnr. 30/1 og 31/1.

Statsforvalteren tilrår at området vernes som naturreservat med endringer som beskrevet.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Grønlifjellet naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Grønlifjellet naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

10. Meiheia og Tiurleikåsen naturreservat i Nome kommune, Telemark

Areal ca. 1073 dekar hvorav ca. 886 dekar produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen

DMF, Bane NOR, Forsvarsbygg og har gitt uttalelse og har ikke merknader.

Landbruksdirektoratet har gitt en generell uttalelse.

NVE kjenner ikke til energi- og vassdragsinteresser innenfor dette området. Telemark Energi AS, DE Nett AS og Vest-Telemark Kraftlag Nett AS har områdekonsesjon i de ulike områdene som er sendt på høring, og de oppfordrer nettselskapene til å uttale seg da

NVE har ikke detaljert kjennskap til planer knyttet til distribusjonsnett. NVE ber videre om at alle aktuelle nettselskap inkluderes på høringslista. Som følge av lovkrav har flere av nettselskapene endret navn. Det er viktig at riktig selskap med riktig navn blir inkludert i høringslista. NVE påpeker også at Statnett SF har uttalt seg i forbindelse med oppstartsmeldingen, og at de ikke har transmisjonsnettanlegg som blir berørt av planene. Føre AS er nettselskap kommunene Nome og Midt-Telemark. De har ikke infrastruktur i nærheten, og kjenner ikke til planer i området.

Statsforvalteren bemerker at området ikke har støl/seterområder, men verneforskriften tar høyde for at det kan bli aktuelt med beitedyr i området.

Statsforvalteren har tatt NVE sitt innspill til etterretning og har sørget for at alle aktuelle nettkonsesjonærer har mottatt høringsforslaget.

Etter høring har en av grunneierne trukket sitt tilbud, slik at området har blitt redusert med 818 dekar i sørøst. Statsforvalteren vurderer at området som gjenstår likevel er verneverdig da det finnes registreringer her som tilfredsstillende kravene i henhold til naturmangfoldloven for et verneområde. Arealendringen innebærer at vernekartet er endret tilsvarende.

Statsforvalteren tilrår at området vernes som naturreservat med endringer som beskrevet.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Meheia og Tiurleikåsen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Meheia og Tiurleikåsen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11. Tårånli naturreservat (utvidelse) i Kviteseid kommune, Telemark

Utvidelse ca. 954 dekar hvorav ca. 856 dekar prod. skog. Nytt totalareal ca. 3545 dekar.

Hovedsynspunkter i høringen

Bane NOR og Forsvarsbygg har gitt uttalelse, og har ikke merknader.

NVE oppfordrer nettselskapene til å uttale seg om verneforslaget kommer i konflikt med eksisterende eller fremtidige prosjekter. NVE har ikke detaljert kjennskap til planer knyttet til distribusjonsnett. Det er spesielt viktig at områdekonsesjonærene og netteierne uttaler seg om aktuelle planer. NVE ber nettselskapene til å uttale seg selv i tilfeller uten konflikt. For at selskapene skal ha mulighet til å uttale seg videre i prosessen, ber NVE om at de inkluderes i høringslisten. Som følge av lovkrav fra NVE har flere av nettselskapene endret navn. Det er viktig at riktig selskap med riktig navn blir inkludert i høringslisten.

Områdekonsesjonærer for området Tårånli er Kviteseid VTK Nett AS (Vest-Telemark Kraftlag Nett AS).

Mikrokraftverket Mærdalsåi har inntak ved en dam i Mærdalsbekken som ligger ved det foreslåtte verneområdet. Vrådal Kraft AS eier mikrokraftverket. NVE ber statsforvalter å ta kontakt med Vrådal Kraft AS og be de å uttale seg om hvorvidt vern kommer i konflikt med drift, vedlikehold og oppgradering av kraftverk med tilhørende dammen. NVE oppfordrer Vrådal Kraft AS å gi uttalelse om tilpasninger som kreves i verneforslaget for å sikre drift, vedlikehold og oppgradering av kraftverk. Dersom det ikke forekommer noen konflikt, ber NVE Vrådal Kraft AS om å presisere dette.

Vrådal Kraft AS skriver at i kartmaterialet på Statsforvalterens nettside kan det se ut som grensa for verneområdet går helt i kanten på inntaksdammen til Mærdalsåi kraftverk på to sider. De skriver videre at per i dag er ikke dette noe problem, men det kan på sikt bli

nødvendig med rensk og sikring av inntaket. Det kan i tilfelle bli vanskeligheter med grensa helt inntil dammen. Alternativet til at grensa flyttes er i tilfelle at dette blir tatt med i generelle eller spesielle unntak fra vernereglene. Videre gjør Vrådal Kraft AS oppmerksom på at det bare er nedre delen av fallet i Mærdalsåi som er bygd ut. Skulle den generelle energisituasjonen ytterligere øke behovet for grønn energi, ville det kunne bli aktuelt å forlenge rørgata opp til Mærdalen. Dette ville øke fallhøyden med 75 %, samtidig som det i svært liten grad ville påvirke nedslagsfeltet (vannmengde).

Statsforvalteren har tatt innspill til etterretning og avgrensing av vernegrensa er justert noe i området der inntaksdammen til Merrdalsåi kraftverk ligger. 6 dekar er grenset ut. Statsforvalteren tilrår at området vernes som naturreservat med endringer som beskrevet.

Miljødirektoratet viser til at verneprosessen for Tårånli har pågått siden 2017 og har blitt satt på vent av ulike årsaker, sist i påvente av utvidelse av arealene mot vest og mulighet for å kjøre en felles hørings- og tilrådingsrunde. Det ble først inngått avtaler på den delen av området som ble tilbudt i 2017, og av hensyn til disse grunneierne ble området delt i to delområder i Miljødirektoratets tilråding i mars 2023. Dette arealet ble vedtatt vernet i juni 2023. Vi tilrår nå resterende areal, slik at hele arealet fra Statsforvalterens tilråding kan vedtas vernet.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Tårånli naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Tårånli naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

Vasstveitåsan naturreservat i Tinn kommune, Telemark

Areal ca. 316 dekar hvorav ca. 312 dekar produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen

BaneNor og Riksantikvaren har gitt uttalelse og har ikke merknader.

NVE skriver at pga. funksjonelt skille er det viktig at forslaget blir sendt til nettselskapet og ikke morselskapet. NVE ber Statsforvalteren om å informere Stannum AS som har områdekonsesjon. NVE ber videre om at Stannum AS vurdere om vern vil være i konflikt med anlegg eller eventuelle fremtidige planer. Så lang NVE kjenner til er det ingen konflikter knyttet til vern av området.

DMF påpeker at forslaget overlapper med en registrert mineralforekomst, undersøkingsrett og gruveområde. DMF ga i oppstarten faglig råd om å justere vernegrensen til ikke å komme i konflikt med den registrerte forekomsten dersom det kommer fram ny informasjon som styrker forekomsten sin betydning som framtidig ressurs. DMF skriver videre at AuCu Exploration AS antyder et potensial for store ressurser av betydelige verdier. DMF skriver at Statsforvalteren har lagt vekt på at forekomstene tidligere har vist seg å ikke være drivverdig. DMF skriver at NGU etter dialog beskriver høge verdier for kobber og sølv i prøver, og at mineraliseringen finnes over et større område.

Analysemetoden som ble benyttet er mindre nøyaktig, og mineraliseringa har ikke vært kartlagt i nyere tid, og NGU mener det er behov for nærmere undersøkelser for å kunne fastsette potensialet for mineralressurser i området. DMF ga faglig råd i forbindelse med oppstart om å ta inn åpninger for prøveboring og etablering av luftesjakter i forbindelse med framtidig drift under bakken. DMF skriver at Statsforvalteren ikke har tatt dette til følge i området som ble sendt på høring. DMF fastholder derfor sitt råd om å holde vernet

utenfor den registrerte forekomsten. DMF vurderer og at et vern uten unntak for undersøkelser vil hindre mulighet for mer nøyaktige undersøkelser og at dette kan medføre båndlegging av potensielle viktige ressurser i overskuelig framtid.

Tinn kommune skriver at området er forslått avgrenset mot skogsbilveg på nedsiden. Grensen må trekkes slik at vernet ikke hindrer nødvendig vedlikehold og utbedring av vegen, og heller ikke nødvendige påkoblinger til vegen fra atkomstveger og driftsveger fra tilgrensende skogareal. Tinn kommune viser videre til innspill fra en nabo og til innspill fra AuCu Exploration AS og DMF.

En nabogrunneier skriver at det kan være potensielle negative innvirkninger på eiendommen hennes ved en fredning på dette tidspunktet. Hun viser videre til AuCu sitt innspill om utviklingspotensialet for mineralforekomstene ved Hovin.

Hovin grendelag skriver at Hovin er ei lita bygd i Tinn kommune som i dag består av 230 personer. Grendelaget søker å skape utvikling slik at bygda kan være et robust og levedyktig samfunn. Man viser til AuCu Exploration sitt innspill om det potensielt enorme utviklingspotensialet for mineralforekomsten i Vasstveitåsan. Verdier er anslått til 94 milliarder samt ringvirkninger estimert til 376 milliarder. Ved vern av området vil det avskjære muligheten til å gå videre med kartlegging og framtidig drift av disse mineralforekomstene.

AuCu Exploration AS skriver at vern av Vasstveitåsan kommer i konflikt med den registrerte mineralforekomsten i Hovin. AuCu har undersøkelsesrettigheter til denne forekomsten, og deres vurdering er at den kan være meget stor. AuCu skriver at *ved et vern av området så bør kommune, fylkeskommune, stat og alle berørte være oppmerksom på at mulige enorme verdier i bakken vil bli lagt brakk for alltid*. AuCu skriver også at Statsforvalteren har lagt vekt på at vern er grunneiers ønske, mens de hevder at grunneierlaget representerer bedre hva bygdas innbyggere ønsker. AuCu viser også til at ved tidligere drifter i området så har man hatt dårligere utstyr til å avdekke mineraler og at man derfor har hatt aktivitet på feil sted. AuCu viser videre til at deres undersøkelser tilsier at det kan være verdier knyttet til kobber, sølv og molybden tilsvarende ca. 100 milliarder. Deres beregninger konkluderer med at forekomsten kan ha 75 millioner tonn malm, hvor kobber utgjør 0,7%, sølv 70 gram per tonn, og molybdenreserver på 0,2% per tonn. AuCu mener også at det er store muligheter for at feltet kan inneholde gull. AuCu skriver at estimatene er usikre på dette stadiet, men at et slikt felt vil kunne skape mange arbeidsplasser lokalt.

Statsforvalteren bemerker at skogsbilvegen ikke kommer i konflikt med vernegrensa, og det er derfor ikke behov for å ha innhold om vegvedlikehold i forskriften. Statsforvalteren kan heller ikke se at vernet vil være til hinder for uttak av tømmer på naboeiendom i sør. Til AuCu Exploration AS sitt innspill, så har Statsforvalteren stor forståelse for at dette representerer viktige samfunnsinteresser under forutsetning av at forekomsten viser seg å være drivverdig. Derfor inviterte Statsforvalteren representanter fra AuCu Exploration til et møte i Tønsberg 22. september 2021. I møtet presenterte selskapet sine satsinger og framdriftsplan for mineralforekomsten Hovin. Selskapet vil, dersom de økonomiske forutsetningene er på plass, iverksette kjerneboring i 2022 ved Vasstveitåsan. Disse vil danne grunnlaget for økonomiske beregninger i 2023 med utarbeiding av konsekvensutredning i 2025. Fram mot søknad om konsesjon for drift i 2029 inngår offentlig høring og planlegging av gruve og infrastruktur. Representantene fra selskapet presiserte at de i utgangspunktet ikke ønsket opprettelse av et reservat i området med bakgrunn i deres undersøkelsesrett på mineraler, men at de kunne akseptere et redusert areal som ikke

kommer i konflikt med mineralforekomsten. Statsforvalteren har med bakgrunn i dette utarbeidet et verneforslag som nettopp ivaretar dette ønsket. Vernearealet reduseres med 131 dekar ved dette forslaget. Det er da viktige miljøkvaliteter som ikke vil inngå i verneforslaget. Grunneier har hatt ønske om at hele tilbudsarealet (316 dekar) skulle inngå i et framtidig vern. Reduksjonen i areal vil selvsagt få konsekvenser for erstatningsutmålingen. Statsforvalteren fremmer også et alternativ 2 som omfatter hele tilbudsarealet. På grunn av konflikten som er omtalt vil ikke Statsforvalteren anbefale dette alternativet. Det vil imidlertid være opp til Miljødirektoratet i den videre prosessen å avklare hvilket av alternativene som skal fremmes for vern.

I møtet 22. september 2021 framkom det at uttak av mineralforekomstene vil skje ved etablering av et dagbrudd. Sprengning, boring og transport i tilknytning til dette bruddet vil naturlig nok forårsake dannelse av steinstøv som vil kunne avsettes innenfor vernearealet. Klimatiske forhold kan forsterke virkningen (mye vind). Hvordan dette vil påvirke verneverdiene og verneformålet er usikkert, men det kan ikke ses bort ifra at det kan ha negative konsekvenser.

Statsforvalteren har vurdert det slik at det ikke er mulig å kombinere vern med drift (prøveboring, luftsjakter og drift under jordoverflaten). Bakgrunnen for det er at et slikt inngrep vil kunne forringe verneverdier vesentlig og det vil ikke være forenlig med verneformålet for området med et slikt inngrep. Statsforvalteren har derfor etterkommet ønsket fra DMF om å legge verneområdet utenfor det området der de har påpekt at det er en mineralforekomst, som det er gitt undersøkelsesrett til AuCu Exploration.

Statsforvalteren har tatt DMFs innspill til etterretning ved at de har utarbeidet to alternative avgrensinger av området. Det ene følger opprinnelig forslag på 316 dekar, mens alternativ avgrensing reduserer arealet med 131 dekar og grenser ut areal som overlapper med den registrerte mineralforekomsten. Gjennom dette forslaget tas det også ut areal med både tørr kalkfuruskog og sørboreal blandingsskog.

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med verneforskrift som i høringsforslaget og med endring i vernekartet som beskrevet.

Miljødirektoratet viser til at Statsforvalteren har bekreftet at Stannum AS har fått tilsendt saken.

Verneforslaget for Vasstveitåsan består av artsrik kalkfuruskog og blandingsskog med innslag av edellauvskogsarter. Til tross for begrenset areal har området isolert sett vurdert å inneha viktige verdier i skogvernsammenheng. Området er kanskje enda viktigere i en økologisk nettverk-sammenheng med de fem naturreservatene Skitnebufjellet og Kopslandsåsen, Bratterudskogen, Buberget, Urdalen og Jønjljo, og kanskje også Gjuvet i nord selv om avstanden mellom Buberget og Gjuvet kanskje er i største laget. Med et vern av Vasstveitåsan vil man sikre at arter har muligheter til å spre seg langs store deler av østsiden av Tinnsjø.

Det har kommet flere innspill som ber om at verneplanen avsluttes eller endres av hensyn til potensielle mulige uttak av mineraler i området. AuCu Exploration AS har i sine estimer skissert mulig drift med tanke på uttak av kobber, sølv og molybden. Det er stor usikkerhet knyttet til forekomsten, både med hensyn til geografi og egnethet for produksjon. DMF har bedt om at det gis åpning for undersøkelser i verneforskriften samt at det tas inn unntak for luftesjakter ved eventuell framtidig drift. Statsforvalteren har i sin vurdering ikke etterkommet dette ønsket, fordi det etter deres vurdering ikke vil være forenlig med verneformålet for området med et slikt inngrep. Statsforvalteren har derfor

foreslått en avgrensning som grenser ut arealet som berører den registrerte mineralforekomsten. Det betyr at området blir redusert fra 316 til 185 dekar.

Miljødirektoratet er enig med Statsforvalteren at en åpning for prøveboring innenfor verneforslaget er vanskelig å tillate av hensyn til verneformålet. Samtidig vil en reduksjon av verneforslaget med over 40 % redusere områdets viktige funksjon i et økologisk nettverk, og man vil miste mange av de viktige verneverdiene som er registrert her. Samtidig vil området bli så pass lite at den negative konsekvensen av kanteffekt-påvirkningen blir stor, og i verste fall fullstendig hvis man ser for seg en intensiv bruk av områdene rundt. NGU opplyser i sitt innspill til DMF at undersøkelsene som er gjennomført i området er unøyaktige og at det er behov for nye undersøkelser. Den registrerte forekomsten, slik den ligger inne i dag, strekker seg i et relativt smalt belte fra nord for Vastveit og ned mot gamle Tinnsjø kopperminer og Storekås gruver. Mer detaljerte undersøkelser av forekomsten kunne muliggjort en mer presis utgrensing, med mulig mindre arealreduksjon. De registrerte naturtypelokalitetene fra den tematiske kartleggingen som ble gjennomført i området fortsetter videre sørover i tilsvarende areal som verneforslaget. En utvidelse i sør kunne ha kompensert for en reduksjon i vest, men dette arealet ligger på en annen eiendom. Her er det ikke mottatt noe tilbud om frivillig vern, så dette er ikke et reelt alternativ per i dag.

Miljødirektoratet mener derfor at man må opprettholde opprinnelig areal og tilrår vernekartet med hele det tilbudte arealet på 316 dekar. I tillegg tilrår vi å endre verneforskriften for å ta inn et punkt i verneforskriften § 7 som åpner for at det kan gis tillatelse til prøveboring innenfor området så lenge det ikke påvirker verneverdiene nevneverdig samt at vi tilrår å åpne for at det kan etableres nødvendige luftesjakter i forbindelse med underjordisk drift av mineralforekomster med uttakssted utenfor verneområdet. Dette vil være i tråd med DMFs opprinnelige innspill til oppstartmeldingen.

- *Prøveboring og etablering av nødvendige luftesjakter i forbindelse med underjordisk drift av mineralforekomster som er lokalisert innenfor verneområdet med uttakssted utenfor verneområdet.*

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalterens forslag til opprinnelig avgrensning av verneområdet. Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene og slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Vastveitåsan naturreservat.

Klima- og miljødepartementet viser til at Nærings- og fiskeridepartementet opplyser at NGU vil gjennomføre ny kartlegging av mineralforekomsten som overlapper delvis med verneforslaget, og vil rapportere om dette i løpet av 2024. KLD foreslår ut fra dette at vern av Vastveitåsan naturreservat utsettes i påvente av resultatene av NGUs undersøkelser, og at vern vurderes på nytt når disse resultatene foreligger.

12. Bjonntjenn naturreservat (utvidelse) i Drangedal kommune, Telemark

Utvidelse ca. 4877 dekar hvorav ca. 3500 dekar prod. skog. Nytt totalareal ca. 6640 dekar.

Inngrep: To traktorveger går inn i området. Koier/gapahuker ved flere vann.

Hovedsynspunkter i høringen

Forsvarsbygg, BaneNor, Statnett og DMF har gitt uttalelse, og har ikke merknader.

Språkrådet peker på at navnet Bjonntjenn naturreservat ikke er registrert i SSR.

Skrivemåten er heller ikke i samsvar med skrivemåten på naturnavnene i SSR, de er

registrert med de godkjente skrivemåtene Øvre og Nedre Bjørntjern (tilrådd)/ Øvre og Nedre Bjørntjenna. Utvidelsesforslaget dekker et stort område utenfor disse tjernene, og bør ifølge Språkrådet få et annet navn. Siden Korsvann er det største vannet innenfor dette utvidete området bør Statsforvalteren vurdere om Korsvann naturreservat kan benyttes. Statskog SF ber om at Statsforvalteren endrer forskriftens § 4 j slik at det vil være mulig å vedlikeholde eksisterende veger i verneforslaget. Det vil være krevende å vedlikeholde en veg der man ikke har tillatelse til å fjerne trær som står langs, og i, vegen på verne-tidspunktet. Vegkanthogst er et ordinært vegtiltak for å opprettholde vegstandard og for å kunne vedlikeholde vegen forsvarlig. Statskog ber derfor om en nærmere presisering av vegvedlikehold i forskriften slik at det ikke er noen tvil om hva som kan gjøres av vedlikehold. Statskog ber om at vedlikehold inkluderer et ryddebelte på 3 meter målt fra vegskulder, og at eksisterende massetak og grusmasser som ligger naturlig til vegen skal kunne benyttes. Grøfter og stikkrenner som er anlagt for vegformålet skal kunne vedlikeholdes. Statskog SF ber videre om at vernegrensen justeres ved Holtemyra slik at bilveg og traktorveg forblir utenfor verneområdet. Statskog viser videre til at vernegrensen ser ut til å være unøyaktig og går inn på privat grunn (eiendommen 19/40).

NVE gjør oppmerksom på at Drangedal Everk KF har områdekonsesjon i det foreslåtte verneområdet, og NVE er positive til at Drangedal Everk KF har uttalt seg i forbindelse med oppstartmeldingen. Statsforvalter har lagt fram to forslag til vern som alternativ i høringen, det er ikke konflikt med eksisterende eller planlagte energi- og kraftinteresser for noen av alternativene. Drangedal Everk KF opplyser at heller ikke de har ledninger eller andre forsyningsanlegg i dette området, og at de derfor ikke har merknader til forslaget. Norges Orienteringsforbund viser til Norsk Friluftsliv sitt brev til Miljødirektorat med forslag til endringer i forskriftsmal, og ber om at orientering tillates i verneområdene. Naturvernforbundet er tvilende til om det er tilrådelig å verne det største arealet, da dette inkluderer *en del ensaldret og forholdsvis ung og middelaldrende fuiruskog på lav bonitet, samt påvirkede arealer med ungskog og plantet gran*. Det styrker ikke verneverdiene at man øker arealer med ikke-verneverdig skog. Tvert imot mener de det utvanner verdiene. Det bør heller ikke være et tungtveiende argument at man har en og ikke to forskrifter i området, etter som det finnes en rekke eksempler på at nærliggende områder med ulike forskrifter. Med begrensede kvoter for vern av skog mener Naturvernforbundet at det er viktig at man verner de riktige arealene. Naturvernforbundet mener at man heller bør verne Gjuvet og Ormenatten i stedet for det største forslaget for Korsvann.

NJFF Telemark skriver at i forslag til verneforskrift er *fiske* utelatt fra § 4 sin åpning for “Jakt, fangst og fiske etter gjeldende lovverk”, og ber om at fiske tas inn igjen. De har mottatt innspill fra Kroken JFF, som siden 1954 har leid jakt og fiske av Statskog, og de støtter utvidelsen av Bjørntjenn naturreservat. De har tegnet inn noen kjente stier, bygninger og faste bålplasser i kartet. De viser til at det ved Korsvann og Øvre Bjørntjenna er gapahuk, og ved Korsvann og Store Åltjenna er det jordhytter som skogsarbeiderne bygde og overnatta i under skogsdrift i gamle dager. Disse er restaurert for å ta vare på den gamle kulturen, og er åpent tilgjengelig for allmennheten. Ved Søndre Trytetjønna er det ei lita koie som også er åpen for allmennheten. Ellers er det bygd utedoer ved Store Åltjenna, ved jordhytta ved Korsvann og ved gapahuken ved Korsvann. Jegere og fiskere som leier jakt og fiske samt friluftsfolk for øvrig, benytter seg av disse mulighetene i området i dag.

Statsforvalteren tar Naturvernforbundets uttalelse angående vern ved Bjørntjenn og Korsvann til etterretning. Statsforvalteren mener at det er viktig å se helhetlig i forslaget

som også innebærer kunnskap om andre arter enn de som framkommer av verneverdiene i rapporten. Vern av skog skjer i et langtidsperspektiv og det vil også være formålstjenlig at det inngår begrensede arealer innenfor et verneforslag som ikke nødvendigvis tilfredsstillende absolutt alle krav til vern mht. mangfold. På sikt vil den frie utviklingen av skogen et vern vil tilsi, sørge for at områder med mindre mangfold av arter i dag kan se helt annerledes ut i framtiden. Delområder innenfor forslaget vil også kunne restaureres med en skjøtsel som tilsier et større arts mangfold. Statsforvalteren mener derfor at en utvidelse av Bjønntjenn, som inkluderer arealer mellom nåværende Bjønntjenn naturreservat og Korsvannområdet, der sistnevnte areal fikk to stjerner ved biologisk registrering i 2017, oppfyller de krav som stilles til en verneprosess. Statsforvalteren er kjent med at det er registrert andre miljøkvaliteter i dette mellomliggende arealet, bl.a. flere forvaltningsmessig interessante fuglearter, herunder flere spillplasser for orrfugl og storfugl, samt artene storlom, fiskeørn (NT), hønsehauk (NT), vepsevåk (NT), dvergfalk, nattravn og tretåspett. Statsforvalteren henviser Norges Orienteringsforbunds innspill til Miljødirektoratet og arbeidet med forskriftsmaler.

Mht. navn er Bjønntjenn naturreservat et innarbeidet navn, siden reservatet ble vedtatt allerede i 2005. Navnet er basert på innspill i verneprosessen forut for vernevedtaket. Statsforvalteren ønsker derfor ikke å endre navn på området tross større areal der Korsvann også inngår.

Ved oppstartmelding ble det sendt ut et kart som omfattet Korsvann, som da ville medført et nytt naturreservat. I forbindelse med denne første prosessen i verneplanen kom det imidlertid fram at Statskog SF tilbød ytterligere areal som ville gjøre det mulig å koble sammen Korsvann og det tidligere vernede Bjønntjenn naturreservat. Det ble derfor utarbeidet to alternativer til høringen, ett alternativ 1 for sammenslåing og et alternativ 2 der Korsvann fremsto som eget naturreservat. I tilrådingen er det høringens alternativ 1 som beskrives. Fra høring til tilråding er grensene og arealet for området noe endret. Blant annet er veger grenset ut.

Statskog har hatt innspill til forskriften og Statsforvalteren foreslår en endring i ordlyden i verneforskriften § 4 som er tilpasset for å ivareta framtidig vedlikehold av vegene i området. Det tas inn et nytt punkt i § 4 i som lyder som følger: *Vedlikehold av traktorveier og stier vist på vernekartet. Grøfter og stikkrenner som er anlagt for veiformålet kan vedlikeholdes.* I tillegg tas inn i § 4 åpning for vedlikehold av anlegg nevnt i innspill fra Kroken JFF: *Vedlikehold av eksisterende gapahuk ved Korsvann, jordhytter ved Store Åletjern og Korsvann samt liten koie ved Søndre Trytetjern, vist på vernekartet.* Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endringer i verneforskrift og vernekart som beskrevet.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Bjønntjenn naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Bjønntjenn naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

13. Midtstrondbekken naturreservat (utvidelse) i Tinn kommune, Telamark

Utvidelse ca. 6913 dekar hvorav ca. 5395 dekar prod. Skog. Nytt totalareal ca. 7424 dekar.

Inngrep: Skogsbilveger og traktorveger.

Hovedsynspunkter i høringen

BaneNor, Statnett, Språkrådet, Forsvarsbygg, Riksantikvaren og DMF har uttalt seg, og har ikke merknader.

Norges Orienteringsforbund viser til Norsk Friluftsliv sitt brev til Miljødirektorat.

Statskog SF ber om at Stasforvalter endrer forskriftens § 4 j endres slik at det vil være mulig å vedlikeholde eksisterende veger inne i verneforslaget. Det vil være krevende å vedlikeholde en veg der man ikke har tillatelse til å fjerne trær som står langs, og i, vegen på vernetidspunktet. Vegkanthogst er et ordinært vegtiltak for å opprettholde vegstandard og for å kunne vedlikeholde vegen forsvarlig. Statskog ber derfor om en nærmere presisering av vegvedlikehold i forskriften slik at det ikke er noen tvil om hva som kan gjøres av vedlikehold. Statskog ber om at vedlikehold inkluderer et ryddebelte på 3 meter målt fra vegskulder, og at eksisterende massetak og grusmasser som ligger naturlig til vegen skal kunne benyttes. Grøfter og stikkrenner som er anlagt for vegformålet skal kunne vedlikeholdes. For enkelte av vegene på eiendommen vil inntektsgrunnlaget for Statskog for å holde vegen åpen forsvinne ved et vern. Et vern vil være til ulempe for naboer dersom denne vegen ikke blir vedlikeholdt framover, eller at naboer får en langt større andel av vegvedlikeholdet framover.

NVE gjør oppmerksom på at Tinn Energi AS har områdekonsesjon i det foreslåtte verneområdet. NVE er fornøyd med at berørt nettselskap og Statnett SF er på adresselisten. NVE er også positiv til at Statnett SF har uttalt seg til oppstartmeldingen, men registrerer samtidig at Tinn Energi AS ikke har kommet med uttalelse. NVE har som regel informasjon om transmisjons- og regionalnett. Så langt NVE kjenner til er det ingen planer knyttet til nettanlegg i områdene. NVE har derimot ikke fullstendig oversikt over alle nettkomponenter og planer for distribusjonsnett, spesielt ikke på lavere spenningsnivå. NVE forventer at Tinn Energi AS uttaler seg om hvorvidt vern vil være i konflikt med deres eksisterende og fremtidige nettplaner. NVE påpeker at Tinn Energi AS har en 22 kV distribusjonslinje langs grensen til utvidelsen av Midtstrondbekken i øst. Samme linje går gjennom eksisterende verneområde. Her er det standardbestemmelser knyttet til drift, vedlikehold og fornyelse av energi- og kraftanlegg. NVE forutsetter at disse bestemmelsene også vil gjelde for utvidelsesområdet. NVE peker videre på at det er en mangel i forslag til ny verneforskrift knyttet til unntak for ferdselsbestemmelsene i § 6 og knyttet til akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.

Tinn kommune skriver at i forhold til det området som ble meldt i oppstarten er det gjort justeringer slik at utvidelsen nå omfatter nesten hele eiendommen Marumsrud skog. Ifølge skogplandata fra Statskog SF er det 5395 dekar produktiv skog i verneforslaget, med en stående kubikkmasse på 41 000 m³ og beregna tilvekst på 936 m³ per år. Det er god dekning av skogsbilveger og traktorveger i området og mesteparten av arealet er således drivverdig. Verneforslaget vil derfor medføre en betydelig reduksjon av utnyttbare skogressurser både på kort og lang sikt i Tinn kommune. Kommunen skriver derfor at verneplanen har stor negativ konsekvens for skognæringa i Tinn.

Kommunen skriver videre at de i 2016 behandlet en søknad fra Statskog SF om fradeling av fallrettigheter i elva Mår. Søknaden ble fremmet som en forberedelse for salg av eiendommer knyttet til Mårvassdraget. Tinn kommune godkjente i etter jordlovas § 12 fradeling på vilkår om at fradelte teiger skulle overdras som tilleggsjord til annen landbrukseiendom. Kommunen skriver at ingen slik eiendomsoverdragelse har funnet sted ennå, og at samtykke etter jordlova derfor har falt bort.

I 2017 sendte gårdbrukere i Marumsgrenda forespørsel til Statskog SF med tilbud om kjøp av Marumsrud skog. Initiativet stedfester sterk interesse for eiendommen som tilleggsressurs til disse gårdene for å styrke sitt skog- og utmarksareal. Et vern som foreslått vil etter det kommunen vurderer sterkt redusere eiendommens verdi som tilleggsareal.

Kommunen skriver videre at det er et omfattende bil- og traktorvegnett innenfor verneforslaget. Vern av skogen vil ta bort en stor del av det økonomiske grunnlaget for vedlikehold av vegene. Likevel behøver hele vegnettet tilsyn og vedlikehold, både fordi naboeiendommene har bruk for vegene og fordi veger oppe i åsen representerer en fare for utløsning av skred mot bebyggelsen nederst i lia. Kommunen mener at sikring av tredjeparts interesser når felles veger blir omfattet av skogvern må skje gjennom vernevedtaket i form av pålegg om varige årlige tilskudd til vegvedlikehold og ved vilkår som sikrer at rasjonelt vedlikehold og nødvendig standardheving kan gjennomføres. Kommunen mener at hvis ikke disse utfordringene er løst, så er det heller ikke forsvarlig å vedta vern.

Tinn kommune har i tillegg spørsmål om definisjonen på større arrangement kan ramme arrangement som bl.a. speiderturer eller organiserte vandringer langs merka kirkeveg mellom Atrå og Austbygd kirke. Her kan det være aktuelt at det er mer enn 30 deltakere. Tinn kommune oppsummerer sin uttalelse med å skrive at de, med utgangspunkt i den naturfaglige rapporten, har forståelse for at dette området prioriteres framfor andre områder som var til vurdering, men at et verneforslaget vil sterkt redusere eiendommen Marumsrud skog sin verdi som tilleggsareal til gårdsbruk i bygda og at et vernevedtak vil være svært skadelig for finansiering og gjennomføring av vedlikehold av vegnettet som er helt nødvendig for forvaltning av skog og utmark i Marumsrudåsen.

NJFF Telemark skriver at i forslag til verneforskrift er *fiske* utelatt fra § 4 sin åpning for “Jakt, fangst og fiske etter gjeldende lovverk”, og ber om at fiske tas inn igjen.

Naturvernforbundet er kritiske til at utvidelse av Gjuvet naturreservat og området Ormenatten ikke lenger er vurdert som aktuelle for vern. Konkret om verneforslaget for Midtstrondbekken skriver Naturvernforbundet at området har store naturverdier og at det er ytterst viktig at området vernes og at det heller ikke gjøres arealreduksjoner i verneforslaget. Naturvernforbundet ber videre om at det tas kontakt med private grunneiere som eier skog innenfor kjerneområdene 10 og 14 fra kartleggingsrapporten for å høre om disse er interessert i å tilby skog for frivillig vern.

Statsforvalteren viser til kommentarer nedenfor med forslag til endring i verneforskriftens § 4 som skal ivareta vedlikehold av skogsbilveger på en tilfredsstillende måte. Endringen har kommet fram gjennom innspill fra og i dialog med Statskog. Statsforvalteren viser videre at Tinn kommunes innspill knyttet til framtidig finansiering av vegvedlikehold når en stor del av det økonomiske grunnlaget for vegen forsvinner. Det er Statskog som eier vegen, mens tredjeparts eiendommer har tilknytning til denne, og vil være avgjørende for skogsdrift og tømmertransport på bakenforliggende arealer. Statsforvalteren støtter kommunens innspill om nødvendigheten av videreføring av vegsamarbeidet også etter utvidelsen av naturreservatet, og foreslår at det etableres et vegfond i regi av Statskog SF som sikrer finansiering av vegvedlikehold for framtida, inkludert tredjeparts behov. Statsforvalteren har vært i kontakt både med Statskog SF og Tinn kommune angående dette foreslaget, og ber Statskog SF om å etablere dette for å sikre et videre vegsamarbeid basert på tidligere avtaler i området. Vegfondet bør forvaltes av et vegstyre sammensatt av aktuelle parter med tilknytning til området.

Når det gjelder Tinn kommunes spørsmål knyttet til gjennomføring av speiderturer eller organiserte vandringer gjennom verneområdet langs merket kirkeveg mellom Atrå og Austbygd kirke, så må det søkes om dette ved tilfeller der antall deltakere overstiger 30. Statsforvalteren vil gi tillatelser til dette for en periode på 5 år.

Statsforvalteren henviser Norges Orienteringsforbunds innspill til Miljødirektoratet. Statskog har hatt innspill til forskriften og Statsforvalteren foreslår en endring i ordlyden i verneforskriften § 4 som er tilpasset for å ivareta framtidig vedlikehold av vegene i området. Det tas inn et nytt punkt i § 4 j som lyder som følger: *Vedlikehold av bilveier, traktorveier, driftsvei for kraftlinje og stier vist på vernekartet. Vedlikeholdet av veier inkluderer en ryddesone på 3 meter målt fra veiskulder. Grusmasser og massetak som ligger naturlig til veiene i området kan benyttes. Grøfter og stikkrenner som er anlagt for veiformålet kan vedlikeholdes.*

NVE har påpekt en mangel i forskriften § 6 angående generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene. Denne foreslås tatt inn i § 6 som følger: *Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.*

NJFF sitt innspill er tatt til følge, og *fiske* er tatt inn i verneforskriften § 4.

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endringer i verneforskrift som beskrevet og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Miljødirektoratet viser til at når det gjelder gjennomføring av speiderturer og organiserte vandringer langs kirkevegen, som vi i dag antar framstår som en sti, så er det ikke fastsatt noen absolutt grense for hvor store arrangement som faller inn under forbudet. Det er opp til forvaltningsmyndigheten å gjøre en vurdering av om planlagte arrangement som omfattes av forbudet og som derfor må søke om dispensasjon. For generelle kommentarer knyttet til arrangement se kap. 8.

Miljødirektoratet slutter seg for øvrig til Statsforvalteren og tilrår vern av Midtstrondbekken naturreservat.

Klima- og miljødepartementet viser til at når det gjelder spørsmålet om veisamarbeidet etter vernevedtaket vil dette reguleres etter veglova. Det er ikke grunnlag for at myndighetene kan be Statskog SF om å opprette et eget fond for framtidig veivedlikehold. Statskog SF må som grunneier selv vurdere hva som er mest hensiktsmessig.

KLD slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Midtstrondbekken naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

14. Hanakne naturreservat i Porsgrunn kommune, Telemark

Areal ca. 240 dekar hvorav ca. 222 dekar produktiv skog.

Inngrep: En traktoveg.

Hovedsynspunkter i høringen

BaneNor og Forsvarsbygg har gitt uttalelse og har ikke merknader.

NVE skriver at nord for foreslått verneområde er det nettanlegg driftet av Lede AS. NVE ber statsforvalter vurdere om det er behov for standardbestemmelser for nettanlegg. Det er også viktig at Lede som områdekonsesjonær får mulighet til å informere om fremtidige planer og prosjekter i området. NVE ber derfor Statsforvalteren sende høringsdokumentet

til Lede AS. NVE ber Lede AS om innspill om de trenger bestemmelser i verneforskriften i forbindelse med eksisterende eller fremtidige nettanlegg i området, og gjør samtidig Lede AS oppmerksomme på at bestemmelsene om oppgraderingen for nettanlegg som ligger nært men utenfor verneområdet vil bli tatt inn i verneforskriften kun hvis konsesjonæren/netteieren ber om det. NVE skriver videre at Statnett har orientert om at de vurderer en ny ledning i forbindelse med spenningsoppgradering til 420 kV Bamble-Porsgrunn-Tønsberg. Lede AS har kommet med uttalelser to ganger i forbindelse med verneforslaget, før og etter NVE sitt innspill. I sitt første innspill skriver Lede AS at de ikke har anlegg innenfor verneforslaget. Lede AS kom med ny uttalelse på oppfordring fra NVE. De har her ikke kommet med nye innspill knyttet til verneforslaget Hanakne.

DMF hadde ikke merknader til melding om oppstart av verneplanarbeid for området. Det har ikke kommet til nye registreringer av mineralske ressurser eller bergrettigheter i området siden uttalelse. DMF har derfor ingen merknader til høring av verneplan for opprettelse av naturreservatene Hanakne i Porsgrunn kommune.

Statnett SF uttaler seg generelt, men legger til at i forbindelse med spenningsoppgradering til 420 kV Bamble-Porsgrunn-Tønsberg vil Statnett vurdere en ledningstrase for ny ledning. Denne traseen vil gå mer direkte til Tønsberg via Sandefjord, og delvis via E18.

Videre skriver Statnett at de tilstreber generelt å unngå naturreservater i sine prosjekter.

NJFF Telemark skriver at så langt de kan se ivaretar forslaget til verneforskrift i hovedsak NJFF Telemarks interesser. De ønsker likevel å påpeke at ordet «storvilt» bør sløyfes i §4g, slik at bestemmelsene *Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn for storviltjakt* heller lyder *Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn for jakt*. NJFF skriver at det finnes flere jaktformer på småvilt også, der man kan ha god nytte av et jakttårn.

Statsforvalteren viser til at NJFF Telemark ønsker en endring i ordlyden i to bestemmelser under § 4 til å gjelde vilt og ikke kun storvilt. Nevnte bestemmelser følger mal utarbeidet av Miljødirektoratet, og en ev. endring i ordlyden bør derfor vurderes av Miljødirektoratet. Statsforvalteren tilrår at området vernes som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet viser til at muligheten for å kunne sette opp mobile jakttårn i forbindelse med storviltjakt ligger ikke inne i verneforskriftene som standard, men er en mulighet som kan vurderes etter innspill fra grunneiere og brukere gjennom verneplanprosessen. Den legges da enten inn som et søknadspliktig tiltak i § 7 eller som et direkte tillatt tiltak i § 4 der miljøvernmyndighetene vurderer at det er forsvarlig.

Hovedformålet med verneforskriften er å ivareta verneformålet, og da må det settes begrensninger på tiltak det kan åpnes for. Det er gjort en vurdering av at behovet for å kunne sette opp jakttårn er mest relevant i forbindelse med storviltjakt. Det er derfor ikke aktuelt å endre dette til å gi en generell åpning til å sette opp jakttårn til all type jakt.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Hanakne naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Hanakne naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

15. Viersdalen naturreservat i Porsgrunn kommune, Telemark

Areal ca. 1129 dekar hvorav ca. 1087 dekar produktiv skog.

Inngrep: Traktorveger, en traktorslepe. En lavspent kraftledning i sør.

Hovedsynspunkter i høringen

BaneNor og Forsvarsbygg har gitt uttalelse og har ikke merknader.

NVE skriver at nord for det foreslåtte verneområdet er det nettanlegg driftet av Lede AS. NVE ber Statsforvalteren vurdere om det er behov for standardbestemmelser for nettanlegg. Det er også viktig at Lede som områdekonesjonær får mulighet til å informere om fremtidige planer og prosjekter i området. NVE ber derfor Statsforvalteren sende høringsdokumentet til Lede AS. NVE ber Lede AS om innspill om de trenger bestemmelser i verneforskriften i forbindelse med eksisterende eller fremtidige nettanlegg i dette området, og gjør samtidig Lede AS oppmerksomme på at bestemmelsene om oppgraderingen for nettanlegg som ligger nært, men utenfor verneområdet vil bli tatt inn i verneforskriften kun hvis konsesjonæren/netteieren ber om det. NVE skriver videre at Statnett har orientert om at de vurderer en ny ledning i forbindelse med spenningsoppgradering til 420 kV mellom Bamble-Porsgrunn-Tønsberg. Lede AS har gitt høringsinnspill to ganger i forbindelse med verneforslaget, før og etter NVE sitt innspill. I første innspill skriver Lede AS at de ikke har anlegg i verneforslaget. Lede AS informerte likevel om at de hadde en luftledning som går langs Markavegen samt en lavspent luftledning og kablet nett til bebyggelsen i nærheten av foreslått område. Lede AS kom med ny uttalelse på oppfordring fra NVE. Her skriver de at drifter lavspentledning som krysser over området, og lavt- og høyspentnett som ligger nær men utenfor forslaget. De ber om at standard bestemmelser knyttet til kraftledninger legges inn i forskriften. De skriver videre at Lede nylig har fått fornyet anleggskonsesjon som blant annet omfatter etablering av dobbeltledning mellom Meen koblingsstasjon og Omslandsmyra T-avgreining. Denne dobbeltledningen ble trukket i den oppdaterte konsesjonen, men Lede presiserer at en ledning nummer to fortsatt er aktuell på strekket. En eventuell ny ledning vil bli liggende i nærheten av dagens trasé og dermed også utenfor verneforslaget. Ut over dette har ikke Lede kjennskap til andre framtidige prosjekt i området. Statnett SF har uttalt seg generelt, men legger til at i forbindelse med spenningsoppgradering til 420 kV mellom Bamble-Porsgrunn-Tønsberg vil Statnett vurdere en ledningstrase for ny ledning. Statnett skriver at denne traseen vil gå mer direkte til Tønsberg via Sandefjord, og delvis via E18. Videre skriver Statnett at de tilstreber generelt å unngå naturreservater i sine prosjekter. DMF skriver at de ikke hadde merknader til melding om oppstart av verneplanarbeid for området. Det har ikke kommet til nye registreringer av mineralske ressurser eller bergrettigheter i området siden uttalelse. DMF har derfor ingen merknader. NJFF Telemark har merknad tilsvarende som for området Hanakne foran.

Statsforvalteren viser til kommentar under området Hanakne mht. innspill fra NJFF Telemark.

Lede AS har innspill til høringen og det går en kraftledning nær vernegrensa vest i området samt en lavspent luftlinje gjennom Viersdalen i nedre del. Denne lavspentledningen lå ikke inne i forslaget til vernekart i høringen, og er nå markert i vernekartet. Det er tatt ut to mindre områder etter høring, etter innspill fra grunneier. Det omfatter til sammen ca. 10 dekar og totalt arealet er redusert fra 1 139 dekar til 1 129 dekar. Statsforvalteren tilrår at området vernes som naturreservat med endringer som beskrevet.

Miljødirektoratet viser til merknad foran under området Hanakne om mobile jakttårn. Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Viersdalen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Viersdalen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

16. Melåa naturreservat i Modum kommune, Buskerud

Areal ca. 409 dekar hvorav ca. 405 dekar produktiv skog.

Inngrep: En traktorveg, en snøskutertrasé.

Hovedsynspunkter i høringen

Språkrådet, Bane Nor, Forsvarsbygg og NVE har ikke merknader.

DMF hadde innspill ved varsel om oppstart. Deler av området berører grusforekomsten Melåtangen som er vurdert til liten betydning av NGU.

Viken fylkeskommune kommenterer at vedlikehold og skjøtsel av kulturminner er foreslått som søknadspliktig tiltak i forskriftene. Her kan en unngå tidkrevende søknadsprosesser ved å ta det inn som et unntak, eller at kulturminnemyndigheten pålegges å varsle, med en viss svarfrist fra vernemyndigheten. I mange av forslagene er det forbud mot større arrangementer. Det bør defineres hva som regnes som stort arrangement. I forskriftene sies det at det kan utarbeides forvaltningsplan, dette er lite forpliktende og ordet "kan" bør skiftes ut med "bør", særlig for områder som er mye besøkt.

Statsforvalteren viser til at mht. kulturminner tar Statsforvalteren utgangspunkt i gjeldende forskriftsmal, som viser vanlig restriksjonsnivå og standardformuleringer og som skal legges til grunn for verneforslag. Det gjøres imidlertid tilpasninger med tanke på verneformål og brukerinteresser i hvert enkelt område. Statsforvalteren kan ikke se, og har ikke fått innspill på, konkrete forhold ved kulturminner innenfor aktuelle verneområder som tilsier at noe annet enn standarden i forskriftsmalen er nødvendig.

Hovedregelen i naturreservater er at det kan utarbeides forvaltningsplan. En forvaltningsplan gir utfyllende retningslinjer om forvaltning, tilrettelegging og skjøtsel, og bidrar til å beskrive bestemmelsenes praktiske betydning. I noen områder er det krav om å utarbeide forvaltningsplaner, f.eks. nasjonalparker, Ramsarområder og i noen naturreservater hvor forskriften viser til forvaltningsplan. Statsforvalteren vurderer at det ikke er særskilte behov i disse områdene som medfører at det er behov for å endre forskriftslyden til at det bør eller skal utarbeides forvaltningsplan. Utover dette må forvaltningsmyndigheten vurdere om naturreservatet trenger en forvaltningsplan, i etterkant av vernevedtak.

Statsforvalteren tilrår at området vernes som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren tilrår vern av Melåa naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Melåa naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

17. Gukilhøgda og Abortjernhøgda (utvidelse) i Indre Østfold og Aurskog-Høland kommuner, Østfold og Akershus

Utvidelse ca. 1349 dekar hvorav ca. 1279 dekar prod. skog. Nytt totalareal ca. 2565 dekar.

Inngrep: Traktorveger. Det ligger ei hytte på gnr. 682 bnr. 1.

Hovedsynspunkter i høringen

Viken fylkeskommune, Forsvarsbygg, Bane Nor, DMF, Statens vegvesen, Kartverket, Statnett, FNF Østfold og Mer Villmark Nå har gitt uttalelse og har ikke hatt merknader.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet viser til endringer med nye navn knyttet til ny fylkesinndeling, samt en del endringer i kommunestrukturen, gjeldende fra 2020. NVE har uttalt seg ved oppstart og høring, og viser til at området grenser til et reguleringsmagasin Øgderen (Hemnessjøen) i Haldenvassdraget. NVE opplyser om at Trøgstad Elverk har distribusjonsnett i Trøgstad og Hafslund Nett AS er områdekommisjonær. Nettselskapene har bedre kjennskap til eksisterende og planlagte nett enn NVE, og må gi uttale seg dersom det trengs noen bestemmelser i verneforskriften for å sikre drift, vedlikehold og fornyelse samt tilkomst til nettanlegget.

Landbruksdirektoratet har generelle innspill om at det må gå tydelig fram hvordan arealer som foreslås vernet nyttes i landbrukssammenheng, som nødvendig skogsbilveg til bakenforliggende arealer, traktorveg i forbindelse med jordbruk, samt beiting. Det påpekes adgang til vedlikehold og rydding av veger/ferdselsårer. Beiting er aktuelt i mange områder, inkl. bestemmelser for utsetting av saltsteiner til bufe, oppføring/vedlikehold av gjerder m.v., motorferdsel i samband med dette, samt uttransport av evt. syke / skadde bufe. Det må redegjøres spesielt dersom det ikke gis adgang til beiting.

Norsk Bergindustri understreker at evt. geologiske ressurser i områdene må undersøkes før vernevedtak. Vedtak kan medføre beslaglegging av lokale, regionale, nasjonale eller globalt viktige ressurser. Man viser til ressurskart fra NGU og DMF og anmoder om også å hensynta kartlagte ressurser som ikke driftes i dag, men som kan være aktuelle i framtiden.

Riksantikvaren henviser til Viken fylkeskommune og avgir ikke egen uttalelse.

Språkrådet tilrår sammenbindingsmåten Gukilhøgda og Abbortjernøgda for reservatet.

Østfold o-krets støtter opprettelsen av verneområdet. Ingen o-klubber har utarbeidet kart i området. De ber om at følgende tas inn i § 4: *Vedlikehold av eksisterende stier og løyper, herunder merker, skilter, klopper og bruer, i henhold til tilstand på vernetidspunktet.*

En privatperson viser til at inntegning av stier på vernekartene generelt er mangelfull.

Statsforvalteren har etter høring endret forskrift og kart i tråd med ny kommunestruktur. Mht. reguleringsmagasin viser Statsforvalteren til at vernegrensen følger HRV og at grensen i flate strandsoner i vernekart kan avvike litt fra HRV.

Statsforvalteren har følgende anførsler til Landbruksdirektoratets generelle synpunkter:

- Der vernegrenser delvis følger eksisterende veger går grensen f.eks. 5 m fra senter veg, slik at veg og ev. grøft er utenfor reservatet. Dette skal praktiseres slik at vernet ikke skal hindre ordinær bruk og vedlikehold av veg og grøft, inklusive rydding av treoverheng og fare-/rastrær inn mot vegbanen. Områder som har veg inn i, eller gjennom verneforslaget, der bruk og vedlikehold med en vegstandard som på vernetidspunktet, er innarbeidet i forskriftene. Det har ikke fremkommet ønsker om midlertidige driftsvegtrasèer i forbindelse med hogst utenfor eller i «bakenforliggende» skogarealer. Skulle slike behov oppstå, vil dette bli vurdert ved dispensasjon.
- I eksisterende Gukilhøgda naturreservat er det beiteforbud. Statsforvalteren tilrår at beiteforbudet i dette området videreføres. Statsforvalteren ønsker begrensninger i beitebruk der områdene har fuktig / slitasjesvak vegetasjon, som i edellauvskog, på leiremark (raviner), på sandmark, frisk kildepåvirket mark, sumpskog eller torvmark (myr). Tråkk av storfe/hest og beiting, særlig av geit, kan gi skader på vegetasjon og mark, og hindre oppslag av løvtrær - og dermed være i strid med verneformålet. I utvidelsesområdet tilrår Statsforvalteren at beiting kan være tillatt med et beitebelegg som ikke skader verneverdiene. Vurdering av et beitetrykk som ikke skader verneverdiene vil måtte bli avveid i det enkelte tilfelle, ut fra ønsket beiteomfang, reservatets størrelse og spesifikke verneformål.

- Utsetting av saltsteiner til bufe, gjerdning og motorferdsel i forbindelse med dette, eller uttransport av syke/skadde dyr aksepteres der beiting er tillatt.

Til Norsk Bergindustri innspill så viser Statsforvalteren til naturmangfoldloven § 41 om innhenting av kunnskap knyttet til andre mulige verdier i foreslåtte verneområder. Dette vil i hovedsak være å få fram eksisterende kunnskap om ressurser og pågående næring eller aktiviteter. Dersom ny kunnskap i framtiden viser viktige utnyttbare forekomster, må eventuell utdrift vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle, ut fra dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48.

Mht. Riksantikvarens innspill så foreligger ikke uttalelse fra kulturminneforvaltningen i Viken fylkeskommune. Verneforskriftene hjemler imidlertid adgang til å kunne gi dispensasjon til istandsetting, istandsetting og skjøtsel av kulturminner.

Statsforvalteren er gjort oppmerksomme på en hytte innenfor verneforslaget. Denne befinner seg på gnr. 682 bnr. 1 i Indre Østfold kommune og er avmerket på forslag til vernekart. Bestemmelser knyttet til hytta inkluderes i forskriften.

Rydding og merking av eksisterende stier er et søknadspliktig tiltak i eksisterende Gukilhøgda naturreservat. Statsforvalteren foreslår å legge vedlikehold av eksisterende stier med standard som på vernetidspunktet under § 4. Denne bestemmelsen har vært på høring. Statsforvalteren tilrår at merking av eksisterende, samt opparbeiding og merking av nye stier skal være søknadspliktig. Denne bestemmelsen legges inn i § 7. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med tiltak nevnt over i 4e, og 7 j og k kan omsøkes.

Statsforvalteren tilrår navnet *Gukilhøgda og Abbotjernhøgda* som i høringsforslaget. Det tilrås at grenser langs vannkant oppdateres til dagens vannkant og følger HRV. Det tilrås å legge til følgende bestemmelser i forskriften:

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- e) vedlikehold av eksisterende hytte avmerket på vernekart i henhold til tilstand på vernetidspunktet.*
- f) vegetasjonsrydding og skjøtsel i en sone på inntil 15 m rundt hytte avmerket på vernekartet.*

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- e) merking av eksisterende, samt opparbeiding og merking av nye stier*
- i) nødvendig transport av ved, materialer og utstyr på frossen, fast eller snødekt mark til hytte avmerket på vernekartet.*
- j) gjenoppføring av hytte avmerket på vernekartet dersom denne går tapt i brann eller naturskade.*
- k) oppsetting av utedo ved hytte avmerket på vernekartet.*
- l) avgrenset uttak av ved til bruk på hytte avmerket på vernekartet.*
- m) nødvendig motorferdsel i forbindelse med tiltak nevnt i § 4 d, e, i, og k, og § 7 b, c, e, f, g, j og k.*

Statsforvalteren tilrår at området vernes som naturreservat med endringer som beskrevet.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Gukilhøgda og Abbortjernhøgda naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Gukilhøgda og Abbortjernhøgda naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

18. Høgsmåsan og Geitåsen naturreservat (utvidelse) i Lillestrøm og Gjerdrum kommuner, Akershus

Areal ca. 1136 dekar hvorav ca. 701 dekar produktiv skog.

Inngrep: Utvidelsen omfatter myrområder som står i kontakt med opprinnelig vern i Høgsmåsan, men som er påvirket av grøfting og som ønskes restaurert.

Hovedsynspunkter i høringen

NVE, Forsvarsbygg, BaneNor og Språkrådet har gitt uttalelse og har ikke merknader. DMF hadde innspill til oppstart, og kan ikke se at forslaget berører registrerte forekomster av mineralske ressurser, bergrettigheter eller masseuttak i drift.

Norsk Orientering anmoder om at orientering tillates i verneområdene og viser til Norsk Friluftsliv sitt brev til Miljødirektoratet med forslag til endringer i forskriftsmal.

Akershus og Oslo Orienteringskrets ber om at §3d omformuleres slik at orienteringsarrangementer kan tillates. De ber også om at §4 får et nytt underpunkt som gir tillatelse til orientering. Deres forslag til generelt unntakspunkt er «Orienteringsløp og turorientering, forutsatt at det er gjennomført årlig kontakt på fylkesnivå i henhold til pkt. 2.2. i Avtale om retningslinjer for o-idrettens forhold til naturmiljø og rettighetshavere av 3.12.1989, samt at øvrige relevante punkter i avtalen følges.»

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus mener at to delområder bør inkluderes, Klintehøgda og Ulvedalen, og beskriver et høyt biologisk mangfold for disse områdene. Viken fylkeskommune kommenterer at vedlikehold og skjøtsel av kulturminner er foreslått som søknadspiktig tiltak i forskriftene. Her kan en unngå tidkrevende søknadsprosesser ved å ta det inn som et unntak, eller at kulturminnemyndigheten pålegges å varsle, med en viss svarfrist fra vernemyndigheten. I mange av forslagene er det forbud mot større arrangementer. Det bør defineres hva som regnes som stort arrangement. I forskriftene sies at det kan utarbeides forvaltningsplan, dette er lite forpliktende og ordet "kan" bør skiftes ut med "bør", særlig for områder som er mye besøkt.

Statsforvalteren er enig med Akershus og Oslo Orienteringsforbund om at det vil være hensiktsmessig å forenkle verneforskriften knyttet til orienteringsaktiviteter. Dette forutsetter en årlig dialog, som også orienteringsforbundet viser til, og hvor man bør utveksle nødvendig informasjon. I stedet for å i forskriften vise til retningslinjer som o-idretten selv vedtok i 1989, så anbefaler Statsforvalteren ordlyden for de siste verneområdene i Marka benyttes, da denne gir en bedre og mer presis beskrivelse av hvordan både turorientering, orienteringsløp og kjentmannsposter bør håndteres. Statsforvalteren skriver at det er mulig at områdene som Naturvernforbundet spiller inn, har gode nok kvaliteter til å kunne inkluderes i et vern. Disse er imidlertid ikke vurdert under verneprosessen, og er ikke tilbudt fra grunneierne. Områdene vil dermed ikke vurderes nå, men må evt. komme inn som et frivillig vern tilbud fra grunneierne for en senere prosess.

Statsforvalteren tilrår navn og vernegrensen som i høringsforslaget. Verneforskriften er justert med hensyn til orientering i tråd med de nye verneområdene i Oslomarka. Det er lagt inn et nytt punkt i § 4 som gir en generell åpning for:

utplassering av poster for turorientering, orienteringsløp samt kjentmannsposter, forutsatt at det er gjennomført årlig kontakt med forvaltningsmyndigheten hvor omfang, område og tidspunkt for aktivitetene drøftes.

Statsforvalteren tilrår at området vernes som naturreservat med endring som beskrevet.

Miljødirektoratet støtter Statsforvalterens vurdering av avgrensning av verneområdet. I forbindelse med forhandlingene har en av grunneierne innenfor eksisterende Høgsmåsan naturreservat trukket seg. Vedkommende ønsker ikke å signere avtale på omgjøring av eksisterende naturreservat. Denne grunneieren har ikke nytt areal innenfor verneforslaget. Miljødirektoratet tilrår derfor å ta areal på eiendommen 53/1,6 i Lillestrøm kommune ut av verneforslaget. Dette arealet blir da stående med eksisterende verneforskrift for Høgsmåsan naturreservat, og blir grensende inn til verneforslaget for Høgsmåsan og Geitåsen. Arealet for verneforslaget er derfor justert etter Statsforvalterens tilråding fra 1354 til 1136 dekar. I tillegg tilrås det en endringsforskrift for eksisterende Høgsmåsan naturreservat.

Miljødirektoratet slutter seg for øvrig til Statsforvalteren og tilrår vern av Høgsmåsan og Geitåsen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av av Høgsmåsan og Geitåsen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

19. Høgskog og Hønsbakker naturreservat i Sør-Aurdal kommune, Innlandet

Areal ca. 2676 dekar hvorav ca. 2508 dekar produktiv skog.

Inngrep: Traktorveger.

Hovedsynspunkter i høringen

Norsk Orientering gjør Statsforvalteren oppmerksom på Norsk Friluftslivs brev til Miljødirektoratet. De ber om at alle verneprosesser stoppes til forskriftsmalen er justert. Innlandet fylkeskommune skriver at vern av større arealer er i utgangspunktet positivt for kulturminneforvaltningen. For de automatisk fredete kulturminnene vil fredningen etter kulturminneloven fortsatt gjelde, mens naturreservatet vil sikre at natur- og kulturmiljøet kulturminnene ligger i også blir vernet. Generelt sett bør kulturminner synliggjøres i kartmaterieell m.m. som blir utarbeidet. For enkelte kulturminner, kulturmiljøer og kulturlandskap kreves det aktiv skjøtsel for å ivareta verneverdiene. Det er derfor positivt at det er åpnet for skjøtels- og tilretteleggingstiltak i bestemmelsene (§7). Det er også positivt at hensyn til kulturminner er nevnt i ferdselsbestemmelsene (§ 5). Det vises for øvrig til Miljødirektoratets og Riksantikvarens veileder M-420 | 2015 generelt og pkt. 6.3 spesielt. Norsk Bergindustri skriver at NGU og DMF har registrert flere aktuelle grus-/pukkforekomster og en karbonatforekomst. Norsk Bergindustri anmoder om at verneforskriften ikke utformes slik at den er til hinder for fremtidig drift av berørte grusuttak i de aktuelle områder, i tillegg til et potensielt geologisk drivverdig funn.

Naturvernforbundet i Oppland støtter at det opprettes naturreservat. Økt vern av barskog er et sentralt virkemiddel for å sikre tap av naturmangfold i Norge framover.

NVE skriver at deres innspill er godt omtalt i høringsdokumentet.

Språkrådet viser til at deres råd i forbindelse med melding om oppstart var å skrive navnet Høgskog og Hansebakkerget, og at Statsforvalteren til høring sa at de ville følge dette rådet. Språkrådet påpeker at navnet likevel er skrevet med bindestrek i følgebrevet og i innholdsfortegnelsen i høringsdokumentet. De ber derfor Statsforvalteren sørge for konsekvent bruk av riktig skrivemåte.

Statsforvalteren forholder seg til de nyeste forskriftsmalene for verneområder som er utarbeidet av Miljødirektoratet. Dersom Miljødirektoratet beslutter å endre malene, vil Statsforvalteren tilpasse seg dette. Det er så langt Statsforvalteren kjenner til ikke foretatt endringer i malene basert på Norsk Friluftslivs anbefalinger. Inntil videre utarbeides verneforskrifter etter gjeldende maler.

Statsforvalteren har i utarbeidelsen av verneforslagene benyttet seg av informasjon om mineralske ressurser som ligger tilgjengelig i åpne kartløsninger, i tillegg til at både oppstartsvarsel for verneprosessen og høringsdokumentene er sendt til blant annet Norsk Bergindustri og DMF. Det er viktig at Norsk Bergindustri og DMF i sine høringsuttalelser synliggjør hvilke spesifikke mineralske ressurser som bør hensyntas ved opprettelse av verneområder, slik DMF som regel gjør. Det er ikke tatt inn unntaksbestemmelser for uttak av mineralske ressurser i noen av verneforskriftene, siden de foreslåtte verneområdene ikke ser ut til å inneholde verdifulle mineralske ressurser og siden grunneierne ikke har et ønske om å drive de mineralske ressursene som finnes der. Det er i naturmangfoldloven § 48 en generell dispensasjonsbestemmelse der forvaltningsmyndigheten for et verneområde kan gjøre unntak fra vernevedtaket dersom bl.a. hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Dersom det seinere blir funnet viktige forekomster av mineralressurser innenfor verneområdene, må det foretas en konkret vurdering av disse verdiene sammenholdt med naturverdier og verneformål for verneområdet. Et vernevedtak utelukker derfor ikke drift på slike ressurser dersom dette kan gjøres på en miljømessig forsvarlig måte. Det er for øvrig ingen grusuttak som er berørt av de aktuelle verneforslagene i Innlandet. DMF har uttalt seg til oppstartmeldingen, men har i høringsrunden kun hatt innspill til utvidelsen av Svartdalstjerna naturreservat.

Skrivemåten *Høgskog og Hansebakkerget* ble ved høring benyttet i verneforskrift og kart. Denne skrivemåten vil bli konsekvent benyttet videre i verneprosessen og forvaltningen av et verneområde.

Sakshistorikk: Etter at Statsforvalteren tilrådte området til Miljødirektoratet 26.8.2020 ble det gjort en justering i avgrensningen i nordvest etter ønske fra grunneierne, som medførte et tillegg i areal på ca. 266 dekar i området omkring Nyseter tjernet. Det vesentligste av dette tillegget utgjøres av en blanding av eldre og noe yngre skog på midlere boniteter med naturkvaliteter knyttet til tjern og myrer med omkringliggende gammel skog. Dette framstår som kjerneområder med nøkkelbiotopfunksjoner. I området er det også en storfuglleik med dagområde for storfugl.

Etter at Miljødirektoratet tilrådte vern av området til KLD 16.3.2021 trakk en av grunneierne seg. Statsforvalteren har jobbet for å få med denne grunneieren uten å lykkes. Områdets avgrensning er derfor justert og et areal på 338 dekar er grenset ut i sørvestlig del av området. Dette innebærer at verneforslaget nesten er delt i to og redusert med ca. 10 % av opprinnelig tilrådd område i 2021. Området er så vidt bundet sammen i øst over en strekning på ca. 50 meter. Dette betyr at området mister naturkvaliteter og verneverdiene blir redusert. Det er likevel store gjenværende verneverdier innenfor verneforslaget, jf. beskrivelsen ovenfor, og området har fortsatt en klar regional verneverdi. Den kilen som er tatt ut, utgjør et nokså gjennomsnitt for hele verneforslaget når det gjelder naturkvaliteter.

En viktig naturtype med gammel lavlandsgranskog går ut, men det er flere naturtyper med tilsvarende naturkvaliteter innenfor gjenværende verneforslag. Uttaket medfører en uheldig arrondering av området, men samtidig vurderes spredningsmulighetene for arter mellom de to delene likevel som gode. Eier av eiendommen som tas ut, har ikke utelukket å komme tilbake med et nytt tilbud om frivillig vern på et senere tidspunkt.

På eiendommen som er tatt ut av forslaget ligger ei koie med et lite uthus/do. Utkast til verneforskrift som var på høring, og som ligger til grunn for inngåtte avtaler med grunneierne, er derfor endret slik at bestemmelser som ivaretok hensynet til vedlikehold og bruk av denne utgår. Det er ikke gjort andre reelle endringer av forskrift eller grense. Statsforvalteren tilrår å ta ut bestemmelser som ivaretar hensynet til vedlikehold og bruk av ei koie med uthus/do i § 7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser):

g. Hogst og rydding av vegetasjon rundt eksisterende hytte

h. Hogst av ved til eksisterende hytte

k. Mindre tilbygg til og ombygging av eksisterende hytte

Statsforvalteren tilrår at området vernes som naturreservat med endringer som beskrevet.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Høghaug og Hansebakkberget naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Høghaug og Hansebakkberget naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

Felles omtale av område nr. 20-27 i Trøndelag

Følgende 7 områder ligger innenfor reinbeitedistrikt: Hesthølmælan og Aunbekkdalen, Holmdalen og Langfjelldalen (utvidelse), Meådal, Mardalen, Aurstadklumpen, Finntjønnin (utvidelse) og Merkesodden og Røstdalen.

Det vises til omtale i kap. 7.3. for omtale av dialog og konsultasjoner med samiske interesser i områdene.

Generelle merknader

Fylkesutvalget i Trøndelag fylkeskommune skriver at de i prinsippet er imot ordningen om frivillig vern av skog, men støtter målsetting om å redusere risikoen for tap av biologisk mangfold. Skogvernet legger begrensninger på virkestilgangen til skogindustrien. Det er derfor viktig at verneformålet og en bærekraftig produksjon av biomasse balanseres på en god måte. Dette i tråd med Stortingets forutsetning om at vernet skal gjennomføres på en slik måte at det får minst mulig konsekvenser for avvirkningen og skognæringas bidrag til det grønne skiftet. Trøndelag fylkeskommune vurderer det imidlertid slik at det ikke synes å være store konflikter til forslaget om frivillig skogvern i Trøndelag.

Nord-Trøndelag Orienteringskrets er i utgangspunktet positiv til skogvern, men at en utvidelse av vernet kan påvirke deres aktivitetsmuligheter. Skogen er orienteringsidrettens arena, og områder over hele fylket er kartlagt og benyttes til trening og konkurranser. Områdene blir jevnlig utvidet. Det er ikke mange av de foreslåtte verneområdene som brukes som o-terreng i dag, men noen er det. De ønsker fortsatt å kunne bruke de aktuelle områdene for postplassering i trening, enkel klubb- og kretskonkurranser, samt turorientering. Arena og startområder vil kunne bli lagt utenom verneområder.

Naturvernforbundet mener at mange verdifulle områder har blitt vernet gjennom frivillig vern, og at dette har vært med på å skape et bedre forhold mellom skogeiere og miljøforvaltning. Ordningen med frivillig vern bør derfor fortsette, men det er svært viktig

med ordinære verneprosesser for å fange opp de mest verdifulle områdene. Spesielt må områder på statsgrunn og statsallmenning prioriteres.

NTNU Vitenskapsmuseet stiller seg i hovedsak positiv til forslagene som vil sikre viktige naturverdier i Trøndelag. Samtidig viser verneforslaget svakhetene ved frivillig vern, ved mange grenser følger eiendomsgrenser og ikke økologisk avgrensning, noe som kan medføre svært dårlig arrondering og at områder blir sårbare for inngrep. NTNU savner mer beskrivelse av behov og strategier for skjøtsel i de forslåtte områder. Det gjelder f.eks. i forhold til grøfta myr, plantefelt i områder, at enkelte områder inneholder slåttemyr f.eks. Landbruksdirektoratets har et generelt innspill om å hensynta landbruksinteresser. Trøndelag Idrettskrets mener det er av stor betydning for folkehelsen at vernestatus ikke er til hinder for tradisjonell bruk sommer og vinter, både mht. preparering av skiløyper med maskinutstyr og skånsom rydding av løyper på sommers tid. Videre i forhold til trimløyper/merkede stier og traseer for almen ferdsel og turgåing. Forutsetning er at all aktivitet og tilrettelegging skjer skånsomt og at ikke gjøres inngrep som er irreversible.

Statsforvalterens kommentarer til generelle merknader

Statsforvalteren merker seg at Fylkesutvalget prinsipielt er imot frivillig vern av skog, og at Fylkesutvalget samtidig støtter målsetting om å redusere risikoen for tap av biologisk mangfold. Statsforvalteren påpeker norske og internasjonale (FN) bærekraftsmål, og at vern av skog er et vesentlig virkemiddel for ivaretagelse av arts mangfold. Vern av skog er i samsvar med FNs bærekraftsmål nr. 15, «*Livet på land*». Svært mange arter i skog (ca. 1840) og flere skogtyper står på Artsdatabankens rødliste over truede og nær truede arter og naturtyper. Vern av skog i naturtilstand er derfor en vesentlig og den sikreste metode for å ivareta naturmangfold, og ikke minst i et langsiktig perspektiv. Statsforvalteren bemerker at terskel for å takke ja til tilbud er høy mht. miljøkvalitet, og Statsforvalteren takker nei hvis områder ikke er gode nok. Skogvern bidrar også til å sikre ressursgrunnlaget for samisk kultur og drift, både fordi vern hindrer annen utbygging og fordi gammel skog med lav er viktig reservebeite om vinter.

Landbruksdirektoratets anførsler er overveiende innarbeidet i de generelle forskriftene. Tillatelse til seterområder og andre tekniske tiltak som bidrar til landbruksmessig utnyttelse av områder er forhold som vurderes konkret hvis det kommer konkrete innspill i prosessen. Beiting er mest aktuell landbruksmessig utnyttelse. For øvrig er områdene relativt små, og setring synes som en lite aktuell tematikk.

Mht. innspillet fra Nord-Trøndelag orienteringskrets så vil større arrangement falle inn under krav om søknad. Ulike områder har ulik egnethet og sårbarhet for ferdsel. Dette vil være et tema i forvaltningsplan. I områder av litt størrelse kan turorientering være lite problematisk. På den andre siden så finnes det kampanjeopplegg hvor enkelte turposter besøkes av flere tusen turer, noe som kan føre til betydelig slitasje. Vurdering av større arrangement blir derfor i forhold til arrangementets karakter og ikke benevnelse.

Mht. Naturvernforbundets ønske om myndighetsstyrte skogvernprosesser vises det til at verneprosesser legges opp etter nasjonal politikk og strategi.

20. Oldøya naturreservat i Ørland kommune, Trøndelag

Areal ca. 491 dekar hvorav ca. 370 dekar produktiv skog.

Inngrep: Vest på øya er et lite gammelt steinbrudd med tipp mot sjøen. Utenfor nordsida av øya er to skjellanlegg med landfeste i berg. Noe sitka- og lutzgran, med noe spredning.

Hovedsynspunkter i høringen

Statens vegvesen, Forsvarsbygg og Riksantikvaren, NVE, Småkraft AS, Språkrådet og Kartverket har gitt uttalelse, og har ikke merknader.

DMF opplyser om at Oldøya berører industriforekomsten Oldenøy, som er vurdert av NGU til å ha liten betydning. DMF er ikke kjent med interesse for å undersøke eller unytte forekomsten. Det bør likevel fremgå hvilke konsekvenser vern vil ha for forekomsten.

Statsforvalteren viser til at i henhold til reindriftskart ligger Oldøya utenfor reinbeitedistrikt, bekreftet av leder for Sør-gruppen i Fosen reinbeitedistrikt.

Til innspillet fra DMF, så opplyser Statsforvalteren at forekomsten Oldenøy var i drift under krigen og fram til 1947, i et brudd på 20x20 meter. Mineralet er dolomitt (kalk) og beskrives i NGUs database «svært grovkornet og mye forurenset av silikater». Konsekvens med vern er at uttak eventuelt ikke kan fortsette. Området er et frivillig tilbud fra grunneier, og Statsforvalter ser ikke noe konflikt med det.

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med verneforskrift tilpasset i forhold til reindrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Miljødirektorat slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Oldøya naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Oldøya naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

21. Hesthølmelan og Aunbekkdalen naturreservat i Stjørdal kommune, Trøndelag

Areal ca. 2242 dekar hvorav ca. 1073 dekar produktiv skog.

Inngrep: Området grenser til Aunbekken, hvor det er mikrokraftverk. Liten inntaksdam ligger utenfor området, vannledning fra denne ligger delvis i området. Ledningen har begrenset størrelse og ligger på bakken stedvis med noe tildekking.

Hovedsynspunkter i høringen

Tensio TN, Statnett SE, Forsvarsbygg og Riksantikvaren har gitt uttalelse og har ikke merknader.

Statens vegvesen skriver i utfyllende uttalelse at Aunbekkdalen og Hesthølmelan ligger langs E 14, og at det er tidsforskyvning mellom planleggingen av naturreservat og vegplanleggingen, dvs. at vegplanlegging har mye lengre horisont.

Vegvesenet skriver videre at dalen her er smal, det er trangt med plass og flere viktig interesser i området: Stjørdalselva som naturtype og lakseelv, de registrerte naturtyper i området, og hensynet til en god veg. Videre er det private interesser idet grunneierne har tilbudt vern og blitt forespeilet økonomisk erstatning. Strekningen er rasutsatt. Vegvesenet skriver at det er ønskelig å finne gode helhetsløsninger som alle interesser kan leve med.

E 14 har en trafikkmengde på i området på ca. 3900 (ÅDT). Vegplanlegging baserer seg på prognoser 20 år fram i tid. Det er i området ikke plass til standard 90 km/t med midtdeler. Vegvesenet legger til grunn dimensjoneringsklasse H12, med asfaltert vegbredde 9 meter. Det innebærer utvidelse av dagens bredde samt utbedring av kurvatur, sammen med ras-sikring. Uten å berøre Stjørdalselva vil løsningen være å gå inn i terrenget. En løsning uten

tunell vil innebære å gå ca. 25 meter inn i terrenget fra dagens vegkant. Vegvesenet ber om at vernegrensa tilpasses dette. Utbedring av kurvatur kan i tillegg kreve mer terreng, men dette er svært vanskelig å fastslå da det ikke er foretatt noen form for detaljplanlegging. Tunell vil være et element i utredning og planlegging. Tunell er vesentlig dyrere, men vil kunne være fordelaktig med hensyn til rassikring, Stjørdalselva og andre naturverdier, samt for trafikkavvikling i anleggsperioden.

DMF skriver at mineralressurser er ikke-fornybare naturressurser, og at langsiktig forvaltning av disse er viktig. Dersom ressurser bygges ned eller båndlegges på annen måte, er de på mange måter utilgjengelig i overskuelig framtid. Mineralressurser representerer store verdier og gir grunnlag for annet næringsliv. Området berører grusforekomsten Langfredagnes registrert av NGU. NGU har tidligere vurdert forekomsten til å ha liten betydning og lite aktuell for uttak. DMF vurderer at forekomstens beliggenhet gjør uttaket mindre aktuelt for utnyttelse, men forekomsten kan være egnet som byggeråstoff. Framtidig konsekvens av vern bør redegjøres for.

NVE skriver at det er nettanlegg bl.a. i- eller nært Hesthølmelan. De ber om at standardbestemmelser tas inn i verneforskrifter også der nettanlegg ligger nært områdegrenser, dvs. også med formuleringen «...*kraftanlegg i og inntil området*». Mikrokraftverkene Aunbekken og Rabb-bekken ligger på hver sin side av Hesthølmelan, og eierne bør underrettes.

NVE supplerer med at bestemmelser knyttet opp mot oppgradering og vedlikehold av Aunbekken kraftverk, samt motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold blir inkludert i verneforskriften. Bestemmelsen kan lyde ganske likt standardbestemmelsen for kraft og energianlegg. Det kan være behov for oppbevaring av materiale.

Kartverket og Språkrådet tilrår at Hesthølmelan og Aunbekkdalen bindes sammen med «og», og foreslår Aunbekkdalen og Hesthølmelan, eventuelt Aunbekken og Hesthølmelan. Eier av Aunbakken mikrokraftverk har via NVE uttalt at rørgata til kraftverket ligger åpent i terrenget, og det hender at trær som faller over ledningen må fjernes. Røra ligger inntil en avstand på ca. 30 meter fra bekken. Oppe ved dammen ligger materialer, verktøy, aggregat og trillebår, fordi det ikke går veg dit. Dammen må tømmes for rask hver sommer. Med hensyn til mikrokraftverkene er eier av Aunbakken også kontaktet per telefon, og orienterte blant annet om at transport i forbindelse med anlegget har skjedd med helikopter, og at anlegg og vannledningen periodisk må etterses.

Naturvernforbundet i Trøndelag skriver at det er stort behov for mer vern av skog i Trøndelag, og anslår at etter denne vernerunden vil ca. 8 % være vernet, og at det fortsatt er 2 % opp til nasjonal målsetting. Særlig vil det være behov for mer vern i søndre del av fylket. Trøndelag har ansvar for boreal regnskog, og det er svært viktig å verne mer av den naturtypen. Videre er vern på høy/svært høy bonitet, i nedre del av mellomboreal og i sørboreal sone, skog på kalkgrunn, samt raviner, bekkekløfter, gammel sumpskog, gammel produktiv skog og større sammenhengende områder som kan fungere som økologiske soner. Naturvernforbundet foreslår at det opprettes et nytt verneområde knyttet til Garbergelva, og påpeker tidligere henvendelser og begrunnelser for det.

Statsforvalterens kommentarer

Av hensyn til framtidig vegplanlegging for E 14 så må både forholdet til Stjørdalselva, naturlandskapet og naturmangfold ivaretas, samtidig som vegen får god nok kvalitet. God vegkvalitet innebærer også god kvalitet i forhold til natur. Statens vegvesen påpeker selv tunell som alternativ i framtidig planlegging, og dette må i sin tid utredes. Det kan være betydelig tidsforskyvning mellom vegplanlegging og gjennomføring i forhold til andre

planprosesser. I denne aktuelle vernesaken så tilrås vegvesenet sin foreslåtte løsning med grense 25 meter fra vegkant, der eiendomsgrensen mot vegvesenet er innenfor denne sone. Videre legges inn i forskriftens § 7 åpning for tiltak i naturreservatet i forbindelse med ras og skred, rydding av vegetasjon som utgjør en sikkerhetsrisiko for E 14 og nødvendige tiltak for vedlikehold av E 14. Dette er tilsvarende punkt som i nærliggende Kringåsen naturreservat, samt Høvringslia naturreservat ved E6 i Gudbrandsdalen.

I henhold til NGU sin ressursbase så har grusforekomsten Langfredagsnes liten betydning, og det er lite aktuelt med videre uttak fra forekomsten. Området er tilbudt fra grunneier. Det er figurert ut et areal som grusressurs for grunneier.

Standardbestemmelser legges inn for nettanleggene i området. For Aunbakken mikrokraftverket er vedlikehold, ettersyn og adkomst vesentlig. Vannledningen ligger overveiende i en avstand på ca. 10 meter fra bekken, men på et par steder i en avstand på ca. 30 meter. Reservatgrensen går ca. 10 meter fra bekken. Det legges inn som unntak rydding av nedfall over vannledning, samt unntak for adkomst til området. Området langs ledningen og opp til dammen er svært bratt, og adkomst med eventuelt noe tyngre materiell må skje ved luftoperasjoner. Det legges inn unntak for dette.

Rabb-bekken mikrokraftverk i vest eies av grunneier. Selve inntaksdammen ligger utenfor forslagsområdet. Det tilrås noen grensetilpasninger ut fra div. forhold mellom terreng og naturtype. Dette omfatter justering av grenser i forhold til naturtyper helt nord i området (+22 dekar), bedre arrondering i forhold til bekkeløft og et areal med rik sumpskog vest for Kleivvollen (+ 8 dekar), reduksjon av areal knyttet til hogstflate og svært avsmalende sone definert som naturtype etter Handbok 2013 ved Dalan (-7 dekar). Arealreduksjon som følge av tilpasning til E 14, samt område for privat grusressurs utgjør ca. -17 dekar. Netto øking av areal blir med dette 7 dekar.

For øvrig justeres forholdet mellom de nærliggende verneforslagene Hesthølmelan og Aunbekken og Meådal. I høringsdokumentet er Meådal presentert med to adskilte areal. Den vestre delen grenser nesten (med 20 meters margin) til Hesthølmelan og Aunbekken, mens avstand til østre del er ca. 390 meter. Det gir da bedre helhet og arrondering å knytte vestre del opp mot Hesthølmelan og Aunbekken, også all den tid det er Aunbekken som skiller de to parseller. Nytt areal for Hesthølmelan og Aunbekken blir da ca. 2242 dekar.

Med hensyn til reindrift, så henvises til generelle kommentarer.

Statsforvalteren tar innspill til navn fra Språkrådet og Kartverket til etterretning og tilrår navnet *Hesthølmelan og Aunbekkdalen*.

Det tilrås grensetilpasninger ut fra terreng og naturtype samt arealreduksjon som følge av tilpasning til E 14 og privat grusressurs. I tillegg justeres forholdet mellom de nærliggende verneforslagene Hesthølmelan og Aunbekkdalen og Meådal. Nytt areal vil da utgjøre 2242 dekar, altså en økning på 84 dekar i forhold til høringsforslaget.

Nye bestemmelser i § 7:

k. bruk av helikopter i forbindelse med vedlikehold av kraftanlegg

n. tiltak mot ras og skred langs E 14

o. rydding av vegetasjon som utgjør en sikkerhetsrisiko langs E 14

p. nødvendige tiltak innenfor naturreservatet for vedlikehold av E 14

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endringer i verneforskrift og vernekart som beskrevet.

Miljødirektorat slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Hesthølmelan og Aunbekkdalen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Hesthølmelan og Aunbekkdalen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

22. Meådal naturreservat i Stjørdal kommune, Trøndelag

Areal ca. 180 dekar hvorav ca. 179 dekar produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen

Statnett SF, Forsvarsbygg, Riksantikvaren, Språkrådet og Kartverket har gitt uttalelse og har ikke merknader.

Statens vegvesen har tilsvarende innspill som for området Hesthølmelan og Aunbekkdalen. DMF skriver at Meådal berører grusforekomsten Meådal, som av NGU tidligere er vurdert å ha liten betydning. NGU har vurdert at materialsammensetning og egnethet til teknisk anvendelse bør vurderes nærmere. Det bør redegjøres for konsekvensene for mulig framtidig tilgang på ressursene i forekomsten som følge av vern.

NVE skriver at det er nettanlegg i- eller nært Meådal. De ber om at standardbestemmelser tas inn i verneforskrifter også der nettanlegg ligger nært områdegrenser, dvs. også med formuleringen «...kraftanlegg i og inntil området».

Det er kartlagt digitale småkraftverk i Meådal og eierne bes underrettes om dette. I nærheten av området det kartlagt digitalt småkraftpotensial med potensial 1,05 – 3,87 GWh per år til en utbyggingspris på 3,76 – 7,13 NOK/GWH (2020-priser). Statsforvalter bes om å orientere grunneier om potensialet.

Tensio TN skriver at de har nettanlegg knyttet til Meådal og at det må hensyntas i arbeidet.

Statsforvalterens kommentarer

Med hensyn til framtidig vegplanlegging tilrås vegvesenets foreslåtte løsning med grense 25 meter fra vegkant, der eiendomsgrense mot vegvesenet er innenfor denne sone. Videre så legges inn i forskriftens § 7 åpning for tiltak i naturreservatet i forbindelse med ras og skred, rydding av vegetasjon som utgjør en sikkerhetsrisiko for E 14 og nødvendige tiltak for vedlikehold av E 14. Dette tilsvarende for det nærliggende naturreservatet Kringåsen, samt Høvringslia naturreservat ved E6 i Gudbrandsdalen.

Grusforekomsten Meådal en erosjonsrest som ligger langs dalsiden. Forslaget dekker en del av forekomsten. NGU sin bedømmelse, jf. grusdatabasen, er at forekomsten har liten betydning. Området er tilbudt fra grunneier. Ingen har reist konkrete innvendinger mot dette. Statsforvalteren konkluderer derfor med at det ikke er knyttet konflikt til dette tema. Når det gjelder NVE og Tensio TN sine uttalelser om nettanlegg, så refereres det til areal som er foreslått å slå sammen med Hesthølmelan og Aunbekkdalen naturreservat. Det er ikke nettanlegg i nåværende forslag om Meådal naturreservat. Forholdet er ivaretatt gjennom forskriften for Hesthølmelan og Aunbekkdalen. NVE har anførsel om digitalt vannkraftpotensial «nært venstre» del. "Venstre" område er den parsell som nå knyttes til Hesthølmelan og Aunbekkdalen. I NVEs database er digitalt vannkraftpotensial illustrert. Statsforvalteren ser ikke konflikt mellom dette potensial og verneforslaget.

Statsforvalter tilrår at området utvides med en smal sone midt i området. Skogen her er ganske triviell, men ut fra en helhetlig arrondering så styrker utvidelsen området.

Med hensyn til reindrift, så henvises til generelle kommentarer.

Statsforvalteren tilrår at opprinnelig delområde i vest tas ut og heller inngår i forslag til vern av Hesthølmelan og Aunbekkdalen. I tillegg tas det inn et ekstra areal midt i området på ca. 4 dekar, samt at arealet reduseres med ca. 8 dekar for tilpasning langs E 14.

Områdets totalareal bli da ca. ca. 180 dekar.

Nye bestemmelser i § 7:

n. tiltak mot ras og skred langs E 14

o. rydding av vegetasjon som utgjør en sikkerhetsrisiko langs E 14

p. nødvendige tiltak innenfor naturreservatet for vedlikehold av E 14

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endringer i verneforskrift og vernekart som beskrevet.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Meådal naturreservat.

Klima- og miljødepartementet er enig med Statsforvalteren om at verneforslagene for de to områdene Meådal og Hesthølmelan og Aunbekkdalen ikke vil berøre to digitalt kartlagte småkraftpotensialer som NVE nevner. KLD slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Meådal naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

23. Mardalen naturreservat i Levanger kommune, Trøndelag

Areal ca. 2974 dekar hvorav ca. 2484 dekar produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen

DMF, NVE, Småkraft AS, Statens vegvesen, Forsvarsbygg og Riksantikvaren har gitt uttalelse og har ikke merknader.

Språkrådet og Kartverket påpeker at høringsnavnet Kvildalen ikke er registrert i Sentralt stedsnavnregister (SSR). Alternativt kan Mardalen brukes. Denne dalen ligger ganske midt i området og ut ifra kartet er det ingen andre navn som peker seg ut som mer dekkende.

Frol idrettslag (orientering) gjør oppmerksom på at Mardalen og Kvildalen har vært en del av Frol orientering sitt trenings- og løpsområde siden 1970-tallet, herunder med turorientering. Idrettslaget ber om det tas hensyn til orienteringen når verneforskrift utarbeides og forvaltningsplan lages. O-kart er orientering sine anlegg, og må behandles som andre anlegg, på lik linje med f.eks. skiløype. Forvaltningsplanen må spesifisere hva som menes med større arrangement, og de mener at utsetting av trimposter og klubb- og kretsløp med opptil 200 deltakere ikke regnes som større arrangement når arena og samlingsområde legges utenom reservatet. Frol viser til brev fra Miljødirektoratet til Norsk friluftsliv av 9. september 2020, at utsetting av turposter, turorientering, fellestreninger mv. ikke anses som større arrangement. Frol IL foreslår nytt unntakspunkt i §4, generelle unntak: Utsetting av orienteringsposter, for klubb og kretsløp med opptil 200 deltakere, der arena og samlingsplass ligger utenom verneområdet. Hvis definisjon blir snever, ber Frol om flerårige tillatelser. Frol II ber videre om at det presiseres i forvaltningsplan at utsetting av turposter, turorientering, fellestreninger mv. ikke anses som større arrangement.

Statsforvalterens kommentarer

Med hensyn til uttalelse fra Frol idrettslag så kan poster for turorientering være lite problematiske i området. Det samme om orienteringsløp med begrenset deltakelse har en eller flere poster i området. På den andre siden finnes det i distriktet lignende tilbud med poster, og som kan ha flere tusen deltakere. Erfaringsvis kan slike tilbud medføre betydelig slitasje enkelte sesonger og kommer klart innenfor begrepet «større» arrangement, og må således vurderes i forhold til forskrift. Det er problematisk å nyansere mellom ulike (nærliggende) tiltaksformer og omfang i en forskrift, herunder anføre et konkret deltakerantall. Statsforvalteren anbefaler derfor at dette fortsatt hjemles gjennom § 7. Videre at forutsigbarhet klareres gjennom forvaltningsplan og i den konkrete forvaltningen av

området, i direkte kontakt med idrettslaget. Stiene i området har merking med ulik grad av vedlikehold. Statsforvalteren vurderer at vedlikehold av stier inntil normal kvalitet ligger innenfor forskrift. Erfaringsvis kan det bli ønske om vesentlig oppgradering av merking, og det bør da klareres i forhold til forskriften.

Med hensyn til reindrift henvises til generelle kommentarer.

Statsforvalteren tilrår å endre navnet til *Mardalen* i tråd med innspill fra Kartverket.

Statsforvalteren foreslår å redusere arealet etter høring. Områdets kjerneverdier er det omfattende bekkedalsystemet, mens ganske store mellomliggende areal består av mer triviell vegetasjon. Totalt grenses ut ca. 500 dekar i øst og sør pga. vernekvalitetene.

Statsforvalteren tilrår at området vernes som naturreservat med endringer som beskrevet.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Mardalen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Mardalen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

24. Aurstadklumpen naturreservat i Grong og Høylandet kommuner, Trøndelag

Areal ca. 1315 dekar hvorav ca. 1081 dekar produktiv skog.

Inngrep: Det går en 420 kV kraftledning gjennom området.

Hovedsynspunkter i høringen

Statens vegvesen, Forsvarsbygg og Riksantikvaren, Småkraft AS, Språkrådet og Kartverket har gitt uttalelse og har ikke merknader.

DMF skriver at Aurstadklumpen en del av sand- og grusforekomsten Abrahammyra, som er verdivurdert av NGU til å ha liten betydning. Det er etablert massetak i forekomsten, og det gjenstår stor mektighet før deler av forekomsten overlapper med forslaget.

Statsforvalter bør innhente informasjon om det foreslåtte verneområdet begrenser muligheten for utnyttelse av forekomsten.

NVE påpeker at nettanlegg krysser Aurstadklumpen og ber om at standardbestemmelser i verneforskriften knyttes til dette.

Statnett SF skriver at forslaget om Aurstadklumpen berører eksisterende 420 kV-ledning, med et ryddebelte på 20 meter til hver side av linja. Dette vil bli ryddet for skog med noen års mellomrom. Herunder inngår også rettigheten til nødvendig felling av trær også i sideterreng til ryddebeltet. Det er veldig aktuelt at det innen 2040 må etableres en ny 402 kV-ledning parallelt med eksisterende linje, og Statnett ber om at må sikres plass i forskriften for fornyelsen, og at etablering av naturreservat ikke legges nærmere enn 80 meter fra sentrallinja, på sørsiden av traseen, og at dette også gjelder nåværende trase. Det er videre av stor betydning at det i forskriften gis et generelt unntak for tiltak knyttet til drift og vedlikehold i- og inntil verneområdet. Omfanget av slike tiltak innenfor det enkelte naturreservat er lite, men samlet omfang for Statnett er stort. Denne type arbeid kan være av betydning for forsyningssikkerheten for strøm til samfunnet.

Statnett viser skisse av sin kjøretrase i forbindelse med drift og vedlikehold. Statnett ber om at motorisert ferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold etter etablerte kjøretraseer for terrengkjøretøy, blir direkte unntak, og at slike traser legges inn i vernekart. Det samme med hensyn til bruk av droner og helikopter.

Grong kommune mener at det fremlagte forslag bidrar til å ivareta naturverdier, uten at det i vesentlig grad går ut over skogens rolle i klima- og næringsssammenheng. Arealene

innehar viktige naturverdier, der vern er et viktig tiltak, samtidig som utfordrende terreng og miljøkrav allerede legger begrensninger for drift av skogen. I tillegg kommer at grunneierne selv har meldt inn områdene for vern.

Statsforvalterens kommentarer

Standard bestemmelser for kraftledning legges inn i forskrift, jf. siste vernevedtak. Med hensyn til avgrensning, så har denne kraftlinja med sine 420 kv maksimal dimensjon. 420 kV linja er en vesentlig faktor i kraftforsyningen og er stort infrastrukturprosjekt. Statnett skriver at det er stor aktualitet med ei ny linje parallelt. Dette har (foreløpig) en horisont på 15-20 år, og det er ikke konkrete planer foreløpig. Bygging av ny stor kraftlinje skal uansett konsekvensvurderes. Ut fra prinsipp om å samle inngrep, så kan skissert løsning være den beste, og etablering av naturreservat bør da ikke være til hinder for denne løsning, hvis ny kraftlinje skulle bli realisert. Ut fra denne kombinasjon av aktualitet, usikkerhet og tidsperspektiv, så skriver Statsforvalteren at det foreløpig avsettes en sone for mulig framføring av ny 420 kV-ledning parallelt med eksisterende linje, og at spørsmålet om ev. grensejustering avventes, jf. lignende situasjoner og vurderinger i andre naturreservat. Og at forskriftspunkter for denne løsning legges inn, jf. andre naturreservat. Statnett har lagt ved kart over fast kjøretrase som brukes ved drift og vedlikehold. Denne kjøretraseen er ikke tegnet inn i verneområdet. Motorisert ferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold opprettholdes derfor i § 7, men med mulighet for flerårige tillatelser. Med hensyn til drone og helikopter, så kommer det under unntaksbestemmelsen ved akutt utfall eller fare for akutt utfall. Når det gjelder vedlikehold, så forholder Statsforvalteren seg til eksisterende mal, dvs. motorisert ferdsel i henhold til § 7.

Med hensyn til anførsel om masseforekomsten Abrahammyra, så er forslaget overlapp med denne i den østlige delen. På overflaten utgjør overlappen ca. 20% av overflata. DMF skriver selv at forekomsten er av liten betydning, og at det gjenstår stor mektighet før deler av forekomsten overlapper med forslaget. Overlappingsområdet utgjør videre en trang dal. Statsforvalter anser at volumet her utgjør en marginal del av hele forekomsten, og kan ikke se at det er noen motsetning mellom vern og drift av forekomst. Grunneier i den østlige delen har tilbudt området for vern. Den andre grunneieren er tilskrevet som nabogrunneier til verneforslaget, og har ikke uttalt seg.

Statsforvalteren tilrår grenser og verneforskrift som i høringsforslaget, men med en tilleggsbestemmelse i § 7 for adgang til å gi dispensasjon for ny kraftledning parallelt med eksisterende kraftledning:

o. Etablering av parallell kraftlinje i sone avmerket til dette

Statsforvalteren tilrår at området vernes som naturreservat med tillegg som beskrevet.

Miljødirektoratet er skeptisk til å ta inn en bestemmelse som åpner for å søke om dispensasjon for å etablere en parallell kraftledning, jf. Statsforvalterens forslag til bestemmelse § 7 o. Bygging av en parallell kraftledning av denne dimensjonen vil potensielt kunne påvirke verneverdiene negativt, og vil derfor uthule formålet med vernet. Det foreligger heller ingen konkrete planer om ny kraftledning per i dag. Vi foreslår at bestemmelsen om etablering av ny kraftledning ikke tas inn i forskriften. Dersom tiltaket blir aktuelt ved en senere anledning kan forvaltningsmyndigheten foreta en vurdering etter § 48.

Det er i enkelte tilfeller ved de senere skogvernvedtakene gitt generelt unntak til Statnett SF for at det i forbindelse med drift og vedlikehold på kraftledninger kan kjøres på etablerte traséer. En forutsetning for dette er at det finnes oversikt over slike traséer, og at

kjøringen er vurdert å ikke føre til nevneverdig skade på verneverdiene. Traséene skal da markeres på vernekartet. Statnett har levert trasé for sin drift av denne kraftledningen. Miljødirektoratet tilrår derfor å gi åpning for at Statnett SF kan kjøre på etablert trasé vist i vernekartet. Vi tilrår derfor en endring i § 6 og tilføyer en ny bokstav e. Miljødirektoratet tilrår enkelte endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til mal uten at dette endrer restriksjonsnivået. Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene foran og slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Aurstadklumpen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet legger til grunn at det i dette tilfellet foreligger planer om framføring av ny kraftledning, sør for og langs eksisterende kraftledning.

KLD har vurdert et alternativ hvor man grenser ut av verneområdet et belte som omfatter både eksisterende kraftledning inkludert ryddebelte og planlagt ny kraftledning inkludert ryddebelte sør for eksisterende kraftledning. Dette vil innebære at naturreservatet blir todelt, hvor de to delene blir adskilt av et belte på 80 meters bredde. Totalt utgår da 52 dekar av naturreservatet. Naturmangfoldloven § 34 har følgende krav: «*Verneområdets geografiske utstrekning skal samsvare med verneformålet. Ved avgrensing av verneområdet skal det legges vekt på å ivareta økologiske funksjoner av betydning for verneformålet og økosystemets tåleevne mot ytre påvirkninger.*» KLD vurderer at selv om verneområdet blir todelt vil den økologiske funksjonen i stor grad ivaretas. Dagens kraftledning har ryddebelte på 40 meter og skogen er i stor grad ryddet under kraftledningen, slik at det økologisk funksjonelle arealet med skog i praksis er todelt allerede. Det er påvist flere rødlistede arter i det foreslått verneområdet, som antas å ha en viss spredningsevne slik at den ikke-vernede avstanden på 80 meter ikke antas å være avgjørende for ev. spredning av disse artene mellom de to delene av naturreservatet. Det er også en svært liten andel av arealet på 52 dekar som tas ut som omfatter naturtyper, dvs. arealer som er spesielt viktige for naturmangfold. Når det gjelder verneområdets samlede funksjon for truede og nær truede arter reduseres totalt verneareal fra 1367 til 1315 dekar, en reduksjon på ca. 3,8 %. Samlet sett vurderes det at uttak av arealet ikke i vesentlig grad vil svekke verneområdets økologiske funksjoner som er av betydning for å ivareta verneformålet og området tåleevne mot ytre påvirkning. Ut fra dette tilrår KLD å grense ut et belte på 80 meter, totalt 52 dekar, som omfatter eksisterende kraftledning inkludert ryddebelte og planlagt ny kraftledning inkludert ryddebelte.

Formuleringene i verneforskriften blir da endret til standardformuleringer for kraftledninger som ligger inntil naturreservater.

KLD slutter seg for øvrig til Miljødirektoratet og tilrår vern av Aurstadklumpen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

25. Finntjønnin naturreservat (utvidelse) i Overhalla kommune, Trøndelag

Utvidelse ca. 239 dekar, hvorav ca. 151 dekar produktiv skog. Nytt areal ca. 5536 dekar.

Hovedsynspunkter i høringen

DMF, NVE, Småkraft AS, Statens vegvesen, Forsvarsbygg, Riksantikvaren, Språkrådet og Kartverket har gitt uttalelse og har ikke merknader.

Overhalla kommune støtter forslaget om nye verneområder i kommunen, siden man her kan ta vare på viktige naturverdier uten at det er på tvers av skogens rolle i nærings- og klimasammenheng. Den produktive skogen i områdene er forholdsvis utilgjengelig for

hogst, ligger på lav bonitet, eller ser skog om sertifiserte kjøpere ikke kan ta imot pga. registrerte naturverdier. Dessuten har skogeierne selv tilbudt områdene for vern.

Statsforvalteren tilrår at området vernes som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Finntjønnin naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Finntjønnin naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

26. Holmdalen og Langfjelldalen naturreservat (utvidelse) i Nærøysund og Høylandet kommuner, Trøndelag

Utvidelse ca. 1463 dekar hvorav ca. 603 dekar prod. skog. Nytt areal ca. 16 453 dekar.

Hovedsynspunkter i høringen

DMF, Småkraft AS, Statens vegvesen, Forsvarsbygg og Riksantikvaren har gitt uttalelse og har ikke merknader.

NVE påpeker at det er kartlagt digitalt småkraftpotensial knyttet til Holmdalen og Langfjelldalen, og ber i uttalelse til oppstartsmeldingen om at grunneier(e) orienteres om potensialene. Småkraftpotensialet vurderes av NVE som et lite lønnsomt prosjekt.

Kartverket og Språkrådet uttaler at navnet bør bindes sammen med «og».

Statsforvalterens kommentarer

Med hensyn til NVEs innspill så er utvidelsen mellomliggende areal mellom to naturreservat, og utgjør derfor ingen faktisk endring i forhold til kraftpotensialet.

Etter høringsprosessen fikk Statsforvalteren innspill fra Allskog på vegne av grunneier på gnr. 147 bnr. 1 om å ta inn et nytt punkt i §7 for frakt av materialer og utstyr til hytte i fjellet sør for tilrådd område. Den klart korteste og logiske traseen for tilkomst går gjennom tilleggsarealet i foreslått verneområde. På bakgrunn av dette tilrår Statsforvalteren å ta inn et tilleggspunkt.

Statsforvalteren tilrår navnet *Holmdalen og Langfjelldalen*.

Statsforvalteren tilrår et nytt punkt i verneforskriften:

§7 o. Nødvendig motorferdsel på snødekt mark for transport av ved, materialer og utstyr til bakenforliggende hytte etter ferdselsvei vist i vernekartet

Statsforvalteren tilrår at området vernes som naturreservat med endringer som beskrevet.

Miljødirektoratet tilrår, etter dialog med Statsforvalteren, å ta inn den gamle ferdselsleia i § 4 h, og dermed kan Statsforvalterens opprinnelige forslag til § 4 n (om vedlikehold) utgå. Miljødirektoratet tilrår å ta ut Statsforvalterens opprinnelige forslag i § 4 o om åpning for "gruvedrift under mark med tunellinnslag utenfor naturreservatet". Verneforskriften gjelder kun tiltak som skjer innenfor vernegrensen. Dersom tunellinnslag er utenfor naturreservatet, vil tiltaket ikke nødvendigvis innebære inngrep innenfor verneområdet. Underjordiske tiltak vil ikke rammes av verneforskriften dersom tiltaket skjer så langt ned i grunnen at det ikke "kan endre naturmiljøet", jf. verneforskriftens forbudsbestemmelse i § 3 andre ledd bokstav c. Miljødirektoratet forutsetter at eventuell underjordisk gruve-drift ikke vil innebære behov for tiltak i naturreservatet. Dersom behov skulle oppstå, må

forvaltningsmyndigheten foreta en vurdering etter verneforskriftens § 8, jf. naturmangfoldloven § 48.

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene over og slutter seg til Statsforvalteren og tilrår utvidelse av Holmdalen og Langfjelldalen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Holmdalen og Langfjelldalen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

27. Merkesodden og Røstdalen naturreservat i Flatanger kommune, Trøndelag

Areal ca. 1832 dekar hvorav ca. 648 dekar er produktiv skog.

Inngrep: En kraftledning i øst, et par felt med sitkagran og lutzgran. Området grenser til vannkraftmagasinet Lauvsnesvatnet. I nord krysser en sti med flombelysning området.

Hovedsynspunkter i høringen

Statens vegvesen, Forsvarsbygg og Riksantikvaren har gitt uttalelse og har ikke merknader. Språkrådet tilrår at navnet bindes sammen med «og» i stedet for bindestrek.

Kartverket mener at Lauvsnesvatnet også kan være alternativ navnesetting.

NVE påpeker at Merkesodden-Røstdalen ligger nært eller grenser til reguleringsmagasin. Her kan det skje at regulant er pålagt eller har behov for å rydde i kantsone over HRV, og eventuelt elva nedstrøms. Verneforskriften må ha regler for dette, samt også for motorisert ferdsel i forbindelse med disse tiltak. Nettanlegg krysser Merkesodden-Røstdalen, og NVE og ber om at standardbestemmelser inkluderes i forskriftene. Vern ned til HRV vil begrense mulighet for å øke den i framtida, og anfører at regulant bør uttale seg. NVE anfører videre at øking av HRV er lite aktuelt i Lauvsnesvatnet.

Småkraft AS skriver at området ligger i nedslagsfeltet til Lauvsnes kraftverk, med følgende anlegg tilknyttet: Dam Lauvsnesvatnet med inntak, nedgravd rørgate til Lauvsnes kraftverk, skilting, kraftlinje gjennom forslått naturreservat. For reguleringsmagasinet Lauvsnesvatnet skaleres dam for beregnet 1000-årsflom. Foreløpig beregning er flomstigning på mellom 2,67 m og 3,22 m fra HRV. Nåværende HRV er 17,8 m, mens 1000-årsberegningen da tilsvarer fra kote 20,47 m til 21,02 m. Beregninger er til godkjenning i NVE. I tillegg kommer ulykkesflom, med vannstigning 3,63 m til kote 21,43.

Flomberegninger vil medføre ny sikkerhetsvurdering av eksisterende dam, noe som kan medføre ombygging av dammen. Selve ombygging vil ikke innebære arbeid i naturreservatet, men flommer kan påvirke vannstand i naturreservatet. Kraftlinje går fra Scheldefoss, delvis gjennom naturreservatet.

Småkraft har behov for ferdsel i forbindelse med tilsyn og drift av anleggene. Det skjer i dag med ski/truger, bil traktor, ATV, snøscooter, båt, og helikopter. Sommer og vinter. Deler av aktiviteten berører det foreslåtte naturreservatet. Ved flom kan trær bli stående på skrå utover i vatnet eller veltet ut i magasinet. Det vil kunne være ønske om å fjerne slike trær, eller legge de igjen på land. Vedlikeholdsbehovet for kraftlinje er rydding i trase, skifte av stolper og barduner, traverser, isolater og linjestrekk. Kraftlinja må renoveres, og et alternativ er å erstatte linjer med sjøkabel i Lauvsnesvatnet. Dersom tilskudd til nedbygging av linja er mulighet ønsker Småkraft beskjed om det.

De ønsker konkret:

- Grensa for naturreservatet settes 4 meter over dagens HRV.
- Dagens regime for drift og vedlikehold kan videreføres.

- Tillatelse til oppsetting av informasjonsskilt for sikkerhet.

Statsforvalteren viser til at det er påpekt diverse forhold vedrørende kraftledning. Denne går helt i utkanten av området, delvis over vatn. Lengste avstand inn i området er ca. 60 meter fra stranda. Det kunnes således vært vurdert å trekke grensa langs kraftlinja. Samtidig anfører Småkraft AS at sjøkabel kan være et alternativ ved renovering av linja. Videre går linja lengst inn på land over den biologisk mest verdifulle delen, Merkesodden. Statsforvalteren vurderer derfor å beholde grense i forhold til kraftledningen, og tar inn de relevante generelle forskriftspunkter vedrørende kraftledninger. Generelt benyttes HRV ofte som grense mot vannmagasin. Småkraft har bedt om ei grense 4 meter over denne. Dette er prinsippvurderinger, og en tematikk som er under vurdering på sentralt hold, og Statsforvalteren avventer derfor å ta stilling til dette spørsmålet. Småkraft har bedt om anledning til å rydde trær som etter flom heller ut i vatnet, og kan utgjøre en risiko for inntaksanlegget. Statsforvalteren forslår formulering om å tillate rydding av slike trær ved akutsituasjoner, og at melding da skal sendes forvaltningsmyndigheten. Videre oppsetting av enkle fareskilt. Helt i nord krysser tilrettelagt sti med flombelysning naturreservatet. I utgangspunktet hadde det vært praktisk å trekke grensa utenfor denne stien. Trønderringlav er imidlertid registrert nord for stien, og på denne bakgrunn opprettholdes forslaget. Tjåehkere sijte anfører plukking av reinlav som generelt unntakspunkt. Det er riktig at på grunn av helsebarrierer mellom distrikt, så er den tradisjonelle reinlavplukkingen i Østerdalen nå avstengt for samegrupper i Trøndelag. Reinlav må da plukkes mer lokalt. Reinlav brukes ved samling av rein, f.eks. før slakting, både for å roe rein ned og for føde over en natt eller to. Omfang er usikkert. Forekomst av reinlav i Trøndelag er svært mye mindre enn i Østerdalen. Statsforvalteren tilrår navnet *Merkesodden og Røstdalen*. Statsforvalteren tilrår avgrensingen som i høringsforslaget. Statsforvalteren tilrår å ta inn standardformuleringer knyttet til kraftledninger. Det tilrås også å ta inn en åpning for å rydde trær som heller ut i vannet og som potensielt kan utgjøre risiko for inntaksanleggene ved kraftverket. Det åpnes opp for å sett opp enkle fareskilt. Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat som foreslått.

Miljødirektoratet støtter Statsforvalterens vurdering av avgrensning av verneområdet. Etter Statsforvalterens tilråding har Miljødirektoratet sendt en ny tilråding for områder Storvatnet og Gøllaustjønnna i det samme vassdraget, også her med liknende problemstillinger knyttet til innspill fra Småkraft AS. Statsforvalteren har i sin tilråding tatt høyde for de behovene Småkraft AS vil ha mht. skilting, vedlikehold og drift av dagens anlegg, både reguleringsmagasinet og kraftledning som går gjennom området. Miljødirektoratet mener at den delen av Småkraft AS sitt innspill er godt ivaretatt. Småkraft AS er i tillegg inne på tilsvarende problemstilling som ble løftet fram i diskusjonen rundt Storvatnet og Gøllaustjønnna. Regulanten viser til at det er konkret arbeid knyttet til flomsikring av reguleringsmagasinet Lauvsnesvatnet. Dam skal skaleres for en beregnet 1000-årsflom. Regulantens foreløpige beregning er en flomstigning på mellom 2,67 meter og 3,22 meter fra HRV. Nåværende HRV er 17,8 meter, mens 1000-årsberegningen da tilsvarer fra kote 20,47 m til 21,02 m. Disse beregninger er til godkjenning i NVE. Med hensyn til ulykkesflom, så mener Miljødirektoratet det ikke er av relevant betydning for et eventuelt verneområde. Kantsoneskog vil alltid være påvirket av svingninger i vannstand, og det vil ikke være kritisk for verneverdiene om det oppstår uregelmessige

flomsituasjoner. En mer permanent regulering vil derimot ha påvirkning på området. Verneområdet er kartlagt etter Miljødirektoratets nye metodikk for skogvernkartlegging. Her kan vi se i kartet på naturskognærhet og naturgitt mangfold. Naturskognærhet sier noe om skogalder og urørhet, mens naturgitt mangfold gir utslag på rikhet. Arealene med høyest utslag på naturskognærhet ligger litt opp fra vannet, mens de rikere partiene strekker seg ned mot vannkanten i større deler av området, med unntak av noen partier med kulturskog. Områdene med sørboreal regnskog ligger imidlertid noen meter opp fra vannkanten. I vår konklusjon for Storvatnet og Gøllaustjønnen konkluderte vi med at en heving av HRV med 4,5 meter ville ha negativ påvirkning på vernekvalitetene innenfor området, mens en heving med 2 meter ikke ville ha noen negativ påvirkning. For området går grensen for hva som påvirker de viktigste verneverdiene (sørboreal regnskoglokalitet) på ca. 3 meter heving av HRV.

Flomberegninger vil medføre ny sikkerhetsvurdering av eksisterende dam, noe som kan medføre ombygging av dammen. Selve ombygging vil ikke innebære arbeid i naturreservatet, men flommer kan påvirke vannstand i naturreservatet. Miljødirektoratet tar Småkraft AS sitt innspill til etterretning og tilrår å heve HRV med 3,22 meter fra Statsforvalterens forslag. Det vil etter vår vurdering ikke gå på bekostning av de viktigste verneverdiene, og vil samtidig ivareta regulantens krav til flomsikring. Miljødirektoratet tilrår å legge vernegrensen på HRV 21,02 m.o.h., dvs. opp 3,22 meter fra dagens nivå. Miljødirektoratet slutter seg for øvrig til Statsforvalteren og tilrår vern av Merkesodden og Røstdalen som naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår vern av Merkesodden og Røstdalen naturreservat i henhold til vedlagte forskrift og kart.

10. Økonomiske og administrative konsekvenser

10.1. Samfunnsøkonomiske konsekvenser

Klima- og miljødepartementet viser til at med de endringer og tilpasninger som er foreslått er det i verneplanprosessen ikke avdekket vesentlige negative samfunnsmessige konsekvenser av verneforslaget. Verneforslaget er justert på en rekke punkter, blant annet mht. avgrensninger og verneforskrifter for å imøtekomme og hensynta ulike interesser.

10.2. Offentlige kostnader

Offentlige kostnader ved opprettelse av foreslåtte verneområder er i hovedsak knyttet til erstatningsutbetalinger og forvaltning. Den viktigste kostnaden ved skogvern er erstatning til grunneier, i hovedsak for båndlegging av skog og påfølgende tap av hogstinntekt. Kostnadene til forvaltning og skjøtsel av skog som er vernet er derimot oftest begrensede, fordi skog som vernes som naturreservat oftest best vil opprettholde og videreutvikle vernekvalitetene ved fri utvikling uten behov for aktive skjøtselstiltak. Alle kostnader til vern og forvaltning av områdene vil dekkes innenfor KLDs gjeldende budsjettamme.

I skogvernarbeidet vektlegges at de viktigste skogområdene bør fanges opp ved vern, slik at man sikrer kostnadseffektiv oppnåelse av de vedtatte målene som er nevnt i kap. 2. Områder som er vurdert å ikke ha tilstrekkelige vernekvaliteter, tas ut så tidlig som mulig.

Det blir ikke startet verneprosess for områder som er vurdert å ikke ha tilstrekkelige vernekvaliteter. For privateide frivillig vern områder innebærer det i så fall at myndighetene takker nei til tilbud om vern.

For å sikre et godt og oppdatert faglig grunnlag for skogvernet gjennomføres regelmessig faglige evalueringer. Det er i 2017 sluttført en slik evaluering, som gir et oppdatert grunnlag for å gjennomføre skogvernet slik at det kan medvirke effektivt til å nå det nasjonale målet om å bevare et representativt utvalg av norsk natur og det nasjonale målet om å bevare arter og naturtyper. Videre er det viktig med god oversikt over hvor de viktigste skogområdene befinner seg. Som grunnlag for skogvernarbeidet gjennomføres derfor systematiske registreringer av prioriterte skogtyper i skogvernet.

Det legges til grunn at skogvernet gjennomføres på en slik måte at det får minst mulig konsekvenser for avvirkingen og skognæringens bidrag til det grønne skiftet. KLD har i brev av 8.11.2021 bedt Miljødirektoratet fra februar 2022 iverksette en ordning for avveining mellom skogverninteresser og skogbruksinteresser for nye skogvernsaker. Ordningen ble foreslått av Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet, som svar på et fellesoppdrag gitt av Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet. Områdene i dette verneforslaget er tilbudt for frivillig skogvern av grunneier før 1. februar 2022 og omfattes derfor ikke av oppdraget fra KLD.

Klima- og miljødepartementet vurderer at de foreslåtte verneområdene vil bidra til å oppnå de mål og føringer Stortinget har vedtatt for skogvernet.

10.3. Privatøkonomiske kostnader

Tapte inntekter for privatpersoner som følge av at igangværende bruk ikke kan fortsette, erstattes etter bestemmelsene i naturmangfoldloven. Erstatningene i saken er i all hovedsak knyttet til at skog som tømmerressurs ikke kan hogges i verneområdene.

10.4. Administrative konsekvenser

De administrative konsekvensene er knyttet til forvaltningen av verneområdene som enten vil være for de kommunene som frivillig ønsker å påta seg forvaltningsansvar, eller for statsforvalterne dersom de blir forvaltningsmyndighet for de områdene hvor kommunene ikke ønsker å få delegert forvaltningsmyndighet.

Klima- og miljødepartementet

t i l r å r:

Det fastsettes forskrifter om vern av 27 skogområder i fylkene Vestland, Agder, Telemark, Buskerud, Østfold, Akershus, Innlandet og Trøndelag. Forskriftene fastsettes i samsvar med vedlegg til resolusjonen.